קבלה · רבי משה בן שם טוב די ליאון

ספר שקל הקדש

רבי משה די ליאון

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

ספר שקל הקדש

רבי משה די ליאון

מקור הטקסט: ובלכתך בדרך

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/ספר-שקל-הקדש/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

הקדמה 4
שער יסוד 5
שער יסוד ב 10
שער יסוד החלקים הנפרדים 14
שער קצה השמים 21
שער צפון 24
שער המזרח 27
שער שלש אחרונות 31
שער הודו של משה רבינו ע"ה 31
שער מערב יסוד העפר 38
שער חלק היחוד 53
שער יסוד חלק הקודש 60
שער עשרה שמות שאינם נמחקין 69

הקדמה

אמר המחבר כוונתי לכתוב הספר הזה כדי להכנס בסוד דרכי האמונה ולדרוך במסלות אשר הקדמונים דרכו בם ללכת בדרך האמונה הקדושה לכונן מחשבות אדם ומעגלותיו ולדעת ולהכיר האדם דעת האמתי בדעת עליון, להיות האדם נבדל בדעת וחכמה משאר הנבראים מפני שהאדם נבדל בצלם ובדמות כדי שישתדל בדרך הדעת הנכונה, לישר הליכות נפשו כי בלתי הדעת האמתי הנפש חסרה היא כאשר אמר חכם הרזים. גם חסר (בלא) דעת נפש לא טוב. וגם אמנם כי מקודם זה בהתחלת החבורים אשר עשיתי חברתי ספר הנקרא שושן עדות, ולפי שצריך האדם המשכיל להכנס יותר בעניין הנכון הוצרכתי לחבר חבור זה לכבוד הנשיא הגדול המעוז המגדול ר' יוסף הלוי ירום הודו בן כבוד הרב הגדול המעוז המגדול ר' טודרוס הלוי מ"כ. ואני משה בר שם טוב מעיר ליון ת.נ.צ.ב.ה חברתי חבור זה בשנת חמשת אלפים וחמשים ושתים ליצירה בעיר ואד אל חגרה. ומהשם יתברך אשאל מענה לשון באמרו לאדם מערכי לב ומיהוה מענה לשון:

זה השער לה' צדיקים יבואו בו אודה ה' מאד בפי ובתוך רבים אהללנו, אודה ה' בכל לבב בסוד ישרים ועדה, אודך על כי נוראות נפליתי נפלאים מעשיך ונפשי יודעת מאד:

יש לדעת כי הוא יתברך אחד מיוחד במעלתו וכי כל העולמות לא יכלכלוהו וכל הנבראים לא ישיגוהו, ולא ידעו מהו, כי הוא יתברך שמו מיוחד במעלתו ונעלה ונשגב, ונתיחד בייחוד שאין המחשבות וההרהורים יכולים להרהר ולחשוב מחשבות, כי אין דעת והרהור שיוכל לדמות מעלת הדרו לשום דמות וצורה כפי הצורות ודמיונות בני אדם שמדמים בנפשם צורת חברו ומחקק אותה בלבו, אע"פ שלא ראה דמותו מעולם חס ושלום מלהיות המחשבה הזאת בלב שום אדם כי הוא יתברך אין לדמות אותו בשום דמות וצורה כאמרו ואל מי תדמיון אל ומה דמות תערכו לו, כי אין בלבנו לדמות אותו בשום דמות פן יסתר בניינו, ודעתו תבהל:

וכל הנבראים יש להם למנוע מחשבותם מלהרהר שום הרהור פן יהרסו אל ה' לראות ונפל מהם יסוד בניינם וחכמתם תתבלע, ואם יעלה דעתך ופן תאמר בלבבך, והלא כתוב בתורה ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה, וכן כיוצא בזה הרבה בתורה אל תבהל ברוחך, ואל תאמר כי שגגה היא ולמה יקצוף האלהים על קולך הלא ידעת אם לא שמעת אשר חכמים הגידו ולא כחדו מאבתם, כי כל העניינים האלה אשר הם נכתבים בתורה כבר אמרו דברה תורה כלשון בני אדם כפי מה שהאוזן יכולה לשמוע והלב להבין:

ואמנם יש לדעת לכל משכיל כי צורתו הנתונה במאסר הגוף אין כל באי עולם וכל החכמים העושים את כל מלאכת הקדש אינם יכולים לדמות הנפש לשום דמות וצורה בעולם, ואם את הנפש הזאת אשר היא דרה תמיד עם בני אדם אין מי שיוכל לדמות אותה לשום דמות וצורה כל שכן וכל שכן הוא יתברך אשר עשה את הנפש הזאת שהוא נבדל מכל דמות וצורה, וכבר אמרו ז"ל בגמרא ברכות בפסוק אמרו ברכי נפשי את ה', שדמו מעלות הנפש לבורא, וראיתי במדרש בסוד אמרו חכמים עמודי עולם מקשים ודבקים לאחד בין כפי מנהגם הישר בדרך האמת ואמרו בפסוק אמרו ומבשרי אחזה אלוה מבשרי אחזה אלוה מבשרי מענין הסתום בבשרי יש לי לדעת ולהכיר עניין מעלתו והדרו יתברך, ועל כן תוכל להשיג מדרך הנפש הזאת אשר בקרבך עניין גודל מעלתו יתברך, וכי הוא מובדל מכל מאורעות ועניינים הגופניים אשר בעולם:

והנני מעוררך להעמידך על הנכון לדעת כי הוא יתברך אין מי שיוכל להשיג זוהר מעלתו וגודל עוצמו ותוקפו ועד תוכן בנין גופו האדם יכול להשיג כפי מחשבתו ומשם והלאה הקול קורא ואומר אל תעלו כי אין ה' בקרבכם, ומכאן והלאה יש לי להכנס בסוד דרכי החכמה הנוראה של חכמים יודעים חן היודעים בינה ומביני מדע והנני מחלק הספר לחכמים ידועים כפי אשר צריך בכל חלק וחלק בשקל הקדש:

שער יסוד

החלק הראשון הוא לדעת ולהשכיל על אשר אמרנו בתחלה, כי הוא יתברך אין מי שיוכל להשיג ולדעת ולהרהר ולחקור ולחשוב מחשבות אמנם נוכל להשיג קצת מסוד דרכיו הנוראים והם המדות הנוראים, באשר הוא יתברך ברא בהם את העולמות כי הוא עדות ברורה בתורה בפסוק ראשון של תורה, בראשית, כי על כל פנים בכל התורה כלה תמצא כפי סוד העניינים האלה:

והנני מגלה לך הסוד בהיות התורה עדות בסוד בראשית כבר הורונו על סוד הסתום הנעלה במעלה העליונה, האויר הזך שאינו נתפש כי היא מעלה נעלה ונסתרת מכל שאר המעלות אשר תחתיו, ואמנם כי סוד המעלה הזאת אינה מעלה נשגת בשום צד בעולם, והיא כלל כל האספקלריאות האחרות, משם יצאו בסוד הנקודה היוצאת אשר היא מעלה נסתרת והיא מקבלת מסוד האויר הזך הנסתרת, ממנה יצאו ואליה ישובו, ועל כל פנים בהיות זו המעלה עיקר נסתר ונעלם אינו נתפס בשום צד, וגם כי סוד הנקודה העליונה היוצאת ממנה היא עלומה ונסתרת נתפסת היא בסוד ההיכל הפנימי כאשר נפרש בע"ה:

ואמנם כי סוד הכתר העליון אשר אמרנו שהוא סוד האויר הזך הנתפס, הוא נקרא סבת כל שאר הסבות ועלה לכל העלות, ואמנם כי על כן אמרו ז"ל כי הסבות והמאמרות אשר הם כתובים על ספר הראשון מחמשה חומשי תורה הם עשרה מאמרות שבהם נברא העולם, כאמרם ז"ל בעשרה מאמרות נברא העולם והא תשעה הוו, בראשית נמי מאמר היא בהיות זו העלה עיקר כולם ואמנם כי יש מפרשים במורד המדרגה התחתונה אבל על כל פנים כפי דעת היודעים חן, היא סבה העליונה סבת הסבות ועלת העלות וגם כי היא מעלה מיוחדת על כל פנים מאמר הוא:

ולפי זה הדרך תוכל להבין הענין הנכון על אשר אמרנו בהיות הוא יתברך מיוחד במעלתו ואין לחקור ולהרהר בשום צד במה שאינו מורשה כפי אשר אמרנו, ואמנם כי סוד ענין זה סבה העליונה שהיא העלה הנסתרת מהכל מציאות הראשון היוצא ממנו בראשונה היא סוד הנקודה הראשונה ומשם משתלשל סוד המציאות, כי סוד נקודה אחת היא התחלה לכל ההתחלות וראשית כל ההויות ועל כן אמר בעל ספר יצירה ולפני אחד מה אתה סופר כלומר ולפני נקודה אחת מה יוכל החושב לספור ולחשוב, כי לפני נקודה אחת אינו זולתי אין סוד האויר הזך שאינו נתפס אשר אמרנו, ועל כן נקרא אין כלומר אין מי שיוכל לעמוד עליו, ואם ישאל השואל ויאמר היש פה יש שיוכל אדם לחשוב בו ואמר אין, כי על כל פנים אין הוא דבר הנסתר שאין מי שיוכל לעמוד בו, ועל ענין זה תוכל לדעת כי סודו וענינו אין הוא:

התחלת המציאות בהיותו הוא יתברך נעלה ונשגב במעלתו ולהיותו נמצא בסוד מציאותו היא סוד הנקודה העליונה הרמה על כל רמים ומשם מתפשטים כל ההויות וכל הסבות הנמצאים בסוד מציאותו יתברך, כי תדע לך כל ההויות אינן נמצאות מעלה ומטה זולתי מסוד נקודה אחת ומסוד נקודה אחת ימשכו כל ההויות בסודותן ועל כן היא התחלת כל הדברים כי על כל פנים האספקלריאות הן נמשכות מסוד ההתחלה הראשונה. ואמנם בהיות זו הנקודה התחלת כל העניינים נקראת מחשבה כי אין מחשבה תלויה זולתי על דבר נסתר ונעלם והיא נקראת נקודה מחשבית ואמנם כי כל העניינים מעלה ומטה אינם מתהוים זולתי מתוך מחשבה כי המחשבה סתומה והמחשבה אינה נקראת מחשבה זולתי כפי הענין אשר אמרנו:

והנה יש לך לדעת סוד המחשבה הזאת שהיא סוד נקודה נעלמה התחלת כל העניינים כפי הסוד הנכון אשר אמרנו, וגם אמנם כי ענין שמות הסודות האלה נפרש בע"ה ועדיין נחזור העניינים כולם כל אחד ואחד בסודו וענינו סוד הענין הנכון בזו הנקודה הנעלמה היא סוד הנתפס בהיכל הפנימי כי האויר הזך הפנימי אינו נתפס לעולם, וזו הנקודה

המחשבית היא אויר הנתפס על כי הוא נתפס בסוד ההיכל הפנימי קדש הקדשים והיה כל מבקש ה' יקרב אל פתח ההיכל ואזי יקנה בינה, ואמנם כי כל הדברים עלו במחשבה ומשם נבראו ונתהוו בסודותם ועניניהם וכבר עלה הכל במחשבה, ואל יאמר האומר ראה זה דבר חדש בעולם אומר לו ישתוק כבר עלה במחשבה כי כל העניינים וכל הדברים מה שהיו מקודם זה ומה שעתידין להיות הכל עלה במחשבה:

מתוך נקודה זו התעלומה מתפשט ויוצא היכל הקדש הפנימי ונתהווה ונברא מתוכו ונקרא קדש הקדשים שנת החמשים והוא הנקרא קול הדק הפנימי היוצא מתוך המחשבה, וכל ההויות וכל הסבות משם יוצאים בכח הנקודה העליונה, ועדיין נפרש העניינים בסודותם ועניינם בענין החלק השני בע"ה, עד כאן סוד השלש הספירות העליונות הנסתרות הנעלמות והנטמנות בסודותן ועניינן, ומכאן והלאה סוד העניינים בסוד המציאות והדברים העומדים בשאלה:

בענין סוד אמרו כי שאל נא לימים ראשונים, ימים ראשונים אמרו ז"ל הם ששת ימי בראשית והם סוד קצוות העליונות היוצאים מתוך השפר כי הוא סוד הקול אשר שמעתם כי אמנם קול הדק הפנימי לא נשמע החוצה כלל ואין להרהר ולשאול עליו, כל שכן על הנסתרות העליונות והם אלו הששה הם ששה רקיעים הנסתרים המניעים לכל העולמות והעולמות למטה כולם נתהוו ונבראו מסוד אלה הרקיעים:

הרקיע הראשון הוא הרקיע הנקרא רקיע דרום והוא סוד הימין ימינו של מקום בשער האהבה כהן גדול שנוטל בראש בסוד מעלת חסד אל, ואמנם כי הרקיע הזה הוא יסוד המים בסוד דת קדומת המים וזהו התחלת כל העולמות וכל הדברים למטה ובזה הרקיע ברא הב"ה את עולמו ובו נכללו שאר הרקיעים כי מימינו אש דת, והכהן הגדול מאחיו אשר יוצק על ראשו שמן המשחה ומלא את ידו להיות עטיפת הראש אשר בו נתעטף וובראו העולם כענין סוד אמרו עוטה אור כשלמה נוטה שמים כיריעה, וזהו מאמר ר' אליעזר הגדול שאמר שמים מאי זה מקום נבראו מאור לבושו של מקום שנאמר עוטה אור כשלמה נוטה שמים כיריעה מלמד שנתעטף הב"ה באור, וברא את השמים וזהו אור לבושו של מקום ב"ה, ואמנם כי הוא התחלת הדברים בתוכן מציאותו יתברך שמו ועל כל פנים כי בהיות זה הרקיע ראש הימין הוא כלל שאר הרקיעים כי הם שבע גלגלי התנועה, והגלגל העליון הוא קדש הקדשים הוא סבת כולם והוא המסבב את כולם כי הוא הסבה העליונה העומד על ראשי החיות מלמעלה והוא סוד הרקיע כעין הקרח הנורא העומד על ראשיהם מלמעלה והוא סבת כולם וזהו אמרם ז"ל בגמ' חגיגה שבעה רקיעים הם שהוא בין ר' יהודה וריש לקיש כאשר התעוררנו בספר שושן עדות על אותם

שבעה רקיעים שהתעוררנו כמנהגם הישר ואמרו עוד יש רקיע למעלה מן החיות והוא הרקיע כעין הקרח הנורא כי מזה הרקיע ולמעלה אין שום מחשבה יכולה להרהר ולדעת כלום והדברים עתיקים:

ואמנם כי אלו הששה מזהירים ומתנוצצים ממקור החיים אשר על ראשיהם מלמעלה וזה אשר התעוררנו מזה הרקיע שהוא רקיע הימין, ומה שאמרו רקיע רקיעים הוא ענין נכון בהיות המשכת ההתפשטות המתפשט והנמשך מתוך המעין ועל כן יש לומר רקיע, והרקיע העליון המשכת ההתפשטות המתפשט מתוך הנקודה המחשבית הנסתרת למעלה מעוז החביון ועל כל פנים כאשר תסתכל בעניינים האלה אשר אמרנו תמצא אם הספירות נבראות ואם לאו, ומהו הבריאה כי בריאה הוא יש מאין, ואמנם כי כל בריאה צריך להיות עליה יצירה שהיא חלה על בריאה והיא גדולה במעלה עליה המצייר את הבריאה כי אע"פ שהבריאה נבראת מאין אין בו ציור הכח המזהיר והמתנוצץ תמיד כזוהר והיא סוד היצירה שהיא מציירת לבריאה ועל אלו השתים הוא הכח האמיתי הנותן בהם נשמה וכח להניע ולהתנועע וזהו סוד עשייה שהוא סוד התקון המתתקן בתקון על הכל וזהו גודל המעלה העולה על הכל כענין מה שאמרו ז"ל בסוד ויעש אלהים את הרקיע ואמרו לחים היו ונקרשו כי על כל פנים גודל המעלה היא עשייה. ואמנם יש לחזור על מה שהיינו בביאורו הרקיע שהוא רקיע הימין בגדולת המעלות ועל שהוא סוד הימין הוא נקרא גדולה כי כך הוא על כל פנים, ואמנם כי סוד הכהן הגדול הוא משרת לפני לפנים ובקדש הקדשים לו מכונים והוא סוד המים ובהתחלף היסודות להיותם נכללים זה בזה, אמנם המים נחזרו לאש והאש למים כי כך נכללים זה בזה:

הרקיע השני הוא רקיע צפון והוא צד שמאל האש היסודי ובו נכללים המים אשר בימין והאש נכלל בימין והמים באש והתבונן כי סוד הרקיע הזה גבורת ה' הוא והוא סוד הדין הקשה מדת הדין של מעלה כי יש מדת הדין למטה והיא גבורה של מטה, ואמנם כי זהו אמרם ז"ל בית דין של מעלה ובית דין של מטה בית דין של מעלה דן בן עשרים שנה לפי גדלו ועצמו בית דין של מטה דנין את האדם מבן שלש עשרה שנה ולמעלה וזהו הנכון, וגם אמנם כי נחזור לסוד העליונים האלה בתכונתם ועניינם:

הרקיע השלישי הוא הרקיע הנקרא רקיע מזרח והוא יסוד הרוח והוא המכריע בין האש ובין המים ונכללים בו ומשתרעים בו כי על כן בהתחברם בו כאחד אזי נקרא שמים וזהו אמרם ז"ל מאי שמים אש ומים על שם שהוא בלול מאש ומים וזהו הכסא הנכון סוד המרכבה העליונה, ואמנם כי זהו סוד אמרו ואתה תשמע השמים מכון שבתך וגו' ושמעת השמים, כי על כל פנים סוד הענין הזה הוא עיקר יתד התקועה והוא המזרח

מוצא השמש כי השמש ממנו יוצא וגם כי יוצא ממקצהו אשר לו דכתיב מקצה השמים מוצאו, כדוגמת הברית הנרשם היוצא מן הגוף ואמנם כי זהו סוד ענין אמרו אלה תולדות יעקב יוסף כי יוסף הצדיק יוצא מיעקב ויעקב לא שימש בלבנה אלא בצדיק זה שומר הברית והבן, ומה נחמד הענין ונכון למבין בהיותם ז"ל מעוררים הנסתרות כפי מנהגם הישר ואמרו יעקב לא שמש בלבנה אלא ביוסף כי כיון שנולד יוסף ראה שכינה מזדווגת עמו, משה נמי לא שימש בה אלא ביוסף שנאמר ויקח משה את עצמות יוסף עמו, ודקדקו ואמרו כיון דכתיב ויקח משה את עצמות יוסף מהו עמו אלא מכאן שיעקב ומשה לא שימשו בלבנה אלא עמו וזהו הנכון והתעוררות האמת, ומה נחמד הענין כי אין הגוף מזדווג בנקבה אלא בברית ויוסף שומר הברית היה וזכה מקומו ונקרא צדיק ושמו גורם יוסף תוספת הגוף ויצא ממנו, וזהו סוד מוסף בתפלה כי הוא התוספת והנותן תוספת ברכה ללבנה, ואמנם כי על כן הוא מקצה השמים מוצאו וגו', והתבונן כי שמים הוא שמו של הקב"ה כאמרם ז"ל שמים שמו של הב"ה הנה והנה לאחר כן בע"ה נחזור לענייניים האלה כולם עד כאן סוד השלש ראשונות והן שלש ברכות ראשונות של תפלת עמידה, מכאן והלאה סוד השלש אחרונות והם שלשה רקיעים אשר למטה מהם:

הרקיע הראשון שהוא הרקיע הרביעי מאותם השלש אחרונות בתפלת עמידה והוא הרקיע הנקרא נצח כאמרו וגם נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם נעימות בימינך נצח ובכאן יש מפרשים האומרים כי נצח הוא מדת ימין וסמכו על פסוק זה נעימות בימינך נצח אבל ראיתי במדרש ודקדקו לומר ימינך נצח לא כתיב אלא בימינך שנכלל השמאל בימין. עוד ראיתי שם במדרש כשבא סמאל הרשע להלחם ביעקב לא היה לו תוקף משום מקום ועזרה אלא ממדת הגבורה כי משם שואב דין ותוקף ועצמה ממקום היתוכי הזהב והוא סיג הזהב שמרי היין וכשבא להעזר מאותו מקום סוד הגבורה לא יכול שכבר כלול הוא ביעקב שהוא הגוף, וזהו וירא כי לא יכול לו לא יכול לגעת בגוף בשום צד וישקף על ימין ולא יכול כי אין לו חלק ונחלה בימין, ונחזר לשמאל ולא יכול כי כבר נכלל בו בימין מיד וירא כי לא יכול לו ויגע בכף ירכו שהירכים הם חוץ מן הגוף וזהו נצח סוד ירך שמאל, ואמרו ותקע כף ירך יעקב מלמד שלא נתנבא ממנו אדם עד שבא שמואל הרמתי דכתיב ודבר ה' היה יקר בימים ההם אין חזון נפרץ מפני שמדת נצח נגע בו טמא, ואם תאמר יהושע מאי זה מקום נתנבא מהודו של משה דכתיב ונתת מהודך עליו ונשאר המקום מסתלק עד שבא שמואל הרמתי ע"ה וירש שני המקומות ומפני שנתנבא מצד הימין והשמאל שקול היה כמשה ואהרן ואזי נתתקן המקום, ואמנם כי סוד נצח הוא מדת שמאל כדוגמא של מעלה:

הרקיע השני שהוא הרקיע החמישי הוא הנקרא הוד והוא המדה של ימין והמפרשים פרשו בו שהוא השמאל כפי אשר אמרנו, אמנם כי עד כאן חמשה הרקיעים העליונים והם סוד חמש מאות שנה אשר עץ החיים מהלכו בהם:

הרקיע הכולל כל המאורות ויש בו הכוכבים והמזלות הוא הנקרא רקיע השמים. ואמרו ז"ל בגמרא חגיגה וילון אינו משמש כלום וגו' למעלה ממנו רקיע שיש בו חמה ולבנה וכוכבים ומזלות והוא נוטל כל המאורות וכמותו איתא דכתיב ויתן אותם אלהים ברקיע השמים להאיר על הארץ, ואמנם כי זהו האמת והנכון כי זה הוא רקיע השמים ודאי והוא הנוטל כל המאורות והוא כלל כולם ועל כן הוא כל, וכל זה כדי להאיר על הארץ, ואמנם כי אין לארץ הידועה ולדרים בה אור מעולם זולתי מזה הרקיע שבו כל המאורות תלויים ונכללים שם, ועל כן כל העניינים וכל הדברים בזה הרקיע הם תלויים והוא כלל כולם, ועל כל פנים יש לך לדעת כי ענין גדול ורם סוד המקום הזה והוא ענין סוד יוסף הצדיק אשר אמרנו בתחלה, ועל כן נחזור לעניינים האלה בע"ה:

הרקיע אשר הוא למטה מכל הרקיעים הוא רקיע וילון והוא הרקיע שאינו משמש כלום כי הלבנה אין לה אור מעצמה כלל זולתי כפי מה שנוטלת מן החמה, ואמנם כי הרקיע הזה הוא הכסא הרביעי מהמרכבה העליונה כי דוד המלך ע"ה נתחבר עם האבות והאבות הן הם המרכבה והרגל הרביעי הוא דוד המלך ע"ה שהוא נתחבר עם האבות ואמנם שאל נא החכמים ויגידוך זקניך ויאמרו לך דוד המלך בחברון מלך שבע שנים ולמה בחברון אלא כדי שיהיה מחובר עם האבות ולקבל שם מלכות שמים כפי הראוי, ועל כן תמצא כל הדברים שהם בסוד העיקר האמיתי וכל העניינים כפי הצורך והכל על דרך האמת והאמונה:

שער יסוד ב

החלק השני והוא שער חלק הקדש בשקל הקדש נשקל והוא יסוד האמונה הקדושה וכל ערכך בשקל הקדש תקח:

תדע לך כי הוא יתברך המציא מציאותו וברא העולמות לפי סוד המציאות כי תדע לך שכבר הורונו החכמים הקדמונים ואמרו עד שלא ברא הב"ה את עולמו היה הוא ושמו אחד ועלה במחשבה לפניו לברוא את העולם והיה מחריבו לפניו ולא היה עומד עד וכו' כמה הוא דבר גדול ונשגב הענין הזה והנה יש לך לדעת כי קודם שברא הב"ה היה כמו כן העולם מים במים וכל זה צריך לדעת ומה שאמרו ז"ל בויקרא רבה כונס כנד מי הים כי קודם שברא הב"ה את עולמו היה הוא ושמו לבד ומציאותו יתברך לא

נתהווה מקודם זה עד שעלה במחשבה וגו' כי כל הדברים עלו במחשבה ומשם נתהוו ונתפשטו ההמשכות למיניהם, ועל כל פנים כי העניינים רמוזים הם ומפוזרים בדברי רז"ל, ואמנם יש לחזור ולדקדק כל העניינים אשר אמרנו בתחלה כל אחד ואחד על תוכן האמונה האמתית והנני נכנס בביאורם בע"ה ה' אדוננו מה אדיר שמך בכל הארץ ה' בהשמים חסדך:

יש לדעת ולחקור על כל מה שהתעוררנו בתחלה ולחזור כל העניינים על תוכן הפרט הכללי כי הוא יתברך אחד מיוחד במעלתו וכי הוא יתברך אין לחשוב אותו ולדמות אותו בשום צד מכל צד ציור וצורה כי הוא נשלל מכל דמיון צורה גופנית ואין לחשוב ולהרהר בעניינים אלה, והתבונן כי כל הנביאים כולם שלא השיגו מעלת משה רבינו ע"ה ולא היתה נבואתם נבואה מצוחצחת מפני שהם לא נבאו אלא מתוך אספקלריא שאינה מאירה ומשה רבינו ע"ה עלה במעלה עליונה על כל הנביאים והיתה נבואתו מתוך אספקלריא המאירה והתורה העידה עליו ולא קם נביא עוד בישראל כמשה מפני המעלה הזאת אשר אמרנו, ואם תאמר אם כן מהו שאמרנו ודקדקו רז"ל בישראל לא קם אבל באומות העולם קם ומנו בלעם אם כן דבר גדול ונשגב הוא בהיותו שקול בנבואתו למעלת השלימות מאותו רבן כל הנביאים, וכבר הורונו במה שכתוב ויקר אלהים את בלעם בלשון קרי ובלשון טומאה. היאך הוא יתברך שמו שורה עליו רוח הקדש והיאך רוח הקדש שורה על מקום טמא והלא הוא צוה לעבדיו משרתיו עם הקדש אל תטמאו ונטמתם, יש מפרשים בזה הענין ואמרו כי הוא יתברך רוח הקודש וכל דבר שלו וכל תשמישיו אש ומה איכפת לו כי האש אינו חסר כלום והאש אינו מקבל טומאה ואע"פ ששורה הקדושה שהיא אש וכתיב כי ה' אלהיך אש אינו חסר כלום מקדושתו, ויש לנו ללמוד מן התורה כי התורה ניתנה מצד האש דכתיב מימינו אש דת ועוד הלא כה דברי כאש כתיב מה אש אינו מקבלת טומאה אף דברי תורה אינן מקבלין טומאה, ועל כן אל תתמה בהיות האש שורה בכל מקום כי אין מקבל טומאה:

והענין הזה אינו נכון בעיני כי איני אומר אם מקבל טומאה ואם לאו כי הדבר גלוי וידוע הוא למשכילים, אבל הענין הוא תמה היאך מי שהוא טמא ומטמא עצמו מנבא מתוך רוח הקדש, וכבר אמרו ולא יגורך רע כי אין הב"ה משכין דירתו על טמא, והענין הנכון כי על כל פנים כבר ידוע הוא לכל אשר לו עיניים, הבא לטמא מטמאין לו והאדם בהיותו מטמא עצמו ממשיך עליו רוח הטומאה ומתטמא יותר ובהיות האדם מסגף עצמו במעשים טובים וממשיך עצמו אחר הקדושה מקדישין אותו מלמעלה, והתבונן כי בהיות הרשע מטמא עצמו הוא ממשיך עליו רוח הטומאה ומטמאין לו על כל פנים,

ואמנם כי בועל אתונו היה וזה חוק הקוסמים והחרשים שאינם משיגים השגת עניינם עד שיהיו מטמאים עצמם כענין מעלת הנביאים הקדושים משרתי עליון בהיותם מבקשים למעלת רוח הנבואה ולהשיג דברי חפץ היו מקדישין עצמם ומתעסקים בקדושה כדי למצוא ולהשיג השגתם וזה הוא הענין מאותם הקוסמים והמעוננים ובעלי הנחש שהם מטמאים עצמם בטומאה ידועה כדי לשרות עליהם רוח הטומאה כי כפי התנהגם במעשיהם כך שורה עליהם הרוח בין מצד הקדושה ובין מצד הטומאה, ועל הענין הזה בלעם הרשע הוא היה קוסם ומנחש ולא היה יכול להשיג השגת חפצו עד שהיה מטמא עצמו באתונו ואזי היה ממשיך עליו רוח הטומאה, ואמנם כי סוד הענין במעלת נבואתו של בלעם הרשע לא היה אלא מצד הטומאה ובאותו הרוח היה משיג השגה לדעת בצד הטומאה כמו משה רבינו במעלת הקדושה, משה למעלה במעלת הקדושה בלעם למטה במעלת הטומאה ודבר זה נשאל מן החכמים והשיגו המענה כפי מה שרמזנו:

ונחזור למה שהיינו בביאורו כי מעלת משה רבינו ע"ה עליונה על כל שאר הנביאים, והנביאים כולם מפני שהיו רואים מרחוק כראיית האדם שהוא רואה מרחוק הדבר ונראה לו דמיון וצורה אחרת מה שאינו כן על כן הנביאים כולם היו רואים מרחוק ולא היו קרבים ליגש אל ה' כענין משה שכתוב בו ונגש משה לבדו אל ה' והם לא יגשו, וגם אמנם כי הנביאים כולם לפי שהיו הנביאים רואים מרחוק היו רואים כמין דמיון וצורה כי אינם יכולים לראות הדבר על בוריו פן תהי דעתם ולבם יוצא מתכונתו, והנה על כל פנים הוא יתברך נשלל מכל רעיון ומחשבה שאין מי שיוכל להשיג והוא יתברך אין לו דמיון וצורה ועל כן דברה תורה בלשון בני אדם כדי לישב לבם ורעיונם ואמנם כי על כן הענין הזה אפי' בזה העולם רואים דברים ודמיונים משונים שנדמה לעינים כאשר אנו רואים בהולכי מדברות והולכי ארחות עקלקלות שרואים ונדמה להם לעיניהם חומות ומגדלות ולשאר כמין גלי ים עולים ויורדים ואינו דרך האמת זולתי דמיון שנדמה להם בהשגחת דמיון כל שכן וכל שכן בדברים המופלאים הנוראים שהם גדולים ורבים ועליונים מאד מאד, על כן אל יעלה על לבבך כי אותם הדמיונות והציורים שהנביאים רואים שהם עיקר הראיה ההיא אלא הכל הוא כפי אשר אמרנו והתעוררנו בו, ומה נחמד הענין להשכיל ולדעת כי הוא יתברך אחד מיוחד מכל פנים שבעולם נשלל מכל הדברים האלה:

ואמנם כי אע"פ שהרבה בני אדם הנכנסים בסוד החכמה הזאת וחושבים לעלות במסלות וחושבים לעלות וטובעים בטיט היון, ולא ישיגו לרוץ אורח ויהיו כקרח ורואים בסוד דרכי החכמה הזאת תקון דרך האספקלריאות וסוד המדות העליונות עניינים יורדים

עולים זו היה ראש וזו זרוע ימין וזו זרוע שמאל וזה גוף וזה ירכים חס ושלום אל ישט אל הדרך הזה לבך ורעיוניך אלא הוא תקון כפי שתוכל להבין האיך משתלשלים זה בזה ומיחדים זה בזה כפי תקון איברי האדם שהם משתלשלים זה בזה ומתיחדים ונכללים זה בזה כפי תקונם ועניינם להיותו אחד, כך בענין זה בדמיון זה יש אספקלריא גדולה על אחרת ונכללת זה בזו ונתקנת אחת באחת, והיה המשכן אחד, ועל כן יש לעיין ולדקדק הנכנס בסוד הדרכים האלה לכונן רעיוניו ומחשבותיו לבלתי יעשה בדרכים האלה מחשבות זרות וללכת אורחות עקלקלות, ובדרך הזה יבטח בשם ה' וישען באלהיו כי מי אל מבלעדי ה' ומי צור וגו':

יש לך לדעת כי בכל הדרכים האלה יש לאדם להזהר ולהשמר שם ואל יטעה לבו אחרי הדברים אשר לא יועילו כי תהו המה כי האלהים אחד מיוחד בלי שום שנוי ובלי שום דבר מאותם הדברים המתהפכים כי הוא באחת הוא ידבר כאמרו כי באחת ידבר אל, ואמנם אע"פ שהם ספירות אספקלריאות נכוחות ישרות אחת היא בלי שום פירוד על כן אמרתי השמר אל תפן אל און ואל תחשוב מחשבות ההבל כי אין שנוי ואין פירוד ולא ימין ולא שמאל וגו' כאמרם ז"ל אלא דברה תורה בלשון בני אדם כאשר התעוררנו ופירשנו בתחלה, ואמנם כי הוא יתברך המציא סוד מציאותו, והמציא זוהר אספקלריא שתמשיך מאורו ואעפ"כ לא היו יכולין כל העולמות לסבלו עד שברא אור לאורו וברא עולמות והאור ההוא נקרא לבוש, מלמד שהלביש אור באור ונכלל זה בזה ומתוך האספקלריא העליונה נמשכו שאר כל המאורות האחרות, ואמנם כי סוד העניינים האלה נתן לחכמים יודעי דת ודין לעיין ולהסתכל בדברים העליונים, כי סוד מציאותו הוא יתברך שמו המציא לקיים העולמות ולמען ילכו לנוכח בני האדם וידעו כי יש אלהים מושל, וברא כל הדברים העליונים והתחתונים והכל מאתו והנה השמים ושמי השמים לא יכלכלוהו ואין מי שיוכל להשיג אמתתו יתברך שמו זולתי מקצת דרכי המציאות אשר המציא, ועל כל פנים בהתעורר החכם המשכיל לחקור ולדעת הענין האמת יוכל אדם להשיג קצות אמתת מציאותו, והנני נכנס בסוד הדרכים האלה, והשם יעזרנו ללכת בדרכיו הישרים, ונלכה באורחותיו כי ממנו תצא תורה ודבר ה', וה' אלהים אמת הוא אלהים חיים ומלך עולם כי הוא אלהי האלהים ואדני האדנים, אין שום חלק בענין מציאותו כאשר יש הרבה שמחלקים העניינים אחת אחד לבד חס ושלום כי אין לקצץ בנטיעות, ועל כן אעורר ואכנס בסוד הדברים האלה:

סדר המציאות כפי תוכן החכמה הנוראה אשר היא עיקר ויסוד לפי החכמות והיא הנקראת קבלה על כי היא קבלה למשה ע"ה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים

והזקנים לנביאים ונביאים מסרוה לאנשי כנסת הגדולה כפי קבלת התורה, והם הורישו זה לזה ענין החכמה הזאת, ואמנם כי דרך החכמה הזאת היתה נתונה לאדם הראשון בשעה שהכניסו לגן עדן ונתן לו סוד החכמה הזאת, והיתה עמו עד אשר חטא והוציאו מגן עדן, ולאחר כך כשמת אדם הראשון ירש החכמה הזאת שת בנו שנברא בצלמו בדמותו כאמרו ויולד בדמותו כצלמו, ולאחר כך נתגלתה החכמה הזאת לנח הצדיק והוא הורישה לשם בנו עד אשר ירש אותה אברהם אבינו ע"ה ובחכמה הזאת עבד לבוראו וישמר משמרתו מצותיו חקותיו ותורותיו, והוא הוריש אותה ליצחק ויצחק ליעקב ויעקב לבניו, עד אשר עמדו הדורות האחרונים על הר סיני, והורישה למשה ע"ה וכו' כפי אשר אמרנו ומשם קבלו איש מפי איש כל הדורות הבאים אחריהם, ובגלות החל הזה ורוב הצרות נשתכחה החכמה הזאת זולתי מזער אחד מעיר ושנים ממשפחה והם התעוררו החכמה בכל דור ודור, ועל כן החכמה הזאת היא קבלה איש מפי איש וכל התורה תורה שבכתב ותורה שבעל פה מיוסדת על החכמה הזאת ואמנם יש להתעורר ולחקור כפי הדרך הנכון אשר הוא כפי השגת האמת:

שער יסוד החלקים הנפרדים

תדע לך כי כבר התעוררנו בתחלה על סדר עשרה מעלות עליונות, סוד המציאות, סדר החכמה, באשר נבראו העולמות מעלה ומטה, וכנגד זה בסוד זה עשרה מאמרות שבהם נברא העולם, עשרת הדברות שהם כלל התורה הקדושה, ואמנם כי עשר ספירות בלימה הם כלל סוד מציאותו יתברך שמו וכלל עליונים ותחתונים, והם סוד השם המיוחד כלל כל הדברים כולם:

עשר ספירות בלימה הם, והם בלימה על שם בלום פיך מלדבר ורעיוניך מלהרהר כי הם דברים עתיקים סתומים, ומתוכם סוד המרכבה העליונה כי הענין סתום וחתום הוא למוצאי דעת:

כתר עליון, סוד המעלה העליונה סתומה וחתומה חקוקה בסוד האמונה, והיא הנקראת אויר זך שאינו נתפס כפי אשר התעוררנו בתחלה והיא כלל כל המציאות, והכל נלאו בחקירתם ואין להרהר ולחשוב במקום הזה, והענין נקרא בסוד אין סוף כי זה הענין גורם כלל הכל, אמנם בו ניתק אזור כל החכמים כי הוא סוד עלת העלות כאשר התעוררנו, והוא הממציא את כולם, ויש להעיר ולהתבונן ולכונן הרעיון והמחשבה כי הוא יתברך שמו אפיסת כל המחשבות ואין רעיון יכילהו, ואמנם כי כאשר שאין מי שיכילהו שום דבר בעולם נקרא אין, וזהו הסוד שנאמר הכתוב והחכמה מאין תמצא, וכל דבר הסתום

והנעלם שאין מי שיודע בו כלום נקרא אין, כלומר אין מי שיודע בדבר זה כלום, ואמנם כי נפש האדם היא אותה הנקראת נפש השכלית אין מי שיודע להכיר בה שום דבר בעולם, והיא עומדת בחזקת אין כאמרו ומותר האדם מן הבהמה אין כי בזו הנפש יש לו לאדם מעלה על כל שאר הנבראים והשבח שבאותו הענין הנקרא אין, וגם אמנם כי אם על הנפש הזאת כאשר התעוררנו אין מי שיודע בה כל זה על העניינים הסתומים הנעלמים אשר בה, כל שכן וכל שכן על עוצם העלמת המקום הזה אשר עליונים ותחתונים לא ישיגו בחזקתו כלום, והבן כי יש אדם שעובר על ראשו אויר המשמח הלב והרעיונים ואינו יודע מה הוא ועל מה זהו שאינו נתפס כך בהתעורר המעלה הזאת לכולם נותן זוהר והתנוצצות ואינו נתפס בשום צד בהם ואינם יודעים בו, ולפי גודל מעלתו אין לו שם שיכיל בו, אבל מתוך שאר הכתרים הסתומים שאינם נשגים יתפרש האדם השכלי מרעיון וממחשבה להרהר בענייננו ולפי כן נקרא הוא דבר הנסתר והנעלם הוא עשנו ועבד הלוי הוא, ומשם ישתלשלו הדברים הנעלמים והסתומים למטה להקרא בשם הוא, ומה נחמד הענין לדעת כי הוא יתברך שמו ממציא כל המציאות ומתוך קצת המציאות תוכל הנפש השכלית להשיג אמתת מציאותו הנאמנה אפס קצהו תראה וכלו לא תראה על כן אין לו תחלה ותכלית וסוף, ויש לסלק האדם עצמו ורעיוניו ממנו:

משם יצאה נקדת התעלומה, ראש כל המעלות וכל שאר האספקלריאות, התחלת כל המציאות, כי כתר עליון יתברך שמו אינו התחלה, וכבר התעוררנו בראשונה עשרה מאמרות הם, ואמרו ז"ל והא תשעה הוו כלומר כתר עליון הנעלם והנסתר אינו מן החשבון ואינו בכללם, חזרו ואמרו בראשית נמי מאמר הוא כלומר מאמר נקרא ואם יש לך עינים לראות תוכל לדקדק ולחפש בענין זה ולעוף השכל בדמות אל סוד תוקף המעלה הזאת ומהו הענין שרמזו, ועל כל פנים התבונן והבן לך ושים נפשך לדעת שהמעלה חוזרת ליושנה ולמי היא המעלה והדבר סתום ועמוק עד מאד, ועל כן בעומק דבר זה תוכל לדעת סוד עמוק למעלה בעניינים אלה כי צריך לבלום הפה ולסלק הרעיון והמחשבה מעומק הדבר:

התחלת המציאות הוא סוד הנקודה הנעלמה ונקראת חכמה הקדומה הנעלמה והיא סוד נקודה מחשבת, כי אין מחשבה זולתי על דבר שאינו נישג ולא נתפס ואמנם כי כל באי עולם לא ישיגו למחשבה הזאת כי הדבר סתום ועמוק והנקודה היא התחלת כל הדברים הנעלמים ומשם יתפשטו וימשכו למיניהם, ואמנם כי אמרנו בראשית שהוא סוד האויר הזך שאינו נתפס תדע לך כי כמו כן זו היא ראשית הכלל וראשית כל הדברים ומתוך נקודה אחת תוכל להמשיך משך כל הדברים, והבן כי הדבר הסתום והנעלם

כשמתעורר להמצא מציאותו הוא ממציא כחדוד המחט בראשונה ומשם ממציא הכל לאחר כן, כך הוא יתברך שמו מתוך הדבר הסתום והנעלם המציא זוהר נקודה אחת נעלמה ונסתרת בראשונה וממנה המשיך מציאותו בזהרי התעלומות מאצילות נסתר ונעלם, והתבונן כי בשעה שהאצילות הזה נאצל מתוך האין כל הדברים וכל המעלות כולם תלוים במחשבה, ועל כן יש לך לדעת כי הענין הנכון סוד מציאותו יתברך שמו מזו הנקודה יצאה, ואמנם כי על כן נקראת חכמה, הדבר שאינו נישג ועומד במחשבה נקרא חכמה, ואמרו מהו חכמה חכה מה כלומר הואיל ואין הדבר נישג ולא תוכל להשיגו חכה מה שיבוא ומה שיהיה, ואמנם כי זו היא חכמה העליונה הקדומה היצאת מאין, ואם תאמר הואיל והיא מעלה עליונה על כל שאר המעלות ואינה נשגת מהו וה' נתן חכמה לשלמה, חלילה חלילה כי הוא יתברך שמו נתן ענין כזה לשום נברא לדעת ומי ישיג לסוד מחשבתו של מקום ב"ה, אלא כשם שיש חכמה עליונה כך ברא הוא יתברך שמו חכמה קטנה, והחכמה הקטנה היא הנקראת חכמת שלמה ע"ה ובה ידע שלמה כל מה שידע והשיג לכל מה שהשיג, וראיתי ענין עמוק וגבוה בסוד זה, והחכמים שדקדקו בזה הענין על המלך שלמה ע"ה שהכניס עצמו בכל מיני חכמות שבעולם ועשה כל מה שעשה ואותם הדברים הכתובים עליו, אם כן באותה חכמה עשה, אמרו ודאי בה עשה שלמה כל מה שעשה, ולא יצא מתוכן עניינה חוצה זולתי דבר אחד, אמרו ודאי חכמת שלמה היא הנקראת עץ הדעת טוב ורע, והמלך שלמה אע"פ שהתחכם יותר משאר בני אדם רצה ונתכוון להשלים תוכן המדרגה הזאת בסוד הטוב והרע והיה לו להחזיק תמיד בצד האחד אבל בזה אמרו שהיה לו להדבק תמיד בצד הטוב, וכוונתו היתה לכונן ולהתדבק בצד הטוב ובצד הרע ולדעת את שני הצדדין והכל לפי תשלום המדרגה הידועה, ואם תאמר והלא לקח נשים הרבה על כל פנים כך היתה סבת זאת המדרגה כי יש בה מלכות ופילגשים לענין אמרו ויאשרוה מלכות ופילגשים ויהללוה, ועל כן כוונתו להיות למדרגה הזאת תשלום לקח מלכות ופילגשים, וסוד זה בשיר השירים אשר לא ידעו שאר בני עולם האלף שהוא חול סוד המלכות והפילגשים אלף היו לשלמה חול ולפיכך טעותו דכתיב נשיו הטו את לבו וגו' עזב כל מה שלמעלה ונתדבק למטה ועזב הטוב ההוא בשביל זה, וחס ושלום שעזב אותו זולתי שלא השתדל לכונן המדרגה בצד הטוב ודיי בזה לכל משכיל אשר נחה עליו הרוח:

ונחזור למה שהיינו בביאורו בהיות החכמה העליונה הקדומה אשר אין מי שישיג עוצם מעלתה והודה ותפארתה, ומה נחמד הענין בהיותה כלל השם המיוחד וידוע הענין לכל משכיל, ואם תאמר המשיח שנאמר בו ונחה עליו רוח ה' רוח חכמה ובינה רוח

עצה וגבורה רוח דעת ויראת ה' יש לומר על השפע היורד כטל חרמון מעם המדות העליונות כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם וכולם נוטל המלך המשיח כי אז יהיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים וגו', אבל ענין החכמה הקדומה והמחשבה הקדושה אין מי שיוכל להשיג אותה והיא נעלמה ונסתרת, ואמנם כי סוד החכמה הזאת הקדומה היא ראש כל המעלות וממנו יוצאים והיא עיקר הכל והיא סוד עמוק עיקר השם המיוחד:

השנית היא סוד עולם הנסתר קדש הקדשים שנת החמשים והיא נמשכת ומתפשטת מתוך נקודה התעלומה כאשר אמרנו, אמנם כי כל הספירות כאשר התעוררנו בתחלה הבריאה שלהן היא סוד ההתפשטות והמשכת היותם להיות מציאותו יתברך שמו נמצא בכלל האחדות, ואמנם כי סוד העולם הנסתר היכל הפנימי נברא ונתהווה מתוך הנקודה ההיא והיא נבנית בסוד כל הדברים ומשם יוצאים מתוך שכל ההויות הנעלמות והפנים הנסתרים משם יוצאים בכח הנקודה העליונה ומכאן והלאה יש לומר באותם השמות הנקראים אלו הספירות, המעלה הזאת היא הנקראת בינה, היכל הקדש, קדש הקדשים, לפנים, יובל, שנת החמשים, יום הכפורים, שופר, העולם הבא, שכינת עוזו, חביון עוזו, עולם הנסתר, והרבה שמות אחרים יש למדרגה הזאת, ועכשיו אותם אשר השיגה ידי בשמות הקדושים הם אלו ויש לה אלו השמות בלשון אחר, ויש לי לפרש העניינים האלה כפי השגת ידי:

השם הנקרא בינה הוא על ענין כי הוא המשכת המחשבה והיא המחשבה סתומה עמוקה ואין מי שיודע עומק המחשבה, אמנם בהמשכת ההתפשטות בא המעיין להבין שום דבר או שום הבנה בדבר הנעלם והנסתר, מה שלא השגיח ולא הבין מקודם זה כי אין לו עסק בסתר, ועל כן נקראת בינה:

היכל הקדש על כי כל מטמוני מרגליות נכנסים בתוכו ונתהוים בגניזתם בתוכו והיא סוד היכל להתכסות בו הנקודה הנעלמה הנקראת קדש, ועל כן הוא סוד ההיכל מאותו קדש ונקרא היכל הקדש כי הקדש עשה לו היכל לשכנו בתוכו. קדש הקדשים הוא סוד הקדש שהוא סוד הנקודה העליונה וההיכל הזה שהוא קדשים, על כי כל ההויות נתהוות בתוכו הנקראים קדשים והם קדשים פנימיים, כי כל הקדשים היוצאים מכח המשכת החכמה וכל השפעים והאספקלריאות יוצאים מתוכה ונכנסים בבינה ובחבורם כאחד בלי פירוד נקרא קדש הקדשים:

יובל על כי הוא משפיע וממשך הזוהר האמתי בהתאחדות שניהם כאחד ומוציא תמיד המבוע בלי הפסק, ואמנם כי יובל ושופר דבר אחד והוא פשוט ולא כפוף כי הוא עליון

על הכל ומוציא כלי למעשהו, ואמנם כי על כן כל ההויות היוצאים מתוכו כולם בסוד חידות ועל כן אמרו ראו מה בין לוחות הראשונות לשניות, לוחות הראשונות מה כתיב בהו חרות על הלוחות חירות מכל דבר שבעולם מפני שהויתן היו מצד העולם העליון, לוחות השניות לאו הכי ועל כן לא כתיב בהו חרות כי הן היו מלמטה ממנו ועל כן סוד הענין הזה ידוע היא למשכילים:

יום הכפורים ודאי כי כל כפרה וכל סליחה וכל רחמים ושפע אספקלריא המאירה משם יוצא לסוף המחשבה למטה אשר היא עומדת על משמרתה בסודה ועניינה, ובהתעורר המדה הזאת כל כפרה וסליחה ומחילה יורשת המדה הידועה למטה, והתבונן על כוונת ז"ל שתקנו חמש עניינים של מחילה לזרע קדש כנגד החמש ספירות אשר למעלה, והם חמשים שערים של בינה והחמשה עניינים הם תקון וענין לנגד חמש ספירות של בינה, והן אכילה ושתיה ורחיצה וסיכה ונעילת הסנדל ותשמיש המטה, אכילה ושתיה מצד ימין, ורחיצה כנגד שמאל, רחיצת צואתו של אדם הוא מצד השמאל, וסיכה כנגד הגוף המכריע נעילת הסנדל כנגד הירכים, תשמיש המטה כנגד סוד ברית קדש, וגם אמנם כי הירכים הם סוד כלל אחד, להיותם חמשה ענויין תקון כפרה, וסליחה לנגד העולם העליון שהוא יום הכפורים להמצא זוהר פנים מאותו העולם הבא הוא העולם הבא תמיד ומזהיר זוהר בלי הפסק והמעין נובע תמיד בסוד זוהר פנימי ובא תמיד ואינו פוסק, וזהו סוד העולם אשר כל זוהר הקדושות משם בא תמיד ומתקדשים בקדושתו עליונים ותחתונים ועל כן הוא העולם אשר קדשנו וצונו וסוד העולם הבא, כי הוא בא תמיד ומזהיר זוהר שאין לו הפסק, ואמנם כי סוד העולם הבא אמרו ז"ל העולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתייה וכו', כי על כל פנים כן הוא והוא כלל כל ההויות למטה על כן אין לו הפרש מתוך סוד הנקודה:

שופר על סוד הקולות המיוחדים היוצאים מתוכו כענין סוד השופר המוציא הקול מכח התוקע, והקול נתחבר מסוד שלושה עניינים מיוחדים כאחד והם סוד אש ומים ורוח כולם כאחד על סוד אחד וכבר פירשנו זה בספר הרמון:

שכינה של מעלה, אמנם כי כך הוא ואמרו ז"ל כשם שיש שכינה למעלה כך יש שכינה למטה, ואמנם כי שכינה של מעלה כדוגמתה שכינה למטה, והיא החכמה קטנה אצל מעלה בת יורשת נחלה, ועל כן בסוד אחד עומדות שתיהן כאמרי בתרי חביון עוזו על שם שהיא חביון דעוז הדת פנימה כי סוד ענין התורה יצאה מן הקול הדק הפנימי והוא העוז ה' עוז לעמו יתן עולם:

הנסתר כי על כן הוא הרקיע כעין הקרח הנורא ואין מי שיודע בו, כי הוא סוד רז"ל שאמרו עוד יש רקיע למעלה מן החיות והוא הרקיע כעין הקרח הנורא, ואמנם כי אין מי שיודע בו, ועל כן הוא עולם נסתר כי יש עולם נגלה למטה כאשר הוא בכמה מקומות שהוא יתברך שמו ניכר מעלת כבודו מן העולם ועד העולם, שני עולמות הן אחד למעלה ואחד למטה כפי אשר התעוררנו בכמה מקומות, והנה הזהרונו ז"ל כי העונג והגמול לצדיקים לעולם הבא זהו החיים היוצאים מתוכו. והנה יש לנו לפרש ולדקדק בסוד העניין הזה ועוד אמנם כי יש הרבה, והדעת נכונה בהם בהיותם מפרשים כי גן עדן יש בארץ ובו ענוגי הנפשות, אם כן עונג חיי העולם הבא היכן הם ומה מנוחה יש לנפשות באותו מקום הואיל ואין שם המנוחה, וגם אמנם כי ראיתי מפרשים אומרים כי בגן עדן אשר בארץ יש שם ציורים ועניינים בדוגמת העולם הזה ובדוגמת עולם של מעלה, עד שתהיינה הנפשות מורגלות באותם ציורם של מעלה, ומפני כי אינן יכולות להתפרש כל כך מענין העולם הזה, ועל כן הן יושבות בגן עדן אשר בארץ ומתוך שהן מורגלות באותם הציורים והעניינים בעלותן למעלה ולעשות שם דירתן כבר מורגלות הן, ודעתם נראה בכך כי גן עדן שבארץ לדירת הנפשות הוא לזמן מועט עד התרגלן באותם הציורים של מעלה ולא יותר. אם כן בעלותן להיות דירתן למעלה לאור באור החיים הנה חסר מקומן בגן עדן אשר בארץ ואינן שם והמקום נשאר פנוי בלא נפשות הצדיקים עד עת בוא נפשות אחרות, והלא ראינו בדברי רז"ל שאמרו והודיעו ענין גן עדן ומדתו וצורתו וענין ההיכלות אשר בו, ואמרו בהיכל פלוני שם אברהם יצחק ויעקב, בהיכל פלוני שם הוא המשיח, ובהיכל פלוני שם הוא פלוני ופלוני, אם כן מהיום כמה שנים חסרו כבודם של אותם ההיכלות שאין שם משיח והאבות וצדיקי העולם הרבה אותם הנזכרים שם ואם הם אינם למעלה להתהלך לפני ה' בארצות החיים, על כל פנים צריך עיון, ואמנם כי הדברים פנימים סתומים וחתומים בדברי עמודי העולם אשר התעוררנו בדברים האלה: אמרו כי הוא יתברך שמו ברא את האדם בצלם ובדמות ויכוננו בצורה עליונה באמרו ויברא אלהים את האדם בצלמו, וכבר התעוררו ודקדקו על הענין הזה בסוד האדם שהוא בצלם אלהים אמרו בסתרי תורה כי הצורה השכלית אשר היה באדם היא הנקראת אדם כי העור והבשר והעצמות הם הם מלבוש אדם ואמרו לפיכך כתיב עור ובשר תלבישני ובעצמות וגידים תסוככני ואם העור והבשר הם מלבוש עיין מי הוא האדם כי הוא פנימה מן המלבוש, ואמנם כי הוא נתתקן בשלשה תקונים והנני מגלה לך סוד נסתר עמוק וגדול עד מאד:

אמרו שם בסתרי תורה כתיב ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה, מהו דמות אדם תלת דרגין דמחברן כחדא ואינון רזא דמהימנו סגיא ואמנם כי האדם שהוא בעולם הזה אינו אדם זולתי בהתחבר שלושה דברים בחבור אחד להיותו דוגמת אדם והם נפש ורוח ונשמה, ואמנם בעניינים אלה שלשתם נקרא התמים השלם אדם כענין דוגמא של מעלה בסוד השלש מדרגות שהן מחוברות כאחד שהם דמות אדם, ואמנם כי האדם השלם בעולם הזה הוא כפי אשר הזכרנו וכשמת אינו מת האדם זולתי שמתפשט מן המלבוש, ואמנם התבונן וכונן רעיוניך בזה והוא תשלום הסוד העמוק הזה, תדע לך כי אותם השלש מדרגות של מעלה בהתחברן כאחד נקרא הכל אדם, אמנם כי הוא צריך מלבוש להתלבש והמלבוש הוא מדת מערב כפי אשר מתלבש יהוה באלף דלת נון יוד כי זה מלבוש לזה, ואמנם כי סוד האדם השלם בעולם הזה הוא בסוד שלשה דברים הנזכרים אשר הזכרנו, והמלבוש שלו הוא הגוף והכל הוא בדוגמא כי המלבוש למעלה הוא הנקרא גוף, ואמנם כי בהתפשט האדם מן הגוף האדם עולה והגוף נשאר בגו הגרעון ועל סבה זו תמצא סוד נפלה ולא תוסיף וגו' והיתה חורבן בית המקדש וכל אותו הגרעון כך הוא ענין סבת האדם כי בהתפשטו מן הגוף אזי הוא הגוף בתכלית הגרעון והבן כי הכל הוא דוגמא כי בהתפשט המלבוש אותם השלש מדרגות אשר אמרו כביכול כאלו הם בפירוד שאינם אחד ועל כן לעתיד לבא יהיה ה' אחד וכו' כענין זה האדם השלם למטה בהתפשטו מן הגוף אותם השלשה דברים שהם אחד הכל הוא בפירוד, ומה נחמד הענין למשכיל:

תדע לך כי הנפש והרוח והנשמה יפרדו איש מעל אחיו בסבת התפשטות הגוף וישוב הכל לעיקר שרשו ויסודו להתעדן כל אחד כפי הראוי, אמרו כי הנפש הוא ענין כח סבת נפש האב המכניס באותו הזרע סבת דקדוק הנפש בכח ציורי, ועל כן הנפש היא משותפת תמיד בגוף וקראו לה הפילוסופין נפש הצומחת כי היא גדלה תמיד עם הגוף ולעולם אינה זזה ממנו, ואמרו בכאן כי סיוע ממקום אחר למעלה יש באותו הנפש, ומפני אותו סיוע נקראת חיונית והסיוע ההוא בא ממעלת סבת כח אישים והם המלאכים הקרובים לבני אדם כי לפיכך נקראו אישים, ובהתפשט האדם מן הגוף שהוא המלביש הנפש הזאת תחזור ליסודה ולא תפרד מן הגוף ולפי זה הכח המתים יודעים ידיעה בסבה נסתרת כאשר נפרש בע"ה:

הרוח הוא בא ממקום אחר גדול יותר ממעלת אישים והוא סוד המדרגה הנקראת חכמה קטנה, ואמרו כי כל נקבה בהזדווגה עם הזכר מרוב התאוה היא מזרעת לנגד הזכר והבן, ואמנם כי הרוח הזאת תשוב אל האלהים אשר נתנה כאמרו והרוח תשוב על האלהים:

הנשמה היא הבאה מסוד הזכר למעלה, כי הנהר היוצא מעדן משם פורחות הנשמות והנשמה תחזור ליסודה הראשון, ועכשיו הנני נכנס בביאור העניינים אשר התעוררנו בתחלה, הנפש היא כח הנשארת עם הגוף כפי אשר אמרנו. הרוח היא הולכת ונכנסת בגן עדן אשר בארץ ואמרו כי בהכנסה שם מתלבשת מיד באויר גן עדן ומתציירת שם הרוח בדוגמת צורת הגוף שהיה בזה העולם ושם הולך באותו הצורה ויודע ומכיר זה לזה ומשתדלים בהשתדלות עליון ושם דירתן כל הימים, ואמרו כי מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו עולות למעלה לאור באור עליון ומתפשטות מאותו המלבוש כדי לעלות לחזות בנועם ה' וגו'. ואזי הרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה, ותחזור למקומה לאחר כן ותשוב ועולה וזהו סוד אמרו והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבוא כל בשר, ודקדקו ז"ל כל בשר זו היא הרוח. הנשמה עולה למעלה ומתעדנת בסוד חיי העולם הבא באותם החיים היוצאים מסוד עולם הבא וכל דבר חוזר ליסודו כי הנהר אשר הנשמה ממנו הוא עץ החיים ודאי ועל כן הנשמה תשוב לשאוב מאותם החיים וזהו האמת וכך התעוררו עמודי העולם בסתר דבריהם, אשריהם ואשרי חלקם בעולם הזה ובעולם הבא:

שער קצה השמים

כי שאל נא לימים ראשונים אשר היו לפניך למן היום אשר ברא אלהים אדם על הארץ ולמקצה השמים ועד קצה השמים, כבר ידעת והתבוננת עד אי זה מקום האדם ראוי לשאול ולחקור בסוד דרכי החקירה לדעת קצת אמתת מציאותו יתברך שמו אמרו ז"ל כי שאל נא לימים ראשונים וכו' עד אי זה המקום אתה רשאי לשאול למן היום אשר ברא אלהים אדם על הארץ, עיין בדבר הזה ותמצא סוד החקירה וכוונתם יתברך שמו ואז תבין יראת ה', ומה שתשאל מהו אשר ברא אלהים אדם, ואמרו ולמקצה השמים ועד קצה השמים עד כאן אתה רשאי לשאול, ומשם והלאה אין לך עסק בנסתרות כי הדברים סתומים וחתומים עד מאד, ועל זה הסוד אמרו ז"ל אדם הראשון מקצה השמים ועד קצה השמים נברא, וזהו התחלת אדם הראשון נברא וזהו התחלת בריאת אדם הראשון וגם אמנם אע"פ שסוד אדם נברא בסוד שש קצוות ענין השלש מדרגות זהו עיקר ויסוד כל הדברים:

אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה ליהודים. אמרו ז"ל אור שברא הב"ה במעשה בראשית אדם צופה ורואה בו מסוף העולם ועד סופו כיון שנסתכל בדור המבול ובדור הפלגה והרשעים העתידים לבוא בעולם עמד וגנזו, ולמי גנזו לצדיקים לעתיד לבוא דכתיב אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה, כבר ידעת והתבוננת כי אור זה הוא האור הראשון שנברא

במעשה בראשית דכתיב ויאמר אלהים יהי אור, ואמנם כי דקדקו ז"ל ואמרו אור שכבר היה, ואמנם כי פרשו בו הרבה המפרשים ודקדקו במה שאמרו ז"ל והיה אור לא נאמר אלא יהי, אבל אמרו בסוד הנסתרות אור שכבר היה, בסתרי תורה ראיתי כי סוד אור הקדמון הוא כלל כל המציאות וכל ההויות למיניהם, אמנם כי הוא ראש עליון על הכל וסוד המציאות הוא הוא, והבן כי התחלת הכל המציא סוד נקודה התעלומה שהיא י' שהוציא מזוהר אצילות מציאותו והוא הוא ענין אחד במציאות אותה הנקודה, ומשם והלאה מה שנשתייר מסוד אויר הוא אור וזהו שכבר היה חתום וחקוק היה מקודם זה בסוד ענין אויר, והתבונן כי ראש ענין המציאות אשר הוא מן העולם ועד העולם זהו והוא קצה השמים, ואמנם כי הוא אור הראשון, חסד, אברהם, ימין, דרום, מים, כסף, כהן גדול, אהבה, והרבה שמות אחרים אשר בו אבל יש לפרש ולעיין בדברים האלה כפי אשר תשיג הדעת:

אור הראשון זהו אור שנתעטף בו הב"ה וברא את השמים כפי אשר אמרנו והתעוררנו ונכח זה נבראו השמים ברצונו יתברך ואמנם כי היא אור הנתעטף בו אור סתום ונעלם, וזהו אור המאיר לקצוות של מטה וזו התנוצצות שלו הוא מאור הזוהר הנעלם, חסד הוא על כי הוא יתברך שמו ברא העולם לפי המדרגה הזאת והמציא הכל מאתו דכתיב אמרתי עולם חסד יבנה כי מסוד המשכת התפשטות האור הזה נבראו כל ההמשכות למטה, אמנם כי הרבה חסדים הם הנמשכים והנתהווים ממנו וזהו מה שאמרנו עולם חסד יבנה חסד נבנה לא כתיב אלא יבנה, כדי שיבנה תמיד וימשך זוהר התנוצצות שלו, ואמנם כי העולם אינו מתקיים זולתי על זו המדרגה כי כל העולם אינו עומד זולתי לפי חסד, והתבונן כי המקיים חסד עם הבריות הוא מקיים קיום האמונה קיום המדרגה הזאת, ואברהם לפיכך זכה מקומו ולהקרא סוד המדרגה אברהם כי הוא השתדל תמיד לעשות חסד עם הבריות, ועל כן נתנה לו למורשה דכתיב וחסד לאברהם:

ימין זו היא ימינו של הב"ה יתברך שמו ובו ניתנה התורה כאמרו מימינו אש דת למו וכתיב ימינך ה' נאדרי בכח ימינך ה' תרעץ אויב, כי לאומות העולם ימין דוחה ושמאל מקרבת אבל לישראל שמאל דוחה וימין מקרבת, וכל טוב וכל שפע הוא מצד ימיני של הב"ה, בא והתבונן כי מפני שהשפע והטוב והחסד בא תמיד לישראל מצד המדרגה הזאת כשגרמו העונות מה כתיב השיב אחור ימינו והשמאל גבר עליו, אמנם לפי התבוננות המדרגות בסוד נסתר כן הוא:

דרום על כי הוא ימין מאותם ארבע פאתי העולם, ואמנם כי מכל פאתי העולם אין הם בחמימות כמו דרום כי בהתחלף היסודות ונכללים זה בזה, על כל פנים ענין האש היסודי

נכלל בצד דרום והוא בכנוי נקרא מדת דרום, ואמנם כי ארבע פאתי העולם מזרח מערב צפון דרום כנגדם סוד ארבע היסודות שהם אבות כל התולדות, והתבונן כי הוא מים יסוד אחד מהיסודות, ובהיותם נכללים זה בזה הוא יסוד האש והאש הוא מים וכבר פרשנו זה במקומות רבים:

גדולה על כי הגדולה והמעלה היא היא, וזהו לך ה' הגדולה והגבורה וגו' ועל כן נקרא הוא יתברך שמו גדול כי הגדולה והגבורה וגו', ועל כן נקרא הוא יתברך שמו גדול כי הגדולה זו היא סוד גדולת מעלתו של מקום, וכן הרבה שמות אחרים בסוד ענין הגוונין כמו כן שמכניס העניינים האלה לסוד גוונין הרבה והם ירוק, ואדום, ולבן, ואמנם כי הגוונין זכרים בסוד מעלתם כסף על כי הוא גוון לבן הוא הנתכנה בסד מדת מדרגה זו, אמנם לפי הענין הזה על שהוא כסף נבחר וכתיב לי הכסף ולי הזהב, לי הכסף זו מדת דרום, ולי הזהב זו מדת צפון וכתיב מצפון זהב יאתה ואמנם כי לפי העניינים האלה תוכל לדעת רמז הדברים הנכונים:

כהן גדול, כבר רמזתי לך סוד הדברים האלה, ואמנם כי כהן גדול עומד בראש והוא נוטל בראש, כי לפי תוכן סוד הדברים הנאמרים בסוד הכהן הגדול על כי הוא סוד ענין עמוק לפי סוד תוכן הענין זהו סוד גדול ודבר עמוק בהיות הכהן הגדול יורש מעלה זו מצד המדרגה הזאת הנקראת גדולה ומפני כי הוא סוד המדרגה היא מדרגה הידועה לכהן גדול שהוא מצד ימין, ואמנם כי הכהן הגדול היה מתכוין תמיד בסוד המכונה והעבודה לכונן תמיד המדרגה הזאת להיות שולטת הימין תמיד, כי בהיות הימין שולטת כל השפע יורד מאותו הצד שהוא מקבל תמיד ראשון מתוך מעין נחל קדומים הנסתר, ועל כן לפי סוד הדבר הזה הוא ענין מצד התוכן הראשון אשר התעוררנו בענין הזה בהיות הכהן הגדול נוטל בראש ממקום המעלה הוא משפיע לסוד המדרגות של מטה וכלם מאירים ומתנוצצים מתוכו, ועל כן הכהן היה מכוין בסוד הכוונה כאשר אמרנו לכונן המדה הזאת ולהאיר אל עבר פניה, ואמנם כי לפי הענין הזה יש לדעת כי הוא תוכן האמונה ועדיין נפרש בסוד הענין הזה בע"ה:

אהבה הוא מדת הימין והוא הסוד הנכון בהיות דרום מעורר ומקרב החבה כאשר הוא ידוע כי הימין מחבק ומקרב וזהו סוד האהבה כי הוא התעוררות האהבה ואמנם כי לפיכך האהבה שלימה והאהבה נכונה בסוד ימין עליון, והשמחה אינה באה זולתי ממדרגה הזאת, ואמנם כי לפי תוכן המדה הידועה הנקראת מים אמרו ז"ל מי שלא ראה שמחת בית השואבה בבית המקדש לא ראה שמחה מימיו כי סוד המדרגה גורם בהיות השמחה והאהבה גורם המעלה הזאת בהתכוננות הענין והדברים הנכונים כי על

כל פנים בתוכן המעשה של מטה מתכונן המדרגה למעלה, וכבר התעוררנו זה בכמה מקומות, ואמנם כי סוד המדרגה הזאת היא למעלה משאר הששה קצוות ואע"פ כי הבריח התיכן הוא סוגר ופותח ועל סבת המדרגה הכהן הגדול נבחר מכל העם בקדושה ובמעלה ובמתנות נאות ובמלבושיו ובתוכן כל ענייניו, ועל כן אל תתמה בהיות מעלת הימין על כל השאר:

שאלוני אם כן שמעלת הימין היא מעלה ידועה יותר משאר המעלות שהם סוד שש קצוות מהו הענין בהיות סוד מעלת הבריח התיכן בתוך הקרשים שהוא מפתח הקרשים והוא יתד התקועה, וכבר ידענו כי יעקב אבינו ע"ה מובחר מן האבות היה, והוא תקן הבית בהתכוונות עליון סוד השנים עשר שבטים שבטי יה עדות לישראל, תשובה הענין הזה הוא נכון וידוע לכל משכיל כי סוד הימין הוא גדול ורם על כל שאר שש קצוות למטה, אמנם כי מעלת תפארת ישראל היא מעלה הידועה במעלה ובמנין עליה, ואמרו כי סוד הימין הוא להגין תמיד על הגוף ולסעדו במשפט ובצדקה, ואמנם לפי סוד הענין הידוע כי הגוף הוא התכוננות בכמה מדרגות ומעלות טובות אשר בו והוא חשוב עד מאד, אבל הראש אשר הוא על הגוף הוא על הכל ואמנם כי סוד הגוף כמלך בגדוד והימין הוא הנלחם מלחמותיו והעושה צרכי הגוף, ובלתי זה כלם אין בהם כח וגבורה בכל השאר אבל יעקב ודאי כאשר אמרת הוא המובחר מהכל והוא סוד היתד התקועה והמרכבה העליונה וכלם נכללים בו, והימין אינו זולתי לעבוד עבודת הגוף ולתקן ענייניו ונכלל בתוכו והגוף אינו מנוחה מתוך מדרגותיו וכבר רמזנו בספר הרמון סוד המעלה הזאת וענייניו ותכונותיו:

שער צפון

והוא יסוד האש היסודי, השער הזה לא יפתח ויהיה סגור כי הוא סוד זהב סגור, והוא הנקרא פחד יצחק, גבורה, מדת הדין הקשה, כולו גוון אדום, חשד, שמאל, צפון, זהב, בית דין שלמעלה, יצחק, אלו הן שמותיו, ואע"פ שיש לו שמות הרבה אחרים, אמנם כי יש לנו לפרש אלו ואע"פ שתמצא שמות אחרים מפוזרים בכאן בהרבה מקומות בספר הזה, מתוך העניינים תוכל לדעת ולהבין אותם, עכשיו התעורר והבן לך סוד העניינים האלה והנני נכנס בביאורם בע"ה:

צפון הוא ידוע למשכילים כי סוד המדה הזאת היא מדה ידועה בדין גמור וכל הדינין וכל תוקף הדינין שבעולם מכאן הוא ואין לך צד מכל פאתי העולם שנמצא דין בצד ההוא כמו מדת צפון, ואמנם כי מצפון תפתח הרעה וכל הדין שבעולם מאותו הצד מתעורר, והנה

תוכל לדעת כי מצפון מאותו הצד מתעוררים ענין הרוחות והמזיקין שבעולם ורוחות רעות וענייניים רעים וקשים כי מצד שמאל שהוא צפון באים ומתעוררים האש זהו סוד מדת צפון ענין המדרגה הידועה, והוא נקראת אש היסודי, ואמנם כי סוד האש זהו אש המוליד שאר האשות, וכלם יוצאים ממנה וזו היא אש היסודי על שם שהאש הזאת יסוד כל האשות היא וממנה יוצאות, והתבונן כי יש אש אוכלת אש והאש הזאת היא אוכלת כל שאר האשות כי היא אש חזקה מכלן, ואמנם יש לך להבין ענין בני אהרן שהקריבו אש זרה לפני ה' במדבר סיני ומתו ויצאו שרופים, תדע לך כי האש זרה שהקריבו כבר התעוררו ז"ל וסתמו הדברים כפי מנהגם האמתי, אמרו שתויי יין היו וכולם אמרו זהו זה, והתעוררו סוד ענין אחד נכון וידוע למשכילים, יש לך לדעת כי יש יין ויש יין טוב ויין רע, כפי שיש מים צלולים ומים עכורים כן יש יין טוב ויין רע, יין הטוב שהוא יין הרקח יין רע שהוא יין שמרים והוא היין הרע, ויש לדעת כי סוד היין הרע הוא היין המשכר לאדם הנכנס בתוכו לרע לו עד אשר לא ידע בין ימינו לשמאלו, ובזה היין חטא אדם הראשון, וחטא בו נח כאמרו וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלה כתיב כי זהו מקום הרע, אמנם כי מעלת סגני כהונה הידועים במעלת הכהונה כמה הוא ענין שבח המעלה אשר בהם כי אע"פ שחטאו וחטאתם כתובה, אמרו ז"ל שתויי יין היו אבל לא שכורים, וכבר ידעת כי הפרש גדול בין שתוי ושכור, שתוי מדבר לפני המלך ותפלתו תפלה, שכור אינו מדבר בפני כלום ותפלתו תועבה, אמנם כי שתויי יין הוא מענין היין המחובר ומרוב התאוה ורוב כסופם ממנו שתו הרבה, ואמרו כי מקודם זה יצא דימוס (נימוס) שלהם למות לפני המקום ב"ה דכתיב ויחזו את האלהים ויאכלו וישתו, וכתיב ואל אצילי בני ישראל לא שלח ידו, ועכשיו מרוב תאותם להכנס בפרדס נכנסו ושתו מן היין הטוב והמובחר, ושם נכנסו לתוך היין הרע הקרוב אצל הטוב ההוא ושתו מעט קט ממנו כדי לראות ועל כן היו שתויים אבל לא שכורים ונדונו לפני המקום ב"ה ומתו, וזהו דכתיב אל תקרב אל פתח ביתה, והבן אמנם כי זהו סוד אש זרה, ואמרו ז"ל כתיב הכא אש זרה וכתיב התם לשמרך מאשה זרה, אמנם כי מסוד האש היסודי יוצאת האש ההיא כענין השמרים מן היין:

פחד יצחק זהו סוד מדתו של יצחק הנקראת פחד כאמרו ופחד יצחק היה לו והתבונן כי קול פחדים הוא והמקום גורם בהיות הפחד והאימה יוצא ממנו לכל באי עולם, ואמנם כי סוד הפחד הזה גורם פחדים הרבה כענין אמרו מפחד בלילות, ואמרו ז"ל מפחדה של גיהנם כי פחדים הרבה נמשכים ומתפשטים, ונמשכים מסוד הפחד העליון הנקרא פחד יצחק:

גבורה היא הנקראת על שם גבורה וכח תוקף הדין ועצמו, כגבור המוכן למלחמה כך הוא זה המקום הוא מקום הדין ותקפו ועצמו להוציא את כלי זעמו, וזו היא מדת השמאל הנקראת שמאלו של המקום ב"ה והתבונן כי אע"פ שהיא דין ומקום הדין, היא מעוררת החבה אצל הנקבה תמיד כאמרו שמאלו תחת לראשי וזו היא ענין הסוד אמיתי בתפלה של יד שהיא בשמאל, אמנם יש לך להבין ולהתעורר כי אע"פ סוד הדין הקשה הוא החבה והתעוררות התשוקה כענין היין המוחבר אשר אמרנו שהוא מעורר האהבה והחבה ובהדבק בו לבדו בלא עירוב המים, אזי הוא השכרות והדין בעולם ועל כן הוא יתברך שמו הכליל זה בזה וסידר אותם להכנס זה בזה ומתחלפים אחד באחד וזהו המים נכללו באש והאש במים ונאחזים זה בזה היסודות ארבעתם:

חושך זהו סוד המדה הזאת סוד האש היסודי כאשר אמרנו, אמנם כי החשך יכסה ארץ ומשם יוצא החשך המחשיך וזהו שאמרו ז"ל וחשך על פני תהום זהו סוד מלאך המות המחשיך פני הבריות, כי על כל פנים החשך הזה הוא החשך המחובר עם האור להיות האור ההוא אור מובהק להתנוצץ ולהזריח מאורותיו כי תקון האור הוא החשך, כענין אמרו כיתרון האור מן החשך כי ודאי יתרון הוא מן החשך הוא ותקונו רופיו, ואמנם כי זהו סוד אמרו יוצר אור ובורא חשך כי זה בזה מתכונן ומתתקן:

זהב הוא משובח על המתכות ועל סוד הענין הזה אמרו שבעה מיני זהב יש בעולם והם משונים ומשובחים זה מזה, זהב אופיר, זהב פרוים, זהב מופז, זהב שחוט, זהב ירקרק, זהב שבא, זהב סגור, אלו הן שבעה מיני זהב, אמנם אמרו כי המשובח שבכלם הוא זהב סגור, על כי הוא זהב הסגור מן העין וסגור מהכל, וזהו סוד שם אלהים שהוא משותף בשבע מקומות יותר משאר מקומות, אלהים חיים שהוא סוד העולם העליון וזהו כנגדו זהב סגור, על כן הוא סגור יותר משאר מדרגות, אלהים זהו פחד יצחק והוא כנגד זהב שבא, וזהו סוד אמרו ויחי ויתן לו מזהב שבא כי המלך המשיח מאותו הצד שהוא צד שמאל מקבל, אלהים זהו נצח ישראל הוא כנגד זהב פרוים סוד ענין הירכים, אלהים כנסת ישראל הכלולה כנגדה זהב ירקרק, ועל זה הסוד אמרו ז"ל אסתר ירקרוקת היתה וזהו סוד האתרוג, אלהים סוד מעלת בית דין של מטה שבעים סנהדרין הסובבים כסא הכבוד, והוא כנגדו זהב שחוט, אלהים הוא סוד הדיינין של מטה בעולם הזה, והוא כנגדו זהב אופיר, אמנם כי בשבע מקומות הללו המשכת השתתפות שם אלהים כנגד שבעה מיני זהב שהם בעולם, ועל כל פנים המשכת מדת הדין נמשך לכמה חיילים לכמה גבורות אשר אין להם מספר כאמרו מי ימלל גבורות ה':

שער המזרח

והוא יסוד הרוח, אמנם כי סוד הענין הזה הוא היתד התקועה ועיקר האמונה כי היא מדרגה העומדת באמצע מכל צד ומכל עבר ועל כן סוד עיקר המרכבה העליונה בסוד שם של שבעים ושתים שמות של מקום, וזהו מזרח, רוח, הבריח התיכון, יעקב, ישראל סבא, תפארת ישראל, צדקה, שמים העליונים, רחמים, משפט, והרבה אחרים שגם בענין זה שמות הרבה, אמנם נפרש ברמזים ענייניים אלה בסוד כל אחד ואחד מהם:

מזרח משם האור יוצא והוא התנועעות האור בהתנצצו כל הגוונין וכל המאורות מאירים וכל הכוכבים ממסלותם והמזלות ממושבותם, כלם מאירים ומתנוצצים בסודו וענייננו כי גם העולם הבא בהתנוצצו זה השער לה' להתנוצץ ולהזריח ועל כן הוא פותח דלתות שערי מזרח ומאיר לעולם כלו כי המזרח הוא כלל כל המאורות והוא כולל את כולם, ועל כן הוא סוד יתד התקועה בכל צד, ומכל מקום יש לך להתעורר כי כל השערים העליונים כולם אדוקים בו מן העולם העליון ולמטה, אמנם כי הם נקראים שערי מזרח, כי יש שערים אחרים למטה והם הנקראים שערי צדק, ועל השערים העליונים נאמר שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבוא מלך הכבוד, ועל השערים של מטה נאמר פתחו לי שערי צדק אבוא בם אודה יה, ואמנם כי בסוד זה אותם השערים נקראים שערי מזרח, ועל כל פנים כי בהתעורר המזרח כל השערים נפתחים וכל האור וכל השפע יוצא לעולם, ועל זה הסוד האל פותח בכל יום דלתות שערי מזרח ובוקע חלוני רקיע ומוציא חמה ממקומה, כי הרקיע הוא הרקיע שאמרו ז"ל שיש בו חמה ולבנה וכוכבים ומזלות, והחלונות אשר לו מדרגות ידועות וממונות על תפקידן בסוד העולמות כולם כי הנהר היוצא מעדן אין לו הפסק לעולם, ואמנם כי אותם המדרגות ידועות הן ונקראים חלונות, על כי על ידם השפע יורד ונמשך למטה והרקיע הזה הוא הנהר היוצא מעדן, וראיתי אנשים החושבים לעלות במחשבתם ודעתם נסכל ומנעו מתקון רז"ל לומר בבתי כנסיות בשבת ובוקע חלוני רקיע ומוציא חמה וגו' ועל כל פנים כי לא ידעו הדבר מהו כי הם הצנורות אותם החלונות להמשך מהם המשכת השפע למטה, ונחזור למה שהיינו בביאורו בסוד השערים העליונים הנקראים שערי מזרח, ואמנם כי לפי סוד הענייני אשר אמרנו הכל הוא כפי סוד סדר הדברים העליונים:

והבן כי יסוד הרוח הוא האוחז בשני העברים בין המים ובין האש ואוחז בשניהם ומכריע ביניהם, ואמנם כי סוד הענין הזה בהיות במעשה בראשית ענין המחלוקת בין שני הצדדין כי המחלוקת הוא תמיד בין האש ובין המים אבל הרוח הוא מכריע ביניהם ועושה שלום ביניהם, ועל כן ימי בראשית אמרו ז"ל למה לא נאמר כי טוב בשני מפני

שבו נברא המחלוקת כי המחלוקת היתה בין היום הראשון שהוא סוד המים ובין היום השני שהוא סוד האש, ועל כן לא נאמר ביום השני כי טוב כי הוא שמאל ובו התעוררות המחלוקות ואע"פ שהמחלוקת הזה הוא תקון העולם וישובו, אבל אע"פ שהוא שמאל מפני שבו נברא גיהנם ומתוך סבת השני נברא גיהנם, כי כמו סיג הזהב יצא באותו היום הזוהמא אשר בו והבן, ומפני כן לא נאמר בו כי טוב, וביום השלישי הוציא לפועל תוכן שני הימים ונסתכמו ביחד ואזי נתישב העולם על תקון מלאכת המחשבה העליונה, ואמנם כי לפי זה הסוד נאמר ביום השלישי כי טוב כי טוב שני פעמים, ומה נחמד הענין בהיות המדרגה האמיתי הזאת יסוד הנקרא רוח האוחז בשני העברים ומסכים ביניהם, ועל כן הוא סבת כולם והוא שלום:

הבריח התיכון בתוך הקרשים הענין הוא נכון למשכילים בהיותו נקרא הבריח התיכון כי הוא עמוד שהכל תלוי בו המחבר את האהל להיות אחד, ועל כן מבריח מן הקצה אל הקצה, אמנם כי הבריח התיכון אמרו ז"ל זה יעקב והנה מה טוב ומה נעים בהיותם אומרים זה יעקב כי כך הוא בהיות הימין והשמאל במחלוקת זה בזה הוא נוטל מצד זה ונוטל מצד זה ונעשה מהם אחד, וזהו סוד בהיות הכל אחד, והוא קול אחד בסוד ייחוד האמונה כי הקול בהתיחדו מסוד שלשה דברים מחוברים כאחד שהם האש והמים והרוח ומתיחדים כאחד בכח סבת התוקע המוציא אותם מתוך השופר והם בהתיחדם סוד אחד, ובעיינך בזה תמצא סוד הייחוד מהו ועניינו ותכונתו. ואמנם כי בענין זה הוא סוד המדרגה הזאת הנקראת אחד בייחוד שלימה והוא סוד המרכבה שהיא סוד מרכבה העליונה ונקרא קול והוא קול הנשמע, כי יש קול שהוא קול גדול ונקרא כך כאמרו קול גדול ולא יסף והוא סוד עיקר השם המיוחד המתיחד בעיקר שורש האמונה והוא קול הדק הפנימי שהוא סוד העיקר האמיתי, ואמנם כי לזה הענין גלה חכם הרזים מה שאמרו ז"ל כל הנותן שלום לחברו קודם שיתפלל כאלו עשאו במה, שנאמר חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו כי במה נחשב הוא, אל תיקרי במה אלא במה, ואמנם כי התעוררו הענין האמתי והודיעו במנהגם הישר לומר במשכים לפתחו, והנה ראיתי בירושלמי ענין גדול ונאה בסוד הדברים האלה ואמרו שאינו אסור לתת שלום לחבירו זולתי אם מברך לו בשם שנאמר חדלו לכם מברך לו בשם שנאמר חדלו לכם מברך רעהו בקול גדול בבקר השכם קללה תחשב לו, ואמנם כי הוא סוד עיקר אמיתי וראיה ברורה בדבריהם בהיותם אומרים עד שמברך לו בשם והביאו ראיה מברך רעהו בקול גדול, קול גדול הוא עיקר השם כפי אשר התעוררנו כי הוא קול הדק הפנימי המעמיד את שאר הקולות וכולם עומדים בסבתו. ועוד ראיה ממה שאמרו במשכים לפתחו דכתיב בבקר השכם על

כל פנים הענין נכון למבין, והתבונן במה שהיינו בביאורו כי סוד הבריח התיכון לקיים קיום האמונה הוא העמוד האמצעי כי הוא סוד יתד התקועה כאשר אמרנו:

ישראל סבא שאמרו ז"ל מפני שיש ישראל שנקרא בסוד הענין הזה ישראל והוא סוד הנער מטטרון דכתיב בו כי נער ישראל ואוהבהו והוא נער ישראל זוטא, ואמנם כי המדרגה הזאת הוא הנקרא ישראל סבא והוא תפארת ישראל, והנה הורונו על כל פנים כי סוד ישראל סבא והוא עיקר הכל וזהו סבא ולא הנער, ואמנם כי סוד הנער על סבתו אמרו כל נערה שבתורה נער כתיב כי הוא סוד ענין נקבה אצל מעלה:

והבן תפארת ישראל יש לך לדעת על מה נקרא כך כי על כן נקרא בשם זה בהיות הגוונין שלשה והגוון המחבר אותם ובהיותם מחוברים הגוונין כאחד אזי הוא התפארת בהיות תפארת הגוונין באחד, אמנם כי יש לך לדעת מהו הסוד ישראל אשר בך אתפאר, בהיות תפארת החבור באותם הגוונין כאחד זהו התפארת כאשר אמרנו, והתבונן כי על כן הם שלשה שמות כוזו במוכסז כוזו אלו הן השלשה שמות שהן ייחוד אחד בהתיחדם כאחד בהיותם חבור אחד בסוד אחד, וזהו בהתיחדם כאחד נקרא תפארת, ועל זה הסוד אמרו שלשה מדרגות עשה הב"ה בישראל ואלו הן כהנים לויים וישראל, ובהתיחדם כאחד כתיב ישראל אשר בך אתפאר, במה בשלש מדרגות הללו, ואמנם כי על שהגוונין מתיחדים כאחד בסוד אחד אזי נקרא תפארת וכבר רמזנו בזה:

צדקה כבר התעוררנו זה בספר הרמון וכתבנו כל הצורך, וזהו סוד המדה הידועה הזאת כפי אשר התעוררנו שם ובכמה חלקים נחלק במחלקת הצדקה והנה הוא ידוע ואין להאריך בכאן בזה הענין:

שמים העליונים, כבר התעוררנו בתחלה על ענין זה ואמנם כי סוד האש והמים בהתיחדם כאחד בהחכמה מוסכמת כפי אשר התעוררנו בתחלה, שהב"ה בלל אש ומים ועשה מהם שמים, ואמנם כי זהו יום שלישי במעשה בראשית שברא הוא יתברך בחפץ וברצון בריאה זו ואמרו לחים היו ולא הוקרשו עד יום השלישי, ואמנם הבן הענין כי סוד האש והמים שהיו הם במחלוקת והמחלוקת היתה בסבת שלום ותקון העולם וייישובו כפי אשר התעוררנו בתחלה ולפיכך נקרא שמים כלומר אש ומים וזהו מכון שבתו של הב"ה וכבר התעוררנו בו:

רחמים הוא תשלום הכל בהיות החסד והדין מחוברים כאחד וזהו סוד הרחמים, וסוד רחמים היא המדה השלימה הצריכה לכל אדם להתנהג בה, כי על כל פנים בהיות האדם שלם ויודע הדין וכולל אותו בחסד אזי הוא רחמים להתנהג במדה הזאת, ולפי תוכן המדה הזאת ומעלתה אמרו כל מי שאין בו רחמים אינו מזרע ישראל דכתיב והגבעונים

לא מבני ישראל המה, כי ישראל הם רחמים ממש וסוד רחמים ועל כן נקרא ישראל ואם אינו מתנהג במדה הזאת אינו מזרע ישראל וכביכול כאלו מכחיש המדרגה:
שאלה, כבר התעוררתי בכמה מקומות על סוד החסד וסוד הרחמים מה בין זה לזה ומהו ענין החסד וענין הרחמים. תשובה, הענין הזה ידוע הוא לכל משכיל בענין סוד החסד וסוד הרחמים, כי החסד מדה אחת והרחמים שתים, ואמנם כי יש לי לעוררך על סוד זה, תדע לך כי סוד החסד יש אדם שהוא עושה חסד עם הבריות ואינו משגיח אם צדיק או רשע או אם זך ואם ישר אלא כוונתו לעשות חסד, חסד הוא עם העניים ועם העשירים עם המתים ועם החיים, ואין צריך להשגיח בשום דבר אחר בעולם כי החסד מתפשט ונמשך על כל באי עולם, כי במדה הזאת הוא יתברך שמו מנהג עולמו לקיים אותו ולא להשגיח לעונות ולחטאים ולפשעים אשר בני העולם חוטאים בכל יום ובכל עת ובכל רגע והוא עושה חסד חנם על הכל, רחמים הוא בהיותו משגיח ואומר מי אשר חטא לי ורואה פועל איש ומעשהו ומשגיח עליהם בצד הדין ורואה ורוצה לעשות עמהם דין, ולאחר כן חוזר ומרחם עליהם ואינו רוצה לכלות מעשה ידיו ולעשות עמהם רע מצד הדין, כך הוא דרך הצדיק השלם רואה לאדם הולך בדרך לא טוב או שעשה עמו רעה ובא לידו לעשות בו דין ולאחר כן חוזר ומרחם עליו אבל בלא עיון הדין או רחמים, והחסד אינו כן כי בלא שום דין הוא, וזהו ההפרש אשר בין החסד ובין הרחמים, וזהו שאמרו ז"ל קם מכסא דין ויושב על כסא רחמים שאין רחמים נמצא זולתי בהשגחת הדין בתחלה כפי אשר התעוררנו ודי להשכיל:
משפט הוא הוא הענין ממש כי הוא סוד רחמים ממש וכבר התעוררנו בזה אמנם כי הענין הזה הוא בקושיא בהיות אומר ואל תבוא במשפט את עבדך וגו' כבר התעוררנו בזה, ממה שאמרו ז"ל דוד המלך ע"ה אמר לפני הב"ה רבונו של עולם מפני מה אין חותמין ברכה וגו' אמר לפניו רבונו של עולם אם כן בחנני ה' ונסני צרפה כליותי ולבי, כשאירע אותו מעשה דבת שבע ניחם על כל מה שאמר והתחיל לבקש רחמים על עצמו ואומר בחנת לבי פקדת לילה צרפתני בל תמצא זמותי בל יעבור פי, משם והלאה היה מתירא לעמוד בנסיונו של מקום ב"ה התחיל לומר ואל תבוא במשפט את עבדך, ואפי' ענין המשפט שהוא הרחמים איני יכול לעמוד בו מפני מה מפני כי לא יצדק לפניך כל חי, עד כאן ראיתי במדרשות מפוזרים הדברים אנה ואנה, ואמנם כי המשפט לאלהים הוא, וזהו יכלכל דבריו במשפט עד כאן אמרו בסוד משפט, ואמרו ציון במשפט תפדה זהו סוד הרחמים, ואע"פ כי הדבר אינו נראה לפי רוב הדעות אבל קבלה היא ונקבל עד כאן סוד המרכבה העליונה שלשה אבות שהן המרכבה כאמרם ז"ל האבות הן הן

המרכבה, וזהו סוד המרכבה והוא ענין גדול ונפלא בסוד מרכבה העליונה, מכאן והלאה יש לעורר על שלש האחרונות כפי אשר התעוררנו בתחלה:

שער שלש אחרונות

שהן סוד השלש ברכות אחרונות והן רצה, ומודים, ושים שלום, אמנם כי סוד אלו השלש אחרונות שהן כנגד סוד אבות העליונים סוד המרכבה אשר אמרנו, ואמנם כי אלו השלש אחרונות הן נצח, והוד, ויסוד, אמנם כי הן כנגד רצה, ומודים, ושים שלום, ועכשיו יש לפרש כל דבר ודבר בסוד אלו השלוש אחרונות אשר אמרנו, והתבונן כי נצח הוא כנגד רצה שהוא אחת מהשלוש ברכות אחרונות, הוד הוא כנגד הודאה ברכה אחרת, יסוד הוא כנגד שים שלום, ואמנם כי סוד נצח כבר התעוררנו בתחלה על כי הוא מדת שמאל, וכי יש מפרשים האומרים שהיא מדת ימין וסמכו על מה שאמרנו בתחלה דכתיב נעימות בימינך נצח, אמנם כי כבר התעוררנו בסוד זה, ותקנו לומר רצה כנגדו שהוא ענין סוד הקרבנות, והקרבנות כלן הן נשחטות בצפון ולצפון תשוקתם כי סבת הקרבן דין, הקרבן סבתו דין ועניני דין בהיותו נשחט ונפרש ונעשה כליל על גבי המזבח וזהו דין גמור, כי אמנם אמרו האדם חטא הבהמה מה חטאה אלא בכאן אמרו ענין גדול ודקדקו בסוד נפש האדם ונפש הבהמה ואמרו בו סוד עמוק:

ואמנם כי בסוד הקרבנות נפרש בע"ה כפי אשר ראינו במקומות מדרשי רז"ל, והבן כי הקרבן הוא סוד הדין ושחיטתו בצפון שהוא צד הדין, ועל כן הכהן שהוא מצד הימין אינו עומד בדין לעולם והשחיטה כשרה בזרים, ואמרו ז"ל מקבלה ואילך מצות כהונה, והתבונן כי סוד הענין בהיות הכהן מצד החסד ואינו עומד בדין כי הדין הפך מדתו הוא ועל כן לא היה ראוי להכחיש המדה, ואמנם כי לפיכך כשר בכהנים פסול בלויים כשר בלויים פסול בכהנים, כי הלויים עניינם וסבתם דין, ועל כן על פיהם יהיה כל ריב וכל נגע, מה שאין כן בכהנים כי סבתם ימין ואינם עומדים בדין לעולם, והתבונן כי ענין נצח ישראל שהיא כנגד רצה ענין הקרבן סודו דין ועניינו דין, והוא מדת שמאל כאשר התעוררנו בתחלה, ועל כן אין להאריך בזה ודיי למשכיל:

שער הודו של משה רבינו ע"ה

דכתיב ונתת מהודך עליו, ומשם והלאה נחה עליו רוח הנבואה ונתנבא מצד הימין, מה שלא היה כן זולתי לשמואל הרמתי ע"ה כפי אשר התעוררנו בתחלה, ואמנם התבונן בסוד הענין הנכון כי בחבור נצח והוד כאחד היו הנביאים מתנבאים נבואתם בסוד

האמיתי, ואמנם כי שמותם הם נצח והוד למודי ה' חסדי דוד הנאמנים, והרבה אחרים נביאים, ועכשיו יש לי לפרש הסוד כפי כל אחד ואחד מהם, כבר פירשתי בסוד נצח הענין הנכון כאשר ראוי להכנס בו כל משכיל בראשונה ובאחרונה, ואמנם כי הוד סוד ההודאה כאשר אמרנו לתת הודות ותשבחות למלך יוצר בראשית על כל הטובות אשר גמלנו והנסים והנפלאות אשר עשה עמנו וגמלנו כרחמיו וכרב חסדיו והיא מדת חסד כנגד החסד שלמעלה, כי מצד החסד האויבים נכנעים ונשברים והאל נותן נקמות וידבר עמים תחתינו, וזהו סוד אמרם ימינך ה' נאדרי בכח ימינך ה' תרעץ אויב, ועל כי המדה הזאת מכניע האויבים והשונאים אנו אומרים בברכה זו הכנעת האויבים כי בצד שמאל אין האויבים נכנעים ונשברים לעולם כי הימין דוחה להם והשמאל מקרב ואין השמאל דוחה אותם לעולם, ועל סבה זו הכנעת האויבים והשונאים תמיד נזכר בברכה זו מפני כי לישראל השמאל דוחה והימין מקרב, ועל כן יש לנו לתת הודאה ליוצר בראשית בסבת הימין על הטוב שעשה עמנו והרעות אשר גמל עם האויבים, וזהו סוד ההודאה כפי אשר התעוררנו:

למודי ה' הם נצח והוד אשר אנו בהם, ואמנם כי הם נקראים נביאים והם למודי ה' כי על כל פנים הירכים הם למודים שאין צריך ללמדם זולתי שהם למודים להלוך ולתת זה דרך לזה ומקום זה לזה, ועל כן הם למודים ודאי ולשמוע כלמודים והם מעלת הנביאים כי ממקום זה היתה נבואתם ומתעוררים אלו המדרגות אצל אספקלריא שאינה מאירה ומתוכה היו מתנבאים ורואים נבואתם ועל כן רואים מרחוק בציורים ודמות דמיונים רבים וכפי מעלת הנביאים כך היו רואים, מהם היו רואים כמי שרואה מרחוק, ומתוך שאין מעלתו נחשב כל כך עם קונהו היה רואה מרחוק ונדמה לו צורות דמיונים רבים ועניינים אחרים כאשר התעוררנו בתחלה, ויש מהם שהיתה מעלתם חשובה והיו רואים כמי שרואה מקרוב יותר ומצייר העניינים כציור אמתי יותר ועם כל זה לא אלו ולא אלו היו רואים הציורים והדמיונים דבר על בורין כפי הראוי זולתי משה רבן כל הנביאים ע"ה שהיתה נבואתו נבואה מצוחצחת ורואה דבר על בוריו ולא נשמע מפיו החוצה כי נאמן בית היה כאמרו בכל ביתי נאמן הוא, ועל כן משה רבינו ע"ה לא ראה לעולם סוסים ונשים וחרשים ארבע וסיר נפוח ולא מקל שקד אלא דבר על בוריו וענין על אמתו כדרך בן ביתו אשר אדוניו אתו וכל אשר הוא עושה ה' מצליח בידו, מפני שאין רואה את כל מאומה בידו ולפיכך ולא קם נביא עוד בישראל כמשה אשר ידע ה' פנים אל פנים:

ונחזור למה שהיינו בביאורו בסוד למודי ה' כי הם נקראים נביאים, ואמנם כי חתום תורה בלמודי, כי תורה שבכתב יצאה מן הקול הדק הפנימי ונחתם ונסתם כשהגיעה

למעלת הנביאים, ומה נחמד הענין להשכיל אשר אמרנו בתחלה בהיות יהושע מתנבא נבואתו בסוד הודו של משה ע"ה שהוא מדת ימין והיא המתעוררת תחלת הנביאים, כי מיהושע והלאה התחילו הנביאים לנבאת נבואתם וההתחלה היתה מצד הימין ושמואל ע"ה ישב על כסא הנבואה לאחר כן משני הצדדין הללו כאשר התעוררנו ושקול היה כמשה ואהרן להיותו בשני הצדדין, ואמנם כי הם נקראים חסדי דוד הנאמנים, לפי שמהם היתה רוח הקדש שורה עליו והיה מתנבא לעתיד בקול השיר שהיה משורר לפני בוראו מחצות לילה ואילך בשירות ותשבחות, ואמנם כי הכל לפי סוד הדרכים כאשר אמרנו:

מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק. עכשיו יש לך להעיר ולהתבונן בסוד דרך האמונה הקדושה כי כל הדברים האלה ועניינם הם שערי האמונה לדעת כל אשר נשמה באפו ולהבין דרכי בוראם לדעת לעבוד עבודה אמיתית על דרך האמת כאשר אמרנו והתעוררנו בתחלה, ואמנם כי האדם אינו שלם אם אין בו עיקר הדעת האמיתי בהתבוננות דרכי האמונה לעבוד עבודתו בשקל הקדש, בשקל הקדש תקח עבודת הקדש לעבוד לצור נאדר בקדש, ומה נחמד הענין כאשר התעוררנו בסוד אמרנו גם בלא דעת נפש לא טוב, כי לא תוכל הנפש לישר הליכותיה ומלקחיה ומחתתיה זולתי בדעת החכמה להכנס לחשוב מחשבות לעשות מעשהו ולעבוד עבודתו, כדי שילך האדם בטח ויירש החיים הגנוזים אשר עין לא ראתה אלהים זולתך, כי סוד הענין גדול ורם עד מאד בהיות האדם יודע סוד ידיעת שמו יתברך כאמרו אשגבהו כי ידע שמי יקראני ואענהו עמו אנכי בצרה אחלצהו ואכבדהו אורך ימים אשביעהו וגו' כל אלו הבטחונות יש לאותם היודעים ידיעת סוד השם לעבוד אותו יתברך, ואמנם כי אין מעלה גדולה יתירה על כל שאר המעלות כאותם אשר נתן הבורא הוא יתברך שמו בהם:

ונחזור למה שהיינו בביאורו מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק, פרשו בו מכנף הארץ מכסוי הארץ שהוא דבר המכוסה והנעלם זמירות שמענו כי על כל פנים הארץ הלזו הידועה היתה גן עדן והיא השירה תמיד בשיר ושבח ואינה משתכחת לעולם מלומר נעים זמירות לנגד צדיק לעלות לסוד העולם העליון מלך שהשלום שלו, כי גם אמנם העולם העליון הוא סוד המלך שהשלום שלו וזה השלום הוא הסבה להיות נקבה תסובב גבר בסבתו ועניינו, ואמנם כי היא נקבה וכל האיברים כולם בחזקת זה זולתי בהתעוררות השלום הזה שהוא החזיר את כל האיברים זכרים בסבתו, והנה הוא ידוע למשכילים כי הוא ברית קדש, צדיק, חי העולמים, נהר יוצא מעדן, עץ החיים, כל רקיע אשר בו חמה ולבנה כוכבים ומזלות, והנה הורונו עניינים גדולים ורמים בסוד הענין

הזה, הרקיע הזה הוא המגלגל כל הגלגלים מלמעלה למטה ונוטל כל המאורות מלמעלה וכולל מאורותם, כי גם אמנם הגלגל העליון הנסתר סוד עוז החביון הוא המגלגל כל הגלגלים ומסבב אותם כי הלא סבתם ועל סבתו חוזרים ומתנועעים כל גלגל וגלגל כפי תכונתו ומרוצת תנועתו, ואין גלגל מאלו השבעה רקיעים שיש לו שום תנועה בעולם בלתו, והרקיע הזה שהוא צדיק הוא המגלגל הגלגלים אשר הם למעלה ממנו ונוטל מאורות מכולם כדי לתת לגלגל וילון ולרוות צמאונו ולהזריח מאורותיו כי וילון אין אור מעצמו כלום ואינו משמש כלום, וגם אמנם בהיות נוטל צדיק כל המאורות הוא אזי נקרא כל בחפץ וברצון אמיתי, כי על כן סוד אמרם ויתרון ארץ בכל הוא, והנה הוא סוד כמוס לנגד הבורא יתברך כי צדיק סוד ברית הקדש הוא על כל שאר המאורות למטה ומזריח ומאיר אותם ונותן בהם כח לעשות חיל, ואמנם כי סוד כמוס לנגד הבורא יתברך שמו שזו המדרגה צדיק הוא העמוד אשר העולם עומד עליו, באמרם ז"ל בגמרא חגיגה על שבעה עמודים העולם עומד, וחזרו להודות שעל עמוד אחד העולם עומד, וצדיק שמו דכתיב וצדיק יסוד עולם מפני שסוד הברית הוא קיום כל הגוף בתאוה ובחפץ וכל האיברים ברוב תשוקה וחבה מתעוררים לעומתו ומתחברים בחבור חפץ וחבה לרצונו, ואמנם כי סוד הצדיק אשר העולם נכון עליו כל קיומו וכל תנועתו מהמשכת מציאות תנועתו הוא, ונקרא שמש כי השמש מאיר ללבנה וכל שאר הכוכבים למטה כולם מאירים מאור השמש והוא מאיר את כולם וכולם נוטלים ומקבלים אור ממנו, וכל השפע וכל הטוב היוצא מעם מעלה העליונה הוא מקבל ולאחר כך ממנו יוצא להאיר לכולם, ואמרו ז"ל כל השומר בריתו של מקום זוכה להקרא צדיק, יוסף שמר בריתו של מקום לפיכך זכה ונקרא צדיק יוסף הצדיק, ואמנם התבונן כי מאז שמר אותו בבית אדניו וירש השמש והירח והשמש הוא מקומו, ויהי מאז מפקיד אותו בביתו ועל כל אשר יש לו זכה ונקרא צדיק מאז ירש השמש להיות אחוזתו ונחלת חבלו:

ואמנם יש לי להעירך ולהעמידך על סוד אחד בענין זה, אמרו לעולם גם הנעשה על יד משה רבן כל הנביאים לא נעשה זולתי במאמרו של מקום ובתפלתו שהתפלל עליו זולתי על ענין קרח ובהכרח בא לאותו מעשה בענין רוגז ורגזות ובענין שהיה שבע רוגז וכמה חרדות שנחרד קודם, ואפי' שעשה שאמר אותו הענין נראה כי חמס שותה באותם החטאים בנפשותם עד שאמר באחרונה אני אומר לא ה' שלחני אם לא יהיה בך בחמס אשר חמסוהו בכמה פעמים, יהושע שהיה תלמידו בלא תפלה ובלא ענין אחר מה כתיב ויאמר לעיני ישראל שמש בגבעון דום כמי שמצוה אנשי ביתו ועושין מיד רצונו, מפני מה אמרו יהושע מזרעו של יוסף בא דכתיב למטה אפרים הושע בן נון אמר יהושע

השמש ירש אותו אבא דכתיב והנה השמש והירח ואחד עשר כוכבים משתחוים לי, והואיל והוא כך אצוה אני ואגזור עליו מה שארצה, ולפיכך עמד השמש בדבורו דכתיב וידום השמש וירח עמד וגו' כי על כל פנים יוסף זכה להקרא צדיק, ברית כך הוא ודאי כי הברית הוא צדיק והוא שמש דוגמת הברית, אמנם כי הוא הברית הנוטל כל השפע מן הראש וממשיך המשכת כל האיברים אצלו בחפץ ובתאוה אמיתית, והבן כי לפיכך האדם הוא סוד דוגמא אמיתית ויש לו לשמור ולגדור גדר לעצמו לשמור ולעשות שלא יפגום סוד המדרגה הזאת, כי על כל פנים ענין גדול הוא עד מאד ונפלא בסוד האמונה, ומה נחמד הענין הגדול הזה כי הוא אבר אחד קטון אשר באדם, ובשבילו זכה האדם לחיי העולם הזה ולחיי העולם הבא מפני כי הוא חותמו של מקום ועל אשר הוא חותם אמת, אות הקדש המעולה והמשובחה מאותיות שמו יתברך הרשים באבר הזה, וזהו אות י' אות שמו ממש, ולפיכך צריך האדם החתום בחותם אמת אות הקדש לתקן גופו ולכונן רעיוניו לשמור חותמו של מקום סוד אות אמת אשר אמרנו, ועל ענין זה יש להרגיז תמיד יצרו שלא יחטא בבשרו ואל יכניס חותם המלך במקום רע, ולא ישתחוה לאל אחר ואל יכניסהו ברשות אחר, כי המכניס ברית חותם הקדש במקום אחר הוא פוגם המקום ומשקר חותמו של מקום, ועל כל פנים כי בהכנסת החותם הקדוש הזה במקום רע אזי החותם פגום ופגם המקום ההוא כביכול משקר המקום וחותם המלך וכל המשקר חותמו של מלך וגו':

ואמנם כי סוד הענין בהיות אות הקדש י' החתום בבשרו שהיא אות המשובחת מאותיות שמו של הב"ה, והבן מה שאמרו ז"ל על המלך שלמה שהרבה מה שהרבה אמרו עלתה י' שבירבה לפני הב"ה אמרה לפניו רבונו של עולם עשאני שלמה פלסתר אמר לה בתי שלמה יאבד ואלף כמהו ואת לא תאבדי, מיד גירה בו וכו', והאות ההוא אות דלא ירבה ומה אם שלמה ע"ה כך שאר בני אדם החטאים בנפשותם ומשקרים חותמו של מקום על אחת כמה וכמה, כי אמנם חס ושלום שהמלך שלמה חטא להיותו פוגם אפי' אות או אפי' נקודה אלא שהרבה כסף וזהב והרבה סוסים והרבה נשים ואמר איתיאל ואוכל כלומר אתי אל ואוכל ולא אחטא לפני המקום, ואמנם כי בענין אחר לא חטא חס ושלום חס וחלילה, וכבר התעוררנו בזה בתחלת הספר:

והתבונן כי ענין מלך ישראל היתה הצורך למעט כל הדברים הללו כדי שלא יהיה פוגם המדרגה באשר המלך קשור בו, כי על כל פנים כאשר אמרנו וילון אינו משמש כלום, וגם אמנם בהיות אז הלבנה עומדת במלואה וכוונתו היתה לעשות תשלום המדה כמו שהיא והתבונן עד מאד כי בהיות וילון רקיע שאינו משמש כלום לפיכך צוה בתורה

שלא ירבה כל כך, וגם אמנם כי הכסף והזהב וכל כך אמרה התורה הטעם דכתיב לבלתי רום לבבו מאחיו וגו', ואמנם כי בהיות מלך ישראל כדוגמת סוד של מעלה היה צריך לו שלא יפגום המדרגה ולא בשום צד ממנה, וכוונת המלך שלמה ע"ה לטובה היתה, ואמנם כי הסוד כבר רמזנו בזה כל הצורך, אבל על מה שהיינו בביאורו שצריך האדם שלא יפגום סוד המדרגה כפי אשר אמרנו והתעוררנו וצריך לשמור חותמו של מקום כאשר אמרנו כי בהיותו בועל ארמית כבר אמרו ז"ל כל הבועל ארמית קנאין פוגעין בו כי על ענין זה צריך האדם לקנא לשמו של מקום ב"ה ויש אנשים החושבים בנפשותם ואומרים כי הישמעאלית אינה גויה ואין לה חומר גויה, כי שמעתי אומרים והלא הישמעאלית אינה כענין גויה כי הישמעאלים מאמינים בשם אחד ומיחדים בייחודו, ועוד כי הם נמולים מה שאין כן הגוים שהם ערלים ומשקרים אמונתם ואין להם אמונה ודת, ועוד כי הישמעאלים שומרים בנפשותם מאותם מאכלות הגוים והרבה מהם שלא ישתו יין ומה לכם לידון הישמעאלית כדין גויה בת ערל בשר וערל לבב הטמא משקץ והעכבר, יש לדעת כי חומר האיסור שאסרה התורה בעניינים אלה כאשר אמרנו הוא משום נ.ש.ג.ז והוא סימן ידוע לזה נדה שפחה, גויה, זונה, הדברים האלה הם בשוה לישמעאלית ולגויה נדה הישמעאלית אין לה דת ודין ולא תשמור עצמה ותהי נדתה עליה ותחטא ותחטיא, ואינה נאמנת לומר טהורה אני או כך וכך אני בנות ישראל הן ודאי החסים על עצמן שאפי' רואות טפת דם כחרדל יושבות עליה שבעת ימים נקיים כי קדושות הן ובנות קדושים משרתי עליון, ומי נתן לישמעאלית מצוה זו ולא דין ולא קול ולא דברים בענין זה שפחה שאסורה היא לישראל, ואפי' עבד שבישראל כיון שיוצא לחירות אסור לישא שפחה, ואמרו אפי' מי שהוא חציו עבד וחציו בן חורין דין שלו שלא ישא שפחה כלל, והכי אמרו משום דטעמא דמחלוקת בין בית שמאי ובית הלל וחזרו בית הלל להודות לבית שמאי דאמרי מי שחציו עבד וחציו בן חורין לישא שפחה אי אפשר דהא צד חירות יש בו לישא ישראלית אי אפשר משום צד עבדות שבו מאי תקנתיה כופין את רבו וכותב לו שטר על חצי דמיו וישא ישראלית, וחזרו בית הלל להודות לבית שמאי, ועוד אמרו אם לא יקח לא זה ולא זה אי אפשר דהא אסור לעמוד בלא פריה ורביה ולא יבטל וכתיב לא תהו בראה לשבת יצוה, לפיכך תקנו בכך ומה אם לעבד מבקשים תקון כדי שלא ישא שפחה, מי שהוא בן חורין דכתיב בנים אתם לה' אלהיכם על אחת כמה וכמה, והישמעאלים בני שפחה בני זנונים הם ואין בכל העמים בנים להב"ה זולתי ישראל בלבד, גויה ידוע הוא והישמעאלית הרי היא כגויה לכל דבריה וגויה ממש היא, כל מי שלא עמדו אבתיו על הר סיני ולא קבלו התורה גוי

גמור, הוא ואם תאמר והלא הגוים שבע מצות שקבלו עליהם בני נח יש להם כבר אמרו בגמרא ע"ז כתיב עמד וימודד ארץ ראה ויתר גוים מה ראה דכיון שלא קבלו התורה ראה שבע מצות שניתנו לבני נח והתירן מהם שאפי' שיעשו אין מקבלין עליהם שכר כמי שאינו מצוה ועושה, ועל כן כל אותם שלא ניתנה להם תורה ולא קבלוה הרי הם גוי גמור, והישמעאלית גויה היא ממש לכל דבריה ועניניה כשאר הגוים הטמאים, זונה כך ודאי ואין בכל האומות שטופים בזמה כמו הישמעאלים והישמעאלית בחומר זונה היא יותר מכל האומות אשר בשר חמורים בשרם וזרמת סוסים זרמתם, ועל מה שאומרים שהם נמולים יותר ויותר מערלים הם, וערלתם הגוים המשיכו, כי יש לדעת וכבר אמרו ז"ל כל גוי שמל ולא פרע ולא טבל גוי הוא גוי גמור לכל, ועוד על שאין להם כלל הדברים המצווים על מי שנימול שצריך טבילה פריעה ולקבל עול מלכות שמים וכל המצות האמורות בתורה, ואם לאו גוי גמור הוא והישמעאלים אין להם פריעה. ולא טבילה ולא שום מצוה מכל מצות האמורות בתורה, ולא עוד אלא שפוגמים האמונה לעשות פירוד ומכערים אותנו באותו ענין יותר הם מגוים גמורים, והלא הכותיים גירי אריות הם והם שומרי משמרת תורה שבכתב ופתם ויינם ומאכלם אסור בכמה איסורין יותר מן הגוים שפת של גוי מותר בלבד שיכשיר ישראל התנור, וכבר ידעת פת כותי כמה חמור איסורו, כל שכן וכל שכן ענין הישמעאלים שהם גוים גמורים ואין להם שום צד בתורה ובמצוה, ומאלה הדברים תוכל לדעת סוד האמת ותקל ענייניהם:

והבן כי סוד הברית היא דרך כלל האמונה ובהעביר הערלה מן הברית זהו סוד האמונה, ואמנם כי העברת הערלה להכנס בסוד האמונה [אינה אמונה] עד שיעשה פריעה ויתגלה העטרה, וכיון שמגיע האדם לעטרה אז נכנס בסוד דרך האמונה ונקשר באמונה, והנה תוכל לדעת כי סוד האגוז בהיות האדם משבר את הקליפה אינו כלום עד שיכנס למוח ויתגלה המוח כעין זה הערלה, ואמנם כי כבר התעוררנו בסוד הערלה כי היא סוד עמוק וגדול בהכנסת האדם בברית ומשליך ממנו סוד הערלה, והערלה סוד אלהים אחרים הוא אלהי נכר אל אחר, ועל כן יש לשבר את הקליפה ולהשליך מתוכו אותה הזוהמא מלוכלכת בצואה, וראיתי ענין עמוק בסוד דברי הקדמונים ז"ל שהיו אומרים צרך לתקן כלי מזומן מלא עפר ולהשליך בתוכו הערלה והטעם על שם ועפר תאכל כל ימי חייך ונחש עפר לחמו לעולם אמנם כי בדרך דרשה יש ענין אחר שאמרו ז"ל ר' אבא פתח מזבח אדמה תעשה לי וזבחת עליו את עלותיך ואת שלמיך וגו' מלמד שחביב לפני המקום ב"ה ענין זה כאלו בונה מזבח ומקריב עליו כל הקרבנות שבעולם, וזהו מזבח אדמה שבונה האדם לפני המקום לעלות את בנו היקר ומקריב אותו קרבן לפניו, וזהו מזבח כפרה

שהאדם מתקן לפני בוראו, ואז נכנס האדם הקרב אל מזבח ה' בסוד האמונה ונתדבק לבוראו, ואמנם כי סוד זה הוא עיקר האמונה שלימה, ולפיכך כל השומר ברית הקדש ואות חותמו של המקום ב"ה כי בזה יזכה האדם להכנס לחיי העולם הבא, ואמנם כי הוא חי העולמים ונקרא כך על כי הוא כולל כל החיים היורדים מעם המעלה סוד חיי העולם הבא ועל כך נקרא חי חי בהיותו מתתקן מעם מזבחי עולם העליון וחי אצל עולם התחתון לתת לו ולברכו והוא חי מצד זה של למעלה וחי אצל זה של מטה והוא איש חי בין שני העולמות ליטול מכאן ולתת כאן, והכל הוא סוד ידוע למשכילים:

נהר היוצא מעדן הוא סוד המדרגה הזאת וכבר אמרנו והתעוררנו בסוד זה בהיות זה הנהר צדיק חי העולמים והוא הנהר הנכנס לים וממלא אותו על כל גדותיו, ואמנם כי בספר הרמון התעוררנו בזה, ואמרו ז"ל מה שמו של אותו נהר היוצא מעדן, אמר ר' שמעון בן יוחאי ע"ה יובל שמו דכתיב ועל יובל ישלח שרשיו, והבן עד מאד כי הוא דוגמא מן היובל אשר למעלה ממנו, ומזה הנהר פורחות הנשמות כי הוא עץ החיים ואמרו עץ החיים מהלך חמש מאות שנה וכל מימי בראשית מתפלגים תחתיו והוא מוגבל בשנים עשר גבולי אלכסון, כאמרם ז"ל אילן יש לו להב"ה והוא מוגבל בשנים עשר גבולי אלכסון, והוא ענייננו בארבע פאתי העולם כפי אשר כתבנו בכמה מקומות וכבר ידוע הוא, אמנם כי כל צורות הקדשים אחוזים בתוכו וממנו פורחות הנשמות שהן פרי מעשיו של הב"ה וזהו סוד אמרו ממני פריך נמצא, והנה הנהר אינו פוסק לעולם והוא הוא הכל, כי כל הוא כאמרו כי כל בשמים ובארץ, וכבר רמזנו זה, והוא עץ החיים האילן אשר אמרנו ומהלכו בחמש מאות שנה, אמנם כי כבר רמזנו אותם החמש מאות שנה שהם החמש ספירות הידועות אשר הזכרנו, והכל הוא כפי אשר התעוררנו בתחלה ודי בזה לכל משכיל:

שער מערב יסוד העפר

רמזנו והתעוררנו בסוד עיקר האמונה שהיא סוד עיקר העולמות וכל שורש סודות התורה הקדושה, אמנם כי עיקר האמונה ושורש הכוונה הקדושה בהיות האדם בעולם הזה לעבוד לבוראו לתקן את נפשו לאור באור החיים, והתבונן כי סוד האמונה ושורש הכוונה בהיות האדם בעולם הזה יסד וכסא לנוח עליו הכסא המתנשא והוא הוא הפתילה והמצות והמעשים טובים הם הם השמן לכונן הפתילה ולתת השמן על ראש הפתילה למען יהיה מאיר עליו האור המאיר עליו להיותו מאיר לפני בוראו, וזהו שאמר חכם הרזים בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר, למען האור הזה אשר

אמרנו יהיה מאיר עליו ולא ידעך נרו באישון לילה, ואמנם כי עיקר המצות והמעשים טובים אשר האדם עושה בעולם הזה הוא לכונן את נפשו ולתקון עניינים גדולים וטובים למעלה להמשיך עליו המשכת אור שפע של מעלה, ואמנם כי סוד הממונה הוא השער הזה לבוא בהיכל המלך ודור ע"ה אמר עליו פתחו לי שערי צדק אבוא בהם אודה יה זה השער לה' צדיקים יבואו בו:

יש לך לדעת כי סוד הדברים והמשכת העניינים כולם בסוד עיקר השכלים הנפרדים ואותם הגלגלים אשר הם מניעים כפי אשר הודענו כי אין תנועה לשום גלגל בלתי מניע, והתנועה היא על יד השכלים הנפרדים המניעים אותם לחפץ האדון יתברך כולם נתהוו ונמשכו מהמשכת עיקר סוד אספקלריא שאינה מאירה, וזהו סוד אמרו הכל היה מן העפר והכל שב אל העפר, ואמרו ז"ל הכל היה מן העפר אפי' גלגל חמה כי סוד זה הוא עיקר לכל ההויות למיניהם וכולם משם יצאו ואליו ישובו בכח וסבה אלה בהמשכת סוד אספקלריא המאירה, ואמנם כי הכל היה מן העפר והזרע הזרוע אשר יזרע הוא מעם הנהר יוצא מעדן, והכל שב אל העפר כי הוא היה הסבה הראשונה מעם המעלה העליונה כי בכח היסודות ועיקרם היה הכל בסוד העפר כהיות יסוד המים, והאש, והרוח, נותנים סבת המשכת כחם ועניינים בתוך צדיק חי העולמים והוא נוטל את כולם, ובכח זה העפר מוליד וצומח כי כארץ תוציא צמחה וכגנה זרועיה תצמיח, ואמנם כי סוד שורש עיקר זה הוא בכמה שמות צדיק, גן עדן, ארץ החיים, עפר, מטתו של שלמה, מערב, בית דין של מטה, מזבח החיצון, שמטה, כנסת ישראל, דוד המלך, לבנה, המלך המשיח, שכינה של מטה, כסא הכבוד, עולם של מטה, אבן שתייה, אספקלריא שאינה מאירה, המלך הגואל, ירושלים, בית המקדש, ברכה, וכמה שמות אחרים יש למדרגה הזאת, אמנם יש לפרש ברמז סוד העניינים האלה בסודם ועניינם:

צדיק היא סוד אספקלריא שאינה מאירה והיא מדת הדין שלמטה ואמנם כי צדק על שם הדין ביושר והוא מכון שבתו של מקום כאמרו צדק ומשפט מכון כסאך, כי אמנם כל ענייני העולם הזה אינם מתנהגים זולתי בצדק ועל סוד המדרגה הזאת כתיב מאזני צדק, אבני צדק, איפת צדק, והין צדק, כדי שיהיה הכל וכל העניינים המתנהגים בעולם הזה בצדק, ועל כן נאמר בצדק תשפוט עמיתך, כי הוא הקו השוה אשר בעולם הזה עליו אין להוסיף וממנו אין לגרוע, ואמנם כי צדק צדק תרדוף למען תחיה כי צדק שהוא קו השוה דין שקול על קו היושר והאמת, ואמנם כי לפי הדרך הנכון אשר העולם הזה מתנהג בו הוא הדין האמיתי בצדק, ובהיות המדה בסוד זה כל הדברים וכל העניינים בשוה איש לפי אכלו לוקטים כפי מעשיו ועניניו ואין מי שיוצא מדרך המשקל חוצה, ובהיותה

כן כל העולמות וכל הנבראים על תפקידן איש על קצהו ואיש על דגלו לצבאותם וכל השערים ממונים על תפקידם ועל זה אמר נעים זמירות ישראל פתחו לי שערי צדק אבוא בם אודה יה זה השער לה' צדיקים יבואו בו, כי זהו הפתח להכנס לפנים בהיכלי המלך הנעלם ושערי צדק כבר התעוררנו בהם, אמנם בהיות השערים האלה נפתחים אז הוא עת רצון להכנס ולפני מלכים יתיצב ובל יתיצב לפני חשוכים, ואמנם כי בסוד ענין זה יש לך לדעת כי סוד הצדק הוא עיקר בכל העולמות למטה ועל זה הסוד נאמר צדק ילין בה בהיות ישראל על אדמתם בסוד המדה הזאת על קו השוה אין מוסיף ואין גורע מדין הקו האמיתי, ולפי כל הדברים וכל העניינים האלה בעוד שהיא עומדת על סוד שם זה הכל הוא כפי אשר אמרנו צדק בהיות המדה הזאת עומדת על משמרתה כפעם בפעם בסוד הדין לדין העולמות אין מי שיוצא מדרך הדין חוצה והכל מתנהג על הדרך הזה דין ישר אמיתי ובהיותה מנהגת העולמות למטה על דרך שם זה אז היא עולה ומתחברת בסוד העולם הנסתר להיותה נשפעת ממנה בסוד הצנורות המושכים השפע למטה ואז הכל בסוד חבור אחד בחבור זכר ונקבה ונעשה הכל צדקה בהיות ה' תוספת על צדק כי אות ה' הוא מסוד העולם העליון הנוסף על צדק ונעשה הכל צדקה להיות הקול תשלום ועיקר אמיתי, וכבר התעוררנו בסוד הצדקה בספר הרמון בכמה עניינים וחלקים נחלק: גן עדן כבר רמזנו והתעוררנו בסוד גן עדן שבארץ כפי הסוד והדרך האמיתי אשר חכמים הגידו ולא כחדו מסודותיו ועניניו, גן עדן יש למטה בארץ כפי אשר התעוררנו בתחלה, גן עדן יש למעלה בשמים והוא סוד המדרגה אשר אמרנו, ואמנם כפי הדרך הזה גיהנם יש למטה בארץ והוא במקום ידוע מחלקי היישוב כפי אשר התעוררו ז"ל ואמרו שבעה פתחים יש לו לגיהנם ואמרו והודיעו העניינים ובאי זה מקום הוא כל פתח ופתח ונקרא גיהנם על שם ידוע גי בן הנם והוא מקום גיהנם של מטה, ואמנם כי הוא מקום אש דולקת לילה ויומם לא תכבה לעולם יעלה עשנה והוא מוכן לנפשותן של רשעים, וכבר התעוררנו זה בספר נפש החכמה וכשם שיש גיהנם למטה בארץ כן יש גיהנם למעלה בשמים, ושם התעוררנו בסודו ועניינו ואמנם כי יש עניינים גנוזים ונסתרים בדברי רז"ל ובדברי הסתרים מסוד קדמוני גדולי עולם, אמרו כי גיהנם יש למטה בארץ והוא מוכן לנפשותן של רשעים וכמו כן יש גן עדן בארץ הוא מוכן לנפשותן של צדיקים, ואמרו שם כי אין נפש נסתרת מחמתו:

ומה נחמד הענין להשכיל אשר התעוררנו בעניינים אלה, אמרו כי נפשותן של צדיקים צריכין לרחוץ ולהטהר מלכלוך העולם הזה, להכנס לגן עדן אשר בארץ טהורה מלבוש באותו גיהנם, כי אין רחיצה וטהרה אותה הנפש זולתי האש כי ענין גזרת הנפש גזורה

היא מסוד אש אוכלה, ולפיכך רחיצתה היא באש להטהר ולהתלבן מלכלוכה להכנס לגן עדן אשר בארץ טהורה ונרחצת ומלובנת כאשה המתטהרת מלכלוכה, ובהיותה עומדת על משמרתה בגן עדן אשר בארץ טהורה ונרחצת מלכלוכה כאשה המתטהרת מטומאתה אע"פ שאינה מתחברת בבעלה וביום עלות הנפש להתחבר בבעלה לעלות לראות לאור באור החיים מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו, על כל פנים גיהנם יש למעלה ושם תטבול ותרחץ ותטהר יותר כשם שתרחץ ותטבול האשה בליל עבורה בהתחברה בבעלה, כך הנפש בעלותה באותו גיהנם של מעלה תטבול ותרחץ ותטהר יותר כדי להכנס לגן עדן שלמעלה לאור החיים הגנוזים, וזהו הענין הנכון כי גיהנם שבארץ מוכן לרחיצת נפשות הצדיקים להכנס לגן עדן שבארץ, גיהנם של מעלה מוכן להכנס לגן עדן של מעלה אותה הנפש ולהטהר בו בתחלה, ועל כל פנים כי כענין הזה הסוד הוא ידוע לקדמונים ז"ל ודקדקו האמת והנכון כפי הדרך הזה אשר אמרנו הסוד הוא נכון וידוע כי גן עדן יש בארץ כפי הסוד אשר התעוררנו ואמנם כי גן עדן יש למעלה והוא מקום צרור הנפשות, ואע"פ שתוכל לדקדק במה שפירשנו בתחלה בדקדוק הנפש והרוח והנשמה, אמנם כי לכולם יכול האדם לקרוא נפש ושם נפש יקרא לכולן בלא דקדוק דבר אחד, ואמנם כי סוד גן עדן אשר למעלה הוא מקום צרור הנפשות או הנשמות או הרוחות בלא דקדוק, וגם אמנם כי לפי דרך האמת הרוחות הן כענין אמרו והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה, ואם תאמר והלא כתוב והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים, והלא כתוב נפש ולא רוח ולא נשמה, על כל פנים כבר אמרנו כי שם נפש עולה לכל אחד ואחד:

אמנם כי ראיתי במדרש ז"ל אומרים נפש דוד זו היא מדתו של דוד ועליה נאמר נפש אדוני, ולפי זה הדרך אין בו שום קושיא כלל וגן עדן של מעלה זו היא המדה הידועה והוא כדוגמת ענין גן עדן שבארץ, ודוגמת גן עדן שבארץ הוא כדוגמת אותו של מעלה ואותם הציורים והענייניים אשר בגן עדן של מטה הם דוגמת אותם הציורים והענייניים אשר בגן עדן של מעלה וכבר אמרו דברים גנוזים גדולים ורמים בענין גן עדן שבארץ ואותם הציורים והענייניים הם סודות עמוקות וענייניים גדולים נעלמים ונפלאים לאותם הנכנסים בהם, ואמנם כי אע"פ שהדברים נעלמים ונפלאים עד מאד יש לדעת כי סוד גן עדן שהוא מקום צרור הנשמות והוא מוכן למעלה, ושם זוהר האספקלריאות העליונות והחלונות מוכנות בסוד מעלה עומדים ומתנוצצים ומזהירים שם בסוד אור חיי העולמים הגנוזים, וכל הדברים אשר הם בגן עדן שבארץ כולם הם בגן עדן של מעלה, והצדיקים יושבים והעטרת הידועה בראשיהם ונהנים מזיו השכינה ושם העדונים וההנאות אשר

עין לא ראתה אלהים זולתך, ואמנם כי לפי סוד הדרך האמיתי וההתעוררות אשר התעוררנו בתחלה תוכל לדעת כי הצדיקים הם בגן עדן של מטה ובגן עדן של מעלה, הם למטה והם למעלה ולפיכך הוא גן עדן למטה בציור הצדיקים העומדים בעולם הזה ודמותם ותארם כפי אשר אמרנו והתעוררנו בגן עדן של מעלה הנשמות עומדות נשללות מגוף והם נעשים כמלאכי השרת להתהלך בתוך אבני אש כאמרו אתהלך לפני ה' בארצות החיים, ואמנם כי הם כמלאכי השרת עומדים ורצים ונהנים מזיו זוהר נועם ה' ולבקר בהיכלו באמרו אחת שאלתי מאת ה' היתה זאת לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו, ועל זה כמו כן נאמר ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה ומפני זה תוכל לדעת סוד העניינים האלה על מתכנתם ברמז דבר וכבר התעוררנו זה הענין ונכון למשכיל, עכשיו יש לפרש סדר העניינים על מתכנתן ועניינן:

ארץ החיים סוד ענין זה כפי דרך היסודות על מתכנתן וסודן ועניינים, ואמנם כי כפי סוד תוכן היסודות היא נקראת ארץ כי סוד המים, והאש, והרוח, הארץ בלולה מהם והיא ארץ החיים, ואמנם כי סוד ארץ החיים על שם שהיא כוללת החיים היורדים דרך הצנורות, וכבר פרשנו בזה כל הצורך:

עפר כבר פרשנו זה, ואמנם כי עפר זה הוא עפר הזהב, וזהו ענין הנכון כי סבתה הזהב של מעלה ומשם מקבלת כי לעולם סבת הנקודה השמאל היא ועל כן העפר הוא מוליד וזורע זרע להצמיח, ואם תאמר והלא כתיב כי עפר אתה ואל עפר תשוב, על כל פנים כך הוא כי אדם הראשון הוא היה העפר התחלת כל הנבראים למטה בתולדות בני אדם וממנו יצאו, ועל הסבה אשר אמרנו הכל היה מן העפר ואמרו ז"ל הכל היה מן העפר אפי' גלגל חמה, ואמנם כי סבת העפר הזה כבר ידעת הסוד ותוקף הענין הנכון, ובדוגמה זו היה אדם הראשון למטה שכל התולדות וסבת כל הנבראים נתהוו ממנו, ולפיכך כי עפר אתה בדוגמת אותו העפר ואל עפר תשוב, על כל פנים זהו הסוד בהיות כל אשר הסבות שבים ונחזרים אל הסבה הראשונה אשר יצאו ממנה וזהו והכל שב אל העפר וזהו ואל עפר תשוב ואמנם כי הרוח כשם שיוצא כך נחזר ונכנס אל מקומו, ואין שום דבר חוזר ממקומו בשום צד בעולם כי כל הדברים וכל ההויות תחזורנה לקדמותן כפי ההויה והסבה הראשונה אשר היתה בתחלה ואין שום דבר יוצא מדרך זה לעולם:

מטתו של שלמה זהו הסוד על שם סוד הכסא שהוא הכסא המוכן למלך המטה הידועה הנתונה בין צפון ודרום כענין אמרו ז"ל על כי היא סוד המטה המקבל משני הצדדין מסוד הימין והשמאל, ואמנם כי סוד אמרם ז"ל שאמרו ז"ל כל הנותן מטתו בין צפון לדרום הויין לו בנים זכרים, כי הכוונה בהיות האדם לבו ורעיוניו בסוד האמונה לכונן

אותה ולסעדה במשפט ובצדקה כי בהיות האדם מכין לבו ורעיוניו מגמתו לעשות עבודת בוראו אז המטה נתונה בין צפון לדרום לקבל השפע ולהשפיע לתחתונים, כי בהיותה מקבלת משני הצדדין אז העולמות כולן על הענין הנכון להיותם בתשלום השפע האמיתי, ואמנם כי מטתו של שלמה היא המטה הידועה אשר המלך העליון בא עליה, וזהו אמרם ז"ל בחצות הלילה הב"ה נכנס עם הצדיקים בגן עדן כי סוד המטה הידועה מוכנת אז באבנים יקרות אמרות ה' אמרות טהורות ועליהן סוד המטה הראשה בשש וארגמן לבושה מוצעה בחטובות אטון מרגלית וזהב וכסף ותועפות ועמודיה זהב וכסף על רצפת בהט ושש ודר וסחרת, וכן כמה עניינים סתומים וחתומים אשר לא תסופרנה, והמלך שוכב על המטה ההיא וששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל וכמה סריסים ועמודים העומדים לחוץ מאחורי הפרגוד והיו להם הלילה משמר והיום מלאכה לאריס והפרכת מפסיק לעמוד פרושה לפני המטה עד עלות השחר, וכמו השחר עלה ויאיצו המלאכים אשר תפקידם על משמרת היום וכולם חונים איש על מחנהו ואיש על דגלו בסוד תפקידם ועניינם, ועל כן המטה היא מוכנת למלך שהשלום שלו, ואמנם כי הדבר הוא ידוע למשכילים:

והבן על מה שאמרנו הנה מטתו של שלמה כי השאלה היתה בתחלה מקודם זה לומר מי זאת עולה מן המדבר, רז"ל התעוררו ופרשו על סוד מחנה השכינה ההולכת לפני מחנה ישראל ושאלת השואל היתה לומר מי זאת העולה מן המדבר וגו' תשובת המשיב לומר הנה מטתו של שלמה המטה המוכנת בסוד שרפי קדש וחיות אל נאדר בקדש ואופנים וכרובים וכמה מרגליות ואבנים טובות למיניהם המטה הידועה אשר אמרנו, והיא המטה הידועה אשר שלמה שוכב עליה וששים גבורים סביב לה הם סוד הששה קצוות שהם מסוד הגבורה והם מקבלים השפע מצד גבורה של מעלה וכולם מלומדי מלחמה למען לא יקרב איש זר אשר לא מזרע אהרן הוא הוא איש תהפוכות איש לשון ולא יערבב שמחת הכלה עם החתן כי הוא מערבב תמיד השמחות בהיותו מלשני בסתר העולמות וכל בני העולם והוא אורב תמיד בעת השמחה לקטרג ולערבב אותה, ועל סוד זה נאמר מפחד בלילות ואמרו ז"ל מפחדה של גיהנם אמנם כי הענין ידוע הוא למשכילים ואין צריך להאריך בזה יותר:

בית דין של מטה הוא הסוד הידוע בהיות המדה הזאת מקבלת מצד הגבורה על כי סבתה שמאל כאשר התעוררנו, ולפיכך אמרו בסוד האתרוג אשר פירשנו, האתרוג על שם הגוון שלה ירקרק כעין הזהב ועל סוד זה אמרו ז"ל אסתר ירקרוקת היתה וחוט של חסד משוך עליה וכך הוא ודאי, אמנם כי החכמים אשר התעוררו ואמרו גוון אסתר

והיופי שלה כך הוא ודאי לא הוסיפו ולא גרעו מכמות שהיא ואותם הגוונים ממש היו לה כי ידעו אי זו דוגמא היתה בארץ והואיל וכך היא הורשו לומר האמת בענין עמוק, כי על כל פנים סוד דוגמת מרדכי ואסתר והמן ואחשורוש הכל היתה דוגמא וענין ידוע והוא סוד עמוק למשכילים:

ונחזור למה שהיינו בביאורו בהיות בית דין של מטה סוד המדה הידועה כי בית דין של מעלה הוא סוד הגבורה ולפי רום מעלתה אמרו ז"ל אין בית דין של מעלה דנין את האדם אלא עד עשרים שנה ובית דין של מטה משלש עשרה שנה ומעלה, ואמנם כי בית דין של מטה היא המדה הידועה, ויש החושבים בלבם לומר שבית דין של מטה זהו בית דין אשר בארץ ולא יותר ובית דין של מעלה הוא בשמים ולא יותר, ולפי דעתם מקשים וקושיא היא על כל פנים בהיות האדם בעולם הזה והוא נער והוא בן חמש עשרה שנה או בן שמנה עשרה ומת ונפטר לבית עולמו ומקשים ואומרים אם כן שאין בית דין של מעלה דנין את האדם עד שיהיה בו עשרים שנה ואיה הדין והיושר והלא אינו חי בעולם עשרים ולא תשעה עשר למה מת ולמה נסתלק מן העולם, על כל פנים קושיא היא והקושיא היתה נכונה, אבל בהיותם יודעים סוד בית דין של מעלה וסוד בית דין של מטה יוכלו לעמוד על תוכן האמת בלא קושיא כלל, כי בית דין של מטה הוא המקבל מהמשכת בית דין של מעלה ולפיכך הדין דין אמת, והתבונן כי עומדים וסובבים סוד הכסא המתנשא שבעים סנהדרין שהם שבעים מלאכים הסובבים כסא הכבוד ומקבלים השפע מהמשכת סוד הגבורה, והם דנים את העולם בכל הדינין הראוי לידון ולכל אחד ואחד בעולם, ואמרו ז"ל כי למעלה בסוד בית דין זה יש היכל אחד והוא הנקרא זכות מפני שבשעה שהם עומדים בדין הכסא נתקן על אופניו ועל גלגליו והעמודים נכונים והאריות נוהמים והצורות והעופות למיניהם כולם יחד נשאו קול ותחזו רנה האופנים והגלגלים והקולות נשמעו והסנהדרין יושבים עגול סביב וסובבים הכסא איש איש על מושבו כפעם בפעם, והתובע והעדים לפניהם ומעידים על כל פועל איש ומעשהו, והאריות נוהמים והגלגלים רועמים והעופות מצפצפים והעמודים נותנים קולם ונשמע קול הכסא בכל הרקיעים וכל מחנות עליונים קדושים יודעים שהכסא נתקן בדין העולם והסנהדרין עומדים בדין, מיד מתחילין מן הקטן ופותח בזכות ואחריו כולם פותחין בזכות וזה אחר זה עד שהענין נתלה לגדולים, ואמנם כי זהו הוא סוד האמת והעיקר הנכון אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף להגיד לאדם ישרו מיד ויחננו ויאמר פדעהו מרדת שחת מצאתי כופר, ואמנם כי לפיכך נקרא זכות על שם שפותחין בזכות וכל הענין הוא בזכות עד שעת גמר הדין, ואמנם כי כל הדברים וכל העניינים שבעולם נדון בהם דכתיב בגזרת עירין פתגמא

ובמאמר קדישין חוץ משלשה דברים אשר התעוררו ז"ל ואמרו בני, וחיי, ומזוני, לאו בזכותא תליא מלתא אלא במזלא תליא מלתא:

וכבר ידעתי מי הוא המזל כי כבר התעוררנו ואמרנו מה שהודיעו ז"ל בעומק סתריהם בסוד המזל כי הוא יתברך שמו הוא הוא המזל אשר כל הדברים מזילין מתוכו ונשפעים ממנו המזל הוא המשקה אמנם כי את כל פני האדמה והוא המזל הגדול למעלה מן הכסא, ועל כן סוד שלשה דרכים הללו הם במזל העליון ולא באותו היכל זכות אשר הסנהדרין שם ועל ברורה מן התורה בפסוקים ידועים, אמנם כי סודם ועניינם תלויים ברחמים למעלה, בני הוא סוד ענין אמרו בחנה שהטיחה דברים כלפי מעלה כאמרם ז"ל ותתפלל על ה' ובכה תבכה, והבן דהא במזלא תליא מלתא, וחיי דכתיב הנני יוסף על ימיך חמש עשרה שנה, יוסף ולא מוסיף במזלא, והבן מזוני דכתיב השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך, והבן דהא במזלא תליא מלתא, ואמנם כי סוד בית דין של מטה הוא סוד הענין אשר אמרנו בהיות התובע עומד ותובע והעדים מעידים והם עיני ה' משוטטות בכל הארץ, והתבונן התובע מי הוא ואמנם כי הנחש היה ערום ועל כן יעשה בדעת העדים ויציל נפשו מני שחת בדרך התשובה לאור באור החיים:

מזבח היא היא המדה, ואמנם כי שרי מזבחות היו מזבח החיצון ומזבח הפנימי, מזבח של זהב הוא המזבח אשר לפני ה' והוא מזבח הקטרת להקטיר עליו קטרת סמים בבקר ובערב בהיות הענין דק ופנימי והוא סוד ענין עולם הנסתר, אמנם כי מזבח החיצון הוא המזבח אשר אמרנו והוא מזבח הנחשת קטון מהיכל העולה וגו', ועל כן שתי מזבחות היו האחד פנימי והאחד חיצון, ועל הדרך הזה סוד רחל ולאה בסודותן העומד בענין קבורתן זו בדרך נסתר פנימי וזו בדרך נגלה בפרשת דרכים כפי הסוד אשר התעוררנו בספר שושן עדות ובספר הרמון כי זה סוד נסתר וזה דרך נגלה והבן, וכבר התעוררו בזה בסוד אלו ומפני שאחת מהם כה אמר ה' קול ברמה נשמע רחל מבכה על בניה, ותרגם יונתן בן עוזיאל ואמר קל ברום שמייא אשתמע שכנתא מבכה על בנהא, ואמנם כי סד מזבח הפנימי ומזבח החיצון דבר ידוע הוא כאשר אמרנו בהיות שני העולמות עומדים ברצון זה פנימי וזה חיצון, זה פנימי להקריב עליו דברים פנימיים ודקים כפי הראוי כי סוד אותו המזבח דברים דקים ופנימים וענין אותו מזבח החיצון דברים גסים ועבים יותר כי כך עניינו וסודו ודי בזה למשכיל:

שמטה כבר פירשנו והתעוררנו בספר הרמון שהוא טעמי המצות ענין סוד השמטה וסוד היובל, וכבר התעוררנו בסוד המדה הזאת בהיותה שולטת מקץ שבע שנים, ואין להאריך ולחזור העניינים כמתחלה ודי:

כנסת ישראל כבר ידוע הוא בהיות כנסת ישראל הכלולה מסוד שש קצוות, ואמנם כי כנסת על שהיא כונסת וכוללת לענין ישראל של מעלה, והתבונן כי יש מפרשים כנסת כמו המאורשה המחוברת בבעלה והמתחברת תמיד עמו, וכוללת כל השפע הנמשך והיורד מעם ישראל סבא, ואמנם כי היא כלולה מסוד השש קצוות אשר התעוררנו בהם בתחלה:

דוד המלך היא היא המדה הזאת ועל שם שדוד המלך הכין לבו ורעיוניו לכונן אותה ולסעדה כדת וחוקה באמת ובצדקה ולפיכך נקרא על שמו, וזהו הסוד ובקשו את ה' אלהיהם ואת דוד מלכם אשר אקים להם, אשר אקים להם מן העפר באמרו אקים את סכת דוד הנופלת, ואמנם כי דוד המלך הוא בחבור סוד האבות להיות מרכבה שלימה, ועל דרך הסוד האמיתי תמצא כי דוד לא היה מלך עד שנתחבר עם האבות, ושם בחברון מלך שבע שנים ושם היה חבורו עם האבות להיות מרכבה שלימה, אמנם כי סוד דוד המלך אמרו ז"ל דוד המלך חי וקיים לעולם ולעולמי עולמים, והכל בסוד אחד כי כפי אשר האבות אברהם ויצחק ויעקב זכו בסוד המדרגות שלשתם והשתדלו בהם נקראו על שמותם כך דוד המלך השתדל כל ימיו בנועם סוד המדרגה כאשר אמרנו והיא היא המדרגה שלו, ואמרו ז"ל דוד המלך חי שבעים שנה והוא סדר הענין הנכון, ואמנם אמרו כשהראה הב"ה לאדם הראשון כל הדורות הבאים לעולם הראה לו לדוד המלך המשובח שבכל המלכים וראה שאין לו חיים כלל בעולם אמר לפניו רבונו של עולם וכו', מיד נתן לו שבעים שנה משנותיו ועל כן תמצא שחסרו שבעים שנה משנותיו של אדם הראשון, והמלך דוד חי אותם שבעים שנה שחסרו לו, ועל הדרך הפנימי בדרך נסתר יותר תמצא סוד אדם הראשון שהוא מאברהם עד יוסף הצדיק, ושם תמצא כי אברהם חסרו משנותיו לשנותיו של יצחק חמש שנים שהניח לדוד המלך, ויעקב ע"ה שחסרו משנותיו לשנותיו של אברהם עשרים ושמנה שנה, הרי לך שלושים ושלש שנים יוסף הצדיק שחסרו משנותיו לשנותיו של יעקב ע"ה שלשים ושבע שנה, הרי לך שבעים שנה שהניחו לדוד לחיות בהם שהם סוד אדם הראשון, ואמנם כי סוד המלך דוד ע"ה אשר אמרנו הוא מדתן של מלכים והוא מלך על כל העולם וכבר הודענו זה והתעוררנו בסודו ועניינו:

לבנה הלבנה אינה מאירה זולתי מאור השמש כי אין לה אור מעצמה כלום, ואמנם כי בכמה מקומות התעוררו ז"ל בענין זה ודבר זה הוא ידוע עליו ובכמה מקומות התעוררנו בזה, ואמנם כי סוד דרך זה התעוררנו בספר הרמוז, והנה משבעה רקיעים אשר התעוררנו בתחלה כפי אשר אמרנו ז"ל זהו הרקיע האחרון אשר הוא סוף המחשבה,

וגם לדברי הפילוסופין לנגד זה שבעה רקיעים המשמשים שבעה כוכבי לכת והם שבעה גלגלי התנועה, גלגל לבנה, גלגל כוכב, גלגל נוגה, גלגל חמה, גלגל מאזנים, גלגל צדק, גלגל שבתי, אלו הם שבעה גלגלי התנועה אשר הם בשבעה כוכבי לכת, וכל רקיע ורקיע יש בו כוכב ידוע להנהיג העולם השפל במחקר הסודות כפי מאמר צור נורא תהלות כפי הכח אשר בה בלבנה המאירה מאור השמש וכפי מהלך השמש אצל הלבנה כך הלבנה מאירה לעצמה ומאירה לעולם השפל, ואמנם כי סוד הלבנה העליונה היא המאירה לסוד העולם השפל ולעולם השפלים הנפרדים, ואמנם כי סוד הלבנה היא המלך אשר אמרנו בתחלה, והתבונן כי סוד הלבנה אשר אמרנו כבר אמרו ז"ל בכמה מקומות אמרה הלבנה לפני הב"ה רבונו של עולם וכו', ואמנם כי סוד הענין הזה כבר ידוע הוא ואין להאריך כי ידוע הוא שאור הלבנה היא ממדת יסוד המאיר לה:

אספקלריא שאינה מאירה כבר אמרנו והתעוררנו בסוד האספקלריא שאינה מאירה וכי הוא אין לה אור מעצמה כלום, כי גם אמנם אספקלריא שאינה מאירה היא הכוללת כל המאורות ומתוכה היו הנביאים רואים ומגיעים לסוד נבואתם ואע"פ שהם לא היו משיגים לסוד אספקלריא המאירה מתוך זאת שאינה מצוחצחת יכולין לסבול אור זוהר נבואתם ומשיגים הענין והיו יכולין להסתכל במאורות, שאלמלא היתה מצוחצחת לא היו יכולין להסתכל ולהשיג הנבואה, ויש לך לדעת וראיה ברורה מסוד פניו של משה ע"ה אדון הנביאים דהא מפני כי קרן עור פניו מה דכתיב ויראו מגשת אליו עד שנתן על פניו מסוה, ומה אם פני של משה לא היה יכולין להסתכל ולראות כל שכן בזוהר הפנים המאירים שלא יוכלו להסתכל בשום צד בעולם וכל חכמתם וראייתם תתבלע ולא יוכלו לסבול בשום צד בעולם, אבל מתוך סוד אספקלריא שאינה מאירה היו יכולין להסתכל וליהנות ולהשיג מתוך מעלות הנבואה נבואתם על דרך האמת ואע"פ שהיו רואים מרחוק כראיית האדם בשמש שמתוך דבר אחר יוכל האדם להסתכל וליהנות בשמש ולהועיל ממנו, ועל כן תועלת העולמות למטה אינו אלא מתוך אספקלריא שאינה מאירה כדי להיות תועלת לכל העולמות מזוהר של מעלה, שאלמלא היא לא יוכלו כל העולמות למטה לסבול אור הזוהר הפנימי, כענין שברא הב"ה אור לבושו שהלביש אור פנימי באור אחר הנקרא אור לבושו, ואמנם התעורר והבן לך ושים מחשבותיך לרמזי הסתרים, ודיי למשכיל:

ירושלים כשם שיש ירושלם למטה כך יש ירושלם למעלה, כאמרם ז"ל דכתיב ירושלם הבנויה כעיר שחברה לה יחדו, כשם שיש ירושלם למטה כך יש ירושלם למעלה, וחומות וחיל ואשיות מוקף באבנים טובות ומרגליות והיא ירושלם עיר הקדש, וזו של מטה

עומדת כנגד אותה של מעלה וצורתה ודמיונה ועניינה הכל שם והעזרות והלשכות ובית ההיכל והדביר והפרוכות ובית קדש הקדשים הכל הוא שם וזה מכוון כנגד זה, ועל זה אמרו ז"ל נשבע הב"ה שלא יכנס בירושלם של מעלה עד שיכנסו ישראל בירושלם של מטה דכתיב בקרבך קדוש ולא אבוא בעיר, ואמנם כי בסוד יסוד עמודים ושם הכהן הגדול מיכאל עומד ומקריב קרבן בירושלם של מעלה, כי הוא הכהן הגדול המקריב קרבן הנפשות לפני המקום ב"ה, ואמנם כי כשם שיש כהן גדול למטה כך יש כהן גדול למעלה, ומקריב קרבנות לפני המקום ב"ה ושם מזבח וכליו והנפשות הן הן קרבן לריח ניחוח, והעזרות שם והלוים עומדים על משמרותם בדוכנם משוררים שיר ושבח לפני המקום ב"ה, ואמנם כי כבר התעוררו ז"ל ואמרו מחלקות תפקידם של מלאכי השרת בשלש משמרות דהוי הלילה, דהא כשם דאיכא משמרות בארעא כך יש משמרות ברקיעא, והתעוררו במדרש ואמרו שלש משמרות דהוי הלילה משמרות של מלאכי השרת משוררים לפני המקום ב"ה בכל משמרה ומשמרה, משמרה ראשונה עומדים מלאכי השרת ומשוררים לפני המקום ב"ה בתחלת הלילה בשעה שבני אדם שוכבים על מטותם מפקידים רוחם בידו של הב"ה ויוצאות ומשוטטות כל אחת ואחת כדי לעלות ולחזות בנועם ה', ואמרו תפקידם של מלאכי השרת עומדים במשמרה הראשונה ומשוררים ומה שירה אומרים לדוד משמור לה' הארץ ומלואה תבל ויושבי בה כי הוא על ימים יסדה ועל נהרות יכוננה, מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו, נקי כפים ובר לבב וגו', להורות שאע"פ שהרוחות עולות ומשוטטות, אינן נכנסות אלא ברשות, משמרה שנייה בחצות הלילה כשמתעורר רוח הצפון מלאכי השרת עומדים על משמרתם והם הנקראים אבילי ציון אותם שבכו על חרבן בית המקדש בשעה שנחרב דכתיב הן אראלם צעקו חוצה מלאכי שלום מר יבכיון מר בכו לא כתיב אלא יבכיון תמיד והם משוררים באותה שעה ומה שירה אומרים על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו וגו' מפני שהם הנקראים אבילי ציון, משמרה השלישית בשעה שעולה עמוד השחר כל אותם הנקראים בני אלהים וכל שאר הכוכבים הסדורים במרום כולם משוררים לפני המקום ב"ה, ומה שירה אומרים הרנינו לאלהים עוזנו וגו' הדא הוא דכתיב ברן יחד כוכבי בקר ויריעו כל בני אלהים כן ראיתי במדרש וכל אלו המשמרות הם משוררים בירושלם של מעלה כדוגמת הלוים המשוררים על דוכנם בירושלם של מטה, ואמנם כי ירושלם של מעלה היא הבנויה תמיד לעולם ועד ואע"פ שהיא בגלות עם בניה, ודי במה שרמזנו כי הדבר ידוע הוא למשכילים:

המלך המשיח הוא הענין הידוע כי הוא המלך ומשוח בשלטונות העולם בשמן המור המבושם מכל מיני בשמים והוא השמן הטוב היורד על הררי ציון כי שם צוה ה' את הברכה חיים עד העולם ואמנם כי המלך שמח כשיורד השמן הטוב על פי המדות העליונות והוא נמשח ממנו ומפיג אותו להיות המלך ביופיו ותיקון מעלתו ועל כן שמחתו שמחת עולם ועד והוא השמן הטוב אשר אמרנו לו יכולת ושלטונות בעולם ואמנם על סוד המדה הזאת הידועה המלך המשיח עומד למטה ויהיה לו יכולת על כל העולם ושלטונות על כל יושבי הארץ כאמרו וירד מים עד ים ומנהר עד אפסי ארץ לפניו יכרעו ציים וגו' מלכי תרשיש ואיים מנחה ישיבו וגו' והשתחוו לו כל מלכים וגו' ואמנם כי לפיכך הדרך הזה הוא עומד בארץ בדוגמא ממש ואז והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים והתבונן כי לפיכך משיחת המלכים שנמשך באותו השמן להיות מלכותם נמשכת מעם המדרגה הזאת, ואמרו כי אותם שנמשחו בקרן נמשכה מלכותם, ואמנם שלא נמשחו בקרן לא נמשכו מלכותם כי אותם שנמשחו בקרן נטלו המלכות מעם קרן השמן והוא מלכות דוד ועל כן נקראת מלכות שמים קרן השמן היורד מלמעלה, ודוד זכה להיות נמשח בקרן על סוד התדבקותו בענין מלכות שמים והוא איש מערכה מנעוריו והשתדל תמיד לכונן אותה והתדבק בה וירש המלכות הוא ובניו אחריו ברית עולם:

שכינה של מטה כבר אמרנו והתעוררנו בסוד שכינה של מעלה וסוד שכינה של מטה, ואמרו ז"ל כשם שיש שכינה למעלה כך יש שכינה למטה, והיא אותה של מטה דוגמת שכינה של מעלה, ודוגמת כל העניינים אשר יש לשכינה של מעלה וכל אותם השמות וכל העניינים באשר היא משפעת לצנורות העליונים כאותו דוגמא ממש היא משפעת לתחתונים כדי לתת להם שפע ולזון אותם, ועל כן היא נקראת אשת חיל עטרת בעלה כלומר עטרת תפארת, ומפני כי היא שכינה לדור עם התחתונים היא משפעת אותם ונותנת בהם כח וחיל וכל ספוקי צרכם כאמרו ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחוק לנערותיה כי ודאי אשת חיל היא, והיא אסתר בת אביחיל, אמנם כי היא דירתה למטה ודירתה למעלה והכל על דרך אחד:

שאלוני אם השכינה היא דירתה בתחתונים כאשר הודיעונו הקדמונים, ובזמן שהיה בית המקדש קיים השכינה יורדת ועומדת על שני הכרובים ודירתה עם התחתונים ולאחר כך כמו כן השכינה דירתה עם התחתונים בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, אם כן הרי אין מקומה למעלה ואין דירתה שמה כי כבר חסר מקומה למעלה, ואינו נכון להיותה מחוסרת מקומה מעם העליונים ובמה יתפרנסו ואיך יכלו עמוד, תשובה הענין הזה הוא

ענין שאין צריך להשתדל האדם בדבר זה לשאול כי כבר ידענו ידיעה ברורה כי מלוא כל הארץ כבודו והנה השמים ושמי השמים לא יכלכלוהו אף כי העולם הזה כי הוא קטון ואין מקום פנוי מעלה ומטה מן השכינה כי היא כבודו של מקום, ואמנם כי השכינה דירתה למעלה ודירתה למטה והכל הוא בבת אחת, ועיין כי השמש עומד בשמים שהיא כוכב אחד מאותם שבעה כוכבי לכת והחמה הוא בשמים בגלגל הרביעי והוא בכל הרקיעים ובכל העולם מראש ועד סוף, ואמנם כי מכאן תוכל לדעת ומה אם כוכב אחד עושה כך והוא מעלה ומטה הכל בבת אחת, כל שכן וכל שכן כבודו של מקום שהשמים ושמי השמים לא יכלכלוהו שהוא השוכן מעלה ומטה וממלא ומתפשט בכל העולמות ואין הפסק להמשכת כבודו, וחס וחלילה שאפי' מקום אחד שהמשכת כבודו כי אפי' אלף עולמות כמו זה לא יכלכלהו כבודו, ועל כן אין לתמוה בהיות השכינה מעלה ומטה בבת אחת:

שאלוני עוד אם כן הואיל וכבר התעוררת בסוד השכינה שהיא מעלה ומטה והכל בבת אחת השכינה שכבר ידענו שהיא בגלות היאך הוא אם היא למעלה הרי אינה בגלות אם היא למטה הרי היא חסרה למעלה מהו הענין הזה, תשובה הענין הזה הוא דבר טוב ונכון ומה נחמד הענין להשכיל ותאוה הוא לעינים בהיות ידיעה דבר זה גלוי לכל משכיל, תדע לך כי ענין השכינה בהיותה בגלות יש לדעת מהו, כי בהיות ישראל יושבים על אדמתם בחיק אמותם השכינה היא עומדת על משמרתה מעלה ומטה, ונאחזת לבטח בשני הצדדין כי בהיותה שוכנת בשמחה עם בניה למטה השמחה במעונה למעלה בהיות המלך הגדול בא אליה ובונה עליה מצודים גדולים וכל תענוגים וכל השפעים באים אליה ומתעדנת ברוב שלום מעלה ומטה, ועכשיו שגרמו העונות וישראל גלו מעל אדמתם ונחרב בית תפארתם השכינה היא בגלות מכל הצדדין כי המלך הגדול נתעלה בכבודו ואין דורש אותה כאמרו ציון היא דורש אין לה, דורש אין לה מלמעלה שכבר נשבע הב"ה שלא יכנס בתוכה עד שיכנסו ישראל בירושלם של מטה, וישראל בניה מלמטה אין דורש אותה בענין העבודות והקרבנות ולא בשום דבר מכל צרכיה, ועל כן היא בגלות בכל הצדדין בגלות מלמעלה כאשר אמרנו ובגלות מלמטה כפי הענין הזה יש אמנם כי זהו גלותה. ועוד כי בתחלה בהיות ישראל יושבים על אדמתם ברוב העבודות ותוכן העניינים ובניה קדושים השכינה נמשכת מלמעלה למטה ועושה דירתה עמהם בבית הגדול והקדוש שנקראת היא שם והיתה כאשה צנועה ואינה יוצאת מירכתי ביתה החוצה והיא כגפן פוריה בירכתי ביתה, ועכשיו היא הולכת בגלות אחריהם בכל מקומות מושבותיהם ובגלות הולכת תמיד עם ישראל כדי לשמור אותם ולהגין בעדם,

ועכשיו למעלה ולמטה ובכל הצדדין היא בגלות וזהו הענין הנכון ודי הוא לכל משכיל אשר נחה עליו הרוח:

כסא הכבוד הענין הזה הוא עיקר ותוכן סוד האמונה והעיקר האמיתי בהיות זו המדרגה סוד הדת והאמונה אשר היא נקראת תורה שבעל פה, כי הכסא היא תורה שבעל פה, וסוד הכבוד הוא תורה שבכתב, בהיות תורה שבכתב בסוד המעלה העליונה והיא בהמשכת המעלה העליונה הכבוד כמו כן הרוכב על הכסא הוא תורה שבכתב, ועל כל פנים כי סוד ענין כסא הכבוד שני דברים שהם אחד בלי פירוד, ואמנם כי הכל אחד, סוד אור הנר שהאור מורגש ומושכל והאור הוא אחד בלי פירוד, וזהו סוד הכסא והכבוד והכל אחד ואין להפריד ביניהם כי הוא עיקר גדול ושרש האמונה, והוא סוד נכון למבין:

עולם של מטה, אמנם כי סוד שני עולמות הן עולם של מעלה ועולם של מטה, והכבוד הוא מן העולם ועד העולם מסוד העולם העליון עד סוד העולם התחתון, כי זהו סוד עולם של מטה, ועולם זה שהוא עולם של מטה ממנו שואבים כל העולמות למטה כפי אשר התעוררנו, כי סוד העולם העליון כל הויותיו ויהיו לאחדים וסוד העולם של מטה הוייתיו הם עולם הפירוד בסוד עולם הנפרדים כי אינם מתיחדות זולתי בעלותה ונקשרת למעלה, ובהיותה נקשרת למעלה היא מתיחדת בסודה עם המדרגות שלם בייחוד אחד אמיתי וכל הויות זה העולם של מטה כולם שואבים מתוכו, ועל זה הסוד נאמר הכפירים שואגים לטרף ולבקש מאל אכולם, ועל עניינם וחדושם הכל הוא מסוד זה העולם התחתון, והכל הוא נכון למבין וישר למוצאי דעת:

אבן שתייה אבן שממנה הושתת העולם, והיא סוד נקודה אחת כעין של מעלה והיא ראשית אצל התחתונים וכל העולם למטה ממנה הושתל ונבנה ונתהווה כענין זה אבן שתייה למטה אשר ממנה הושתל העולם ונבנה, כי היא סוד נקודה אחת ואין שום דבר נתהווה זולתי מתוך נקודה אחת, וזהו סוד אמרו כפי אשר התעוררנו בסוד אמרו דכתיב מזמור לאסף אל אלהים ה' דבר ויקרא ארץ ממזרח שמש ועד מבואו, וכתיב מציון מכלל יופי אלהים הופיע, כי משם הושתל העולם ונבנה, שאין בנין זולתי מתוך נקודה אחת, ועל כן נקראת זו אבן שתייה כי היא התחלת כל הדברים וכל בנין העולם בסודו ותכונתו, ואמנם כי סוד העולם העליון הוא נבנה מסוד נקודה אחת שהיא עלומה ונסתרת כאשר התעוררנו למעלה, והתבונן כי לפיכך סוד העולם שהוא עולם הנפרדים לא נתהווה זולתי מתוך נקודה אחת וזו היא המדה הזאת אשר אמרנו בהיותה נקראת חכמה קטנה כענין סוד דוגמת הנקודה של מעלה שהיא חכמה עליונה, ואמנם כי בהיותה סוד נקודה כל ההויות מתהוות מתוכה ונתהוים מסודה, ועל הדרך הזה היא ואבן בוחן פנת יקרת

נקראת אבן שתייה אצל התחתונים, אדון כל הארץ נקרא, ארון הברית, והכל סוד ידוע למשכילים:

המלאך הגואל כבר ידוע הוא ונכון לכל משכיל, כי הוא סוד זה הוא המלאך ההולך לפני מחנה ישראל כענין אמרו ויסע מלאך האלהים ההולך לפני מחנה ישראל, וזהו המלאך שנראה לו למרע"ה בסנה, אמנם סוד אמרו וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה, ונקרא מלאך על שם ששאר המדרגות מאירים בה ופועלים פעלתם בה כענין הנשמה הפועלת פעולותיה על ידי הגוף, ואמנם כי סוד ענין זה שנראה למשה בתחלת נבואתו ולאחר כך עלה בקודש ולא ירד והוא היה הולך לפני מחנה ישראל כאשר הוא ידוע, אמנם כי הוא הגואל ונקרא גאולה, ועל הדרך הזה בהיות רז"ל יודעים הנסתרות ומדקדקים דרך האמת אמרו שצריך האדם לסמוך גאולה לתפלה כדי שלא יעשה שום פירוד ותחזור העטרה ליושנה כאמרם רז"ל איזה הוא בן העולם הבא זה הסומך גאולה לתפלה, וזהו שאמר חזקיהו ע"ה אנה ה' זכור נא את אשר התהלכתי לפניך באמת ובלבב שלם והטוב בעיניך עשיתי ויבך חזקיהו בכי גדול, ודקדקו ז"ל מאי והטוב בעיניך עשיתי שסמך גאולה לתפלה, ואמנם כי על כל פנים כך הוא בהיות הגאולה סוד המלך הגואל, וזהו הנכון והתבונן עד מאד כי זהו סוד המדה הידועה אשר אמרנו והוא סוד נכון למבין:

בית המקדש כבר התעוררנו בתחלה על סוד ירושלם עיר הקדש והענין הוא נכון למבין, ואמנם כי בית המקדש של מעלה הוא סוד הענין הפנימי הגנוז יותר מן העיר, והנה תוכל לדעת כי סוד ענין בית המקדש הוא מכון הבית והדבר הנכון והענין הפנימי יותר, והדביר הפנימי הוא יותר הפנימי מן הכל והוא בית קדש הקדשים, אמנם כי בית קדש הקדשים הוא מקום הנקודה הפנימית אשר מהכל קדומה מסוד סוף המחשבה שהיא קדומה מהתחתונים של מטה וממנה נתהוו, ואמנם כי סוד בית המקדש היא כל אוכלוסיה הפנימיים ובית קדש הקדשים היא היא לבד התחלת הכל, והבן עטרה היא סוד המדה הזאת, אמנם אמרו ז"ל העולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתייה וגו' אלא הצדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה, הבן תוקף הענין הנכון ותמצא כי סוד ענין זה הוא מקום העטרה הנכונה היושבת על ראשי הצדיקים מלמעלה, וזהו סוד אמרו וה' בראשם, אמנם כי היא הנקראת עטרת תפארת כי הוא סוד העטרה הנכונה וענין תפארת הנוטל אותה בראשו הוא ראש צדיק הנקרא ראש המטה, וזהו ראש המטה ודאי כאמרו וישתחו ישראל על ראש המטה, ואמרו ז"ל מהכא דיעקב לדידיה כרע וסגיד בהיותו בסוד מעלתו כורע לתפארתו, והבן ומה נחמד הענין להשכיל בהיות זאת אות הברית שהיא סוד העטרה הידועה בסוד הברית רשומה וחתומה, והיא

עומדת על משמרתה זרע קדש מצבתה, והתבונן עד מאד כי סוד אמרו דכתיב צאנה וראנה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו, היא העטרה אשר אמרנו והיא הנקראת אם לא זז מחבבה עד שקרא לה בת, לא זז מחבבה עד שקרא לה אחות לא זז מחבבה עד שקרא לה אם, כי בסוד הדברים הנכונים כל אלו העניינים וכל אלו השמות כולם הם בסוד המדה הידועה, ואמנם כי הכל נכון למבין והדברים ישרים למוצאי דעת ואין להאריך כי די בזה לכל משכיל:

שער חלק היחוד

פתחו שערים ויבוא גוי צדיק שומר אמונים. הנה יש לך לדעת כי סוד הדרכים אשר התעוררנו בתחלה והתעוררנו עכשיו בהם ללכת בהם האדם המשכיל אשר הוא נכון לדעת ולהשכיל דרכי החכמות השכליות ולהיות האדם מובדל מיתר הנבראים בידיעה ובשכל ובחכמה, אמנם כי סוד הדרך הנכון להכנס האדם בדרך החכמה ולהבין קצת אמיתת ייחודו הנאה והעליונה, אשרי אדם מצא חכמה ואדם יפיק תבונה, תדע לך כי סוד החכמה הידועה הזאת היא הדרך הנכון להכנס בה בדרך כלל אמיתי, אמנם הנני מגלה לך דרך מועט בכלל אחד להבין משל ומליצה דברי חכמים וחידותם, הנני מודיעך להכנס בסוד דרך הייחוד הנאה והעליון בסוד ייחודו יתברך שמו שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, הפסוק הזה מורה על דרך סוד הייחוד שהוא כלל עליונים ותחתונים וכלל סוד המרכבה העליונה והתחתונה וסוד הייחוד בכל העניינים הראויים לכל מי שנכנס בהיכל המלך פנימה והנני נכנס בביאור אחד פנימי, ואכתוב בו שער אחד הראוי להכנס בו:

שער חלק הייחוד בסוד דרך האמונה האמיתית וסוד דרך הייחוד בכלל ובפרט, תדע לך כי הוא יתברך שמו עלה במחשבה לפניו לברוא העולם וכו', וכבר התעוררו ז"ל בכמה מקומות הענין הנכון וגם התעוררנו בענין זה כי הכל עלה במחשבה ומתוך המחשבה נתהוו כל הדברים וכל ההויות ונתהוו בסוד אמיתת מציאותו, אמנם כי סוד הפסוק הזה מורה על אמיתת מציאותו יתברך שמו וכי הוא אחד מיוחד במעלתו וכי כל העליונים והתחתונים נתהוו מאמיתת מציאותו יתברך שמו, אמנם כי סוד הענין הנכון הוא מורה על ענין סוד הנכון האמיתי כי ענין סוד הייחוד בהיותו יתברך שמו מתיחד בייחודו בסוד סתר הנעלם בכל המדרגות ומתיחדים בשלשה מהם, ואמנם כי בהתייחדו הוא יתברך שמו בסוד מעלותיו זהו עבודתו ותקון עליונים ותחתונים וכל העולמות הם בסוד אחד. פנימיים גזרת ספירים והוא סוד הדרך הפנימי כאשר נפרש בע"ה:

והתבונן כי תקון עבודתו של אדם אצל בוראו במלת פיו ולשונו ורעיוניו הוא על הדרך הנכון בהיותו משים לבו ורעיוניו והכוונה שלימה בסוד ייחודו במורא ברעד ברתת בזיע בפיו יזכרנו ובלבו ורעיוניו ייחדנו, והכל הוא בזכרו יחודו שהוא ממש יתיחד בו להיותו נכלל בנפשו יחידה אצל בוראו כדי למסור נפשו ולבו באותה העבודה, ועכשיו הנני נכנס בסוד הדרכים האלה והתבונן לבך לזה:

שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, כמה נמרץ וגדול ונכבד סוד הענין הגדול הזה כי הוא יתברך שמו אחד ומיוחד ואין דומה לו בשום צד והוא אחד ולא כיתר האחדים, אבל ייחודו סוד גדול ומופלא וזהו ידיעה ברורה שצריך כל אדם לדעת כי הוא יתברך שמו מתיחד בסוד מעלותיו ולדעת כי הוא ושמו אחד בלי פירוד וכי הוא מתיחד בסוד מרכבותיו המיוחדות אליו, ועל כן הוא ידיעה לדעת דכתיב וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים, ובהיות הידיעה הזאת בלב האדם אזי יודע כי הוא ושמו אחד, ה' הוא האלהים זהו הוא ושמו אחד, וזהו סוד אמרו וידעו כי אתה שמך ה' לבדך:

אמנם כי סוד זה בהיות משה ע"ה רבן של כל הנביאים רואה ויודע כי כבר ישראל הם מורגלים בסוד האמונה לסוד ארבעים שנה שידעו והכירו נפלאותיו ומפעליו החמודות וידעו בו ידיעה אמיתית בסוד אמיתת מציאותו יתברך שמו כי לפיכך נקראו דור דעה, דור שידעו ידיעה אמיתית בהשגת ייחודו, ובכן משה רבנו ע"ה אמר והודיע ידיעה זו בקבלה אמיתית לישראל כדי שידעו לעבוד עבדת בוראם לפי סוד השלימות ואומר שמע ישראל, הרבה מפרשים פרשו סוד הענין הזה ואמרו כי תמצא ע' דשמע שהוא מאותיות גדולות, ד' דאחד שהוא מאותיות גדולות, והסוד הוא והוא סוד אמיתי בהיות השפעת אות ד' שהוא קשר של תפלין מעם סוד המערכה העליונה בסוד שבעים שמות של הב"ה וזהו ע' והמשכת אמיתתו הוא בחבור אחד עם ד' שהוא קשר של תפלין בהתיחדה בהם כגון אותו הקשר המקויים ד' המתיחדת בארבע בתי התפלין כענין זו מתיחדת ומתקשרת בסוד ע' שהם שבעים שמות של הב"ה המתיחדים בסוד המרכבה העליונה, כי האבות הם הם המרכבה והם סוד אותם השבעים שמות, אמנם כי כשהיא כלולה מהכל שבעים שמות יש לה לכנסת ישראל, והכל על דרך האמת, ויש אומרים כי הסוד ע"ד בהיות הוא עד כל הענין הגדול הזה:

והנני מעוררך על מה שאמרו ז"ל בקש יעקב ע"ה לגלות לבניו את הקץ נסתלקה שכינה ממנו אמר חס ושלום שמא יש פסול במטתי כאברהם שיצא ממנו ישמעאל וכיצחק שיצא ממנו עשו, אמרו לו כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא אחד שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, כשם שאין בלבך וכו' מיד פתח ואמר ברוך שם כבוד מלכותו

לעולם ועד, משל לבת מלך וכו' עכשיו הבן הענין הנכון והסוד המופלא בקש יעקב לגלות לבניו את הקץ זהו סוד גדול ונסתר, מהו הקץ ומה נרמז בכאן ויש לי להקדימך בענין עץ החיים ועץ הדעת טוב ורע, כתיב ויצמח ה' אלהים מן האדמה כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע, כבר אמרנו והתעוררנו בסוד עץ החיים ועץ הדעת טוב ורע, וכי הוא סוד גדול למעלה ושורש ועיקר לכל הדברים הרוחניים הפנימיים אשר הוא כולל את כולם ונוטל את כל המאורות וכי הוא שרש ועיקר למטה ועשה פרי למעלה, אמנם כי הוא בסודו כל הענין הפנימי מעלה ומטה ובו מתפלגין כל מימי בראשית כאשר הוא ידוע למשכילים, וכבר התעוררנו בסוד זה אמנם כענין זה הוא בגן עדן אשר בארץ כאשר התעוררנו בתחלה, ובו בגן עדן אשר בארץ עץ החיים בתוך הגן כפי משמעות הענין ולא כמשמעות דעת אחרת כי הוא סוד דוגמא אמיתית של מעלה בענין דוגמת שאר הדברים שהם דוגמתו בעולם הזה כעין דוגמא של מעלה כך הוא בגן עדן אשר בארץ יש בו עץ החיים ממש ועץ הדעת טוב ורע, ואמרו כי יושבי הארץ הלזו רואים מרחוק להט החרב המתהפכת ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע, וכבר התעוררנו כי כבר אמרו על חכמי יון הקדמונים שבקשו ללכת לזה גן עדן שבארץ בהיותם יודעים בתוכן משקל החכמה על המקום הזה, והלכו דרך נהר פרת למעלה עד שהגיעו סמוך לגן עדן והם כחצי מיל ליהט אותם להט החרב המתהפכת ונשרפו וכבר כתבנו זה:

ונחזור למה שהיינו בביאורו כי סוד עץ החיים ועץ הדעת טוב ורע הוא סוד עמוק כאשר התעוררנו בתחלה, אמנם כי עץ הדעת טוב ורע הוא סוד נכון למבין, בהיות עץ הדעת טוב ורע יודע מצד שני העניינים האלה מצד הטוב שהוא מדת הטוב ומצד הרע שהוא מדת הרע, כי על כל פנים תוכל לדעת על מה שהתעוררנו בתחלה בסוד קץ זה שבקש יעקב לגלות לבניו, יש קץ שנקרא קץ הימין ויש קץ שנקרא קץ הימים קץ כל בשר, ואמנם כי קץ הימין הוא העיקר האמיתי וסוד עיקר האמונה מקום צרור הנשמות הרמות, אמנם לפי סוד הדרך הזה אמרו כתיב אמר לדניאל ואתה לך לקץ אמר לפניו רבונו של עולם לאי זה קץ לקץ הימים או לקץ הימין, ולא נח דעתו ולא נתקררה דעתו עד שאמר לו לקץ הימין קץ הימים זהו הסוד על ענין קץ שבא מסוד רשות אחד סבת זוהמת הנחש הקדמוני והוא מאותו הצד בא לעולם וקרבן שלו היה מאותו הצד ממש הנקרא קץ הימים, והוא קץ כל בשר כענין אמרו קץ כל בשר בא לפני, ואמרו ז"ל במדרש בא לפני ודאי כי סבת קץ כל בשר הוא סוד הנחש הקדמוני המקולל ארור הוא מכל הבהמה ומכל חית השדה. ועל כל פנים סוד הענין הזה בהיות קץ וקץ זהו סוד גדול כפי אשר התעוררנו עכשיו

בסוד זה, ועל ענין זה בקש יעקב לגלות להם את הקץ למען יהיו מתוקנים בתוכן סוד אמיתי להיות הים עומד עליהם מלמעלה כי הים עומד על שני עשר בקר וגו' והים עליהם מלמעלה, וכיון שאמר חס ושלום וגו' שמא שום פסול יש במטתי להיות ביניהם שום זוהמא ודוגמת הזוהמא, מיד חזרו ואמרו כדי ליחד שם שני ייחודים כשם שאין בלבך אל אחד למעלה בסוד הייחוד כי יעקב בסוד עולם של מעלה היה והם היו תקון עולם של מטה ושם נתיחדו שני הייחודים כאחד, ואמרו כך יש בלבנו אחד להיות הכל מתיחד בסוד ייחוד שלימה, ועל כן תמצא בכאן שני ייחודים סוד ייחוד עולם של מעלה וסוד ייחוד עולם של מטה והכל אחד:

שמע ישראל, אמרו ז"ל ישראל סבא הוא תפארתו של מקום כפי אשר התעוררנו בתחלה, ועל כן סוד שמע ישראל חוזרת הכלה לבעלה להתיחדם בייחוד אמיתי, ועוד אמרו ז"ל חיה אחת יש ברקיע ושמה ישראל והיא החיה אשר הזכרנו, אמנם יש להבין ולדעת ולהתעורר סוד פרט וכלל והוא סוד אמרו ה' אלהינו ה' כי הוא סוד דרך פנימי, ויש מפרשים ואומרים כי סוד השמות שלשתם הם שלשה עניינים פנימיים אשר הכל תלוי בהם כאמרם ז"ל בעשרה מאמרות נברא העולם ובשלשה כללם והם חכמה ובינה ודעת שהם כלל הכל, אמנם כי ענין שאמרו שהכוונה צריכה בכל העניינים כדי ליחד המאמרות כולם כאחד ותוכן הכל כפי אשר אמרנו, אבל בסוד הענין הנכון בהיות הפסוק הזה בששה תיבות סוד שש קצוות, והפסוק השני כמו כן בששה תיבות סוד שש קצוות כפי אשר התעוררנו להיות שני הייחודים מתיחדים ונקשרים כאחד בסוד ייחוד אמיתי, אמנם כי בהתיחד הששה קצוות בסוד אחד בסוד אמיתי ובהתיחדם בסוד אמיתי אזי הוא הכוונה בכל המאמרות מעם המחשבה העליונה בכל שאר המאמרות הנכונות להיות הכל בייחוד אמיתי עליון על הכל, ועל כן יש בסוד הפסוק ששה תיבות מיוחדים בסודותם ועניינם, ה' אלהינו ה' הוא הקול אשר שמעתם בהתיחד בו ייחוד השלשה דברים האש והמים והרוח כי מהם נעשה קול אחד בהתיחדם שלשתם כאחד, ואמנם כי בהתיחדם כאחד הוא הקול אחד מיוחד בהתיחדו בשלשה דברים כאחד כאשר אמרנו והוא סוד אחד בלי פירוד, אמנם כי לפיכך הוא אחד מיוחד בסוד זה, ויש להאריך בו להיות ד' מתיחדת בסודו ועניינו בהמשכת סוד אחד כדי להתקשר ד' בתפלין ולפיכך צריך להמשיך האחד כדי שיתיחד העולם העליון בסודותיו בשש קצוות כאשר התעוררנו, ועל כן הוא סוד המשכת אחד כדי שנמליך עלינו סוד ייחודו בסוד ששה קצוות ובדלת כדי שתתקשר היא בסוד תפלין של מעלה, והבן עד כאן סוד ייחוד עולם העליון ברמז מועט פנימי, סוד ייחוד עולם של מטה המתיחד לאחר כך בסוד שש

קצוות אחרים והוא סוד ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, כי אע"פ שהיא מתקשרת בסוד דלת למעלה עם התפלין היא כמו כן מתקשרת למטה בסודותיה ועניניה כענין תפלין של יד שהיא לאחר כן שאע"פ שהיא מתקשרת למעלה בסוד הדלת היא לאחר כך מתיחדת בסודותיה בזרוע להיותה בייחודה כענין של מעלה, ועל כן היא בכאן מתיחדת בסוד שש תיבות אחרים, ואמנם כי סוד ייחוד זה הוא בתקון רז"ל שהתקינו לומר אותו בלחש נימריה לא אמר משה ע"ה לא נימרה אמר יעקב התקינו לומר אותו בלחש, והבן בענין אמרם ז"ל משל לבת מלך שהריחה ציקי קדרה אם תאמר יש לה גנאי לא תאמר יש לה צער באו עבדיה והביאו לה בחשאי, התבונן המשל הזה ותמצא בהיותך עומד על סוד ציקי קדרה מהו אזי תמצא סוד הדברים על תכונתן ועל עניינם, ובהיותך עומד על סוד הדברים הנכונים אשר הזכרנו אזי תבין יראת ה' ודעת קדושים תמצא, עד כאן סוד רמז הדברים בסודותם ועניינם:

עכשיו יש לפרש מהו סוד פרשיות של קרית שמע ותכונתן ועניינן אשר רז"ל תקנו בקרית שמע ובחרו אותן בכל פרשיות התורה המיוחדות בסודותן, כי הן סדר פרשיות נכונות מיוחדות על סדר אופן אמיתי, ובכן תמצא ארבע פרשיות בקרית שמע חוץ פרשת ציצית שהיא מתקשרת בהן והן סוד התפלין ופרשת ציצית היא ד' דוגמת קשר של תפלין דכתיב וראית את אחורי ובכאן וראיתם אותו, פרשה ראשונה סוד פרשת הייחוד כפי אשר התעוררנו, פרשה שנייה ואהבת עד ובשעריך ויש בה תיבות ארבעים ושתים כנגד סוד שם המיוחד של ארבעים ושתים שהוא סוד שם הקדוש, ומפי רום מעלתו וגובה קדושתו כל הקורא פרשה זו על מטתו כאלו אוחז חרב פיפיות בידו מפני קדושת המעלה שאין כל בריה יכולה לעמוד מפניה, ועל כן סוד הפרשה הזאת מיוחדת במעלתה כפי הסוד הזה אשר חזרנו, פרשה שלישית והיה אם שמע עד ושמתם היא סוד פרשה גדולה ונפלאת ברום מעלתה ויש בה שבעים ושתים תיבות כמנין סוד שם המפורש של שבעים ושתים שהוא סוד שם המרכבה העליונה, אמנם כי הוא פרשה נכונה בסודותיה ועניניה, אשרי אדם מצא חכמה ואדם יפיק תבונה, פרשה רביעית מן ושמתם את דברי אלה, ואע"פ שתיבת ושמתם הוא במנין הראשון ומשם יש בפרשה הזאת חמשים תיבות עד על הארץ והם כנגד חמשים שערי בינה, ועל כן היא אזהרה העולה על הכל, אמנם כי סוד הדברים ותוכן הפרשיות האלה מיוחדים על האופן האמיתי, ועל כן הפרשיות האלו הן פרשיות מיוחדות בסוד מעלתן כל פרשה ופרשה בסוד ענין אמיתי, ופרשת ציצית נקשרת עמהן ונכללת מהן להיותה כלולה מסודות ומעלות רשומות חתומות במעלה עליונה ומפני כך תקנו פרשיות הללו, ואמנם כי בהתיחד הפרשיות בסוד מעלתן וסוד

פרשת ציצית תמצא כי סוד כל קרית שמע הוא בנין אדם והם סוד רמ"ח איברים שבאדם, ועל כן תמצא בכל הפרשיות כולם סוד רמ"ח תיבות להיות בנין האדם שלם בכל תקוניו ובכל ענייניו, ואמרו במדרש ירושלמי והא מאתים וארבעים וחמש תיבות הוו שליח ציבור חוזר שלשה תיבות ומאן נינהו ה' אלהיכם אמת שהם שלשה תיבות לתשלום כל האיברים, והחזן משלים האיברים לכולם באותם השלש תיבות אשר הוא חוזר, ומקשה לשם ואומר והתנן חוזר ואומר אמת או אינו חוזר ואומר אמת ודאי אינו חוזר ואומר אמת, ואמרו כיון שראינו חוזר ואמר אמת היאך יכול שליח צבור לחזור השלש תיבות הללו דהא כבר אמר אמת והשתא היאך יכול לומר ולחזור אמת כמתחלה, ומתרץ תנן מי שהתפלל אל יחזור ויתפלל פעם שנית משום דמחזי כשתי רשויות, שליח צבור אע"פ שהתפלל חוזר ואומר תפלתו כדי להוציא את מי שאינו יודע ידי חובתו, ומה להוציא את מי שאינו יודע ידי חובתו חוזר ומתפלל להשלים לבני אדם ולהשלים לכל הקהל לא כל שכן וודאי חוזר ואומר שליח צבור, עד כאן ראיתי:

ואני תמה על אותם שהיו קדמונים בתחלה היאך לא הגיע לידם ענין זה כי שמעתי אומרים שהיתה ביניהם מחלוקת עד שנסתכמו לומר אל מלך נאמן בתחלה והענין אינו נכון כי אין צריך להפסיק ולומר שום דבר בין מדת אהבה לשמע דכיון שיגיע אדם להבוחר בעמו ישראל באהבה שמע ישראל מיד אין צריך להפסיק ולהוסיף בנתים שום דבר כי מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה, ועוד כי בעפר יסודם, אבל כפי סוד הצורה אשר באדם יוכל להשיג ולחקור ולדעת כי משם והלאה הקול קורא בני איש עד מה כבודי תלאו לחקור ברעיוניכם כי הפרגוד אפרש עליכם ואל תעלו כי אין ה' בקרבכם, ומי יוכל להשיג ולחקור אחרי הדברים הסתומים וסתרי התעלומים, והלא אחרי הכותל מי יוכל לדעת ולחקור כל שכן למעלה מלמעלת החכם ואחורי מסך כל הרקיעים ואחורי פרגוד הכסא המתנשא בעור תחש ונתקן להזכיר זכירתו בלחש, אבל מתוך דברי התורה הקדושה ומה שהורונו הקדמונים רז"ל הם הקדושים אשר בארץ ומשרתי עליון מתוך דבריהם יוכל האדם להשיג ולדעת ולחקור עד המקום אשר הכינו למושב לו, סוד סתרי הנעלם והפנימי אשר לא נתפס הוא האויר הזך הקדמון אשר הזכרנו בתחלה, אין לו ערך ודמיון ואין שום רעיון ומחשבה שתופס בו כלל כאשר הודענו בתחלה בסוד השערים הראשונים, אמנם כי משם והלאה הוא התחלת כל ההויות מסוד הנקודה הנעלמה האויר הנתפס והוא התחלת המשכת ענין סוד שם המיוחד הנעלה ומרומם על כל ברכה ותהלה, והוא סוד אות י' שהוא אויר סוד הנקודה הנעלמה התחלת כל ההתחלות, וגם אשר אמרו כי בראשית נמי מאמר הוא, על כל פנים הוא סוד הכוונה אשר התעוררנו

בהיות למעלה מן האויר סוד נעלם ונסתר אשר התעוררנו בתחלה, אמנם כי סוד הנסתר הזה הוא, אם אין להרהר בסוד הנעלם האויר הזך שאינו נתפס כל שכן וכל שכן בדבר אחר שהוא נעלם ונסתר יותר, ואמנם כי מסוד ההתחלה הקדומה סוד הנקודה אשר הזכרנו שהוא התחלת כל ההתחלות להמשך מסודו כל ההויות וכל ההמשכות למטה בסוד המציאות, על כל פנים נמשך בסוד זה ההמשכה האמיתית היוצאת מאין והוא אות י סוד נקודה אחת כי סוד כל ההתחלות אינו אלא נקודה אחת, ועל כן אות י סוד נקודה אחת כאשר התעוררנו בתחלה, ואמנם כי סוד ענין זה הוא סוד ההמשכה האמיתית אשר התעוררנו בהיות אות י נקודה נעלמה סוד המחשבה הנסתרת, אמנם כי ענין סוד זו הנקודה המחשבית הוא כלל כל המציאות מעלה ומטה, ומה נחמד הענין להשכיל בסוד אות י התחלת כל הדברים ואין התחלה זולתי נקודה אחת כאשר התעוררנו כי אין שום בנין זולתי מתוך נקודה אחת וזהו אות י ועל כן תוכל להבין כי אין אות י נמצאת בסוד האותיות זולתי לסוף תשע אותיות והיא העשירית קדש כלל כולם וגם כי יש מפרשים האומרים ומתעוררים בסוד א שהיא מורה על סוד האין הנסתר והנעלם יש לומר כי כבר ידענו ומסורת הוא בידינו שבסוד האין האויר הזך והנעלם אין שום רעיון ומחשבה שיכיל בו ויהרהר בחקירתו ואין בו שום רושם כלל, ואיך יוכלו לומר כי רבוי רושם האות הזה ישנו בו להיות בסוד המעלה הזאת, כי האויר הנתפס כבר ידענו כי אינו זולתי נקודה אחת ואין פחות שום דבר מנקודה אחת כי סוד נקודה אחת היא האות שהיא הקטנה בכל האותיות, אמנם כי אות א הוא רושם גדול עד מאד ואינו נכון להיות בסוד האין, וכבר ראינו כי סוד התחלת כל ההתחלות אינו אלא אותה הנקודה, על כן אינו נכון להיות האלף סוד האויר הזך, ועוד כי האותיות כולן יוצאות מסוד הנקודה הזאת ונמשכות ונתהוות בסוד הקול הדק הפנימי ומשם יצאו, ואמרו כי בשעה שיצאו הויות האותיות מסוד הקול הדק הפנימי לחים היו ונקרשו לאחר כך ונצטיירו כל האותיות בסוד שמים, ועל כן אמרו ז"ל לחים היו ונקרשו ביום השלישי, שהשמים בו נצטיירו כל ההויות ונמשכות בסוד הויתן ושם יצא לצורף כלי להיות הכלי רשום בכתב אמת, ואזי נגלה כל המציאות, ואמנם כי האות הראשון מורה ענין כל המציאות וסוד כל ההויות עד סוף המחשבה הקדושה, וזהו צורתו ועניינו בסוד האלף להיותו מראש המחשבה שהיא התחלת כל המציאות עד סוף המחשבה למטה. א זהו כלל כל המציאות. ענין י למעלה שהוא סוד הנקודה העליונה המחשבית, וסוד עולם האמצעי למטה ממנו שהוא סוד שמים בצורת ו כי ו' אמצעית האלף הוא, והוא סוד שמים כלל חותמו של מקום, ואמנם כי למטה מסוד הקו האמצעי נאחז ונתהווה בסודו ונאחז מתוכו סוד ד הנאחז

מתוכו ומשפיע לכל התחתונים בסוד ההשפעה הנשפעת היא מאמצעות האלף שהוא ו והואו שהוא אמצעות האלף נשפע מתוך הנקודה העליונה, והדלת נשפעת מעם הואו ואל תתמה בהיות הדלת סוד אות מהופך מאחורי הואו, והלא ידעת כי אדם וחוה דו פרצופין נבראו והנקבה היתה מאחוריו והוא כענין סוד אמרו אחור וקדם צרתני, והבן לאחר כך נטל אותה הב"ה מאחוריו ותקנה והביאה לאדם, ולאחר כן כאשר נתקן הכל תמצא יו"ד הכל כתקונו בתקון שלם כל אחד ואחד על מתכונתו, ודיי בזה. ונחזור על מה שהיינו בביארו בהיות י סוד נקודה אחת התחלת הכל והיא אות המציאות וממנה נתהוו כל ההויות כפי אשר התעוררנו, ואמנם כי הוא אות נשללת מהכל נקודה אחת יחידה להורות על סוד המציאות וייחוד הכל, ודי במה שהתעוררנו גם אמנם אינו מתקשר אל מלך נאמן אם שמע ישראל, ועל כן אין הדבר נכון כדבריהם וכבר פרשנו בכאן צורכו, ואין צריך להאריך והכל סוד נכון למבין, עד כאן הוא רמז עיקר גדול כפי אשר פרשנו והתעוררנו בסוד הדרכים הללו, ועדיין נפרש עיקר סוד הייחוד ליחד כל הדברים בעיקר אמיתי ברמז מועט נכון למוצאי דעת:

שער יסוד חלק הקודש

מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים בך נגד בני אדם, ה' אלהי אתה ארוממך אודה שמך כי עשית פלא עצות מרחוק אמונה אומן, הנני מעוררך על יסוד עיקר אמיתי ושורש האמונה בסוד שרש הרמזים אשר התעוררתי בהם כדי שתוכל להבין בסוד סתרי התעלומות ועניני רמזי החכמה הנעלמה והעניינים אשר במסגר הסוד חתומים דברים ניחומים כדי שתוכל להכנס לסוד שער המלך להיות אהוב ונחשק, כי אין לבוא אל שער המלך בלבוש שק, על כן הנני מעמידך על תוכן יסוד חלק זה וקראתי אותו חלק הקדש כי כשמו כן הוא:

יהוה סוד השם המיוחד החקוק בסוד המרכבה העליונה אשר הוא כלל עליונים ותחתונים בסודו ותכונתו, וכל העולמות נתהוו בהיותם בסוד שמו המיוחד, ואע"פ כי לא נכון לכתוב סוד ענין השם המיוחד כי ירחק ממנו הדרך ולא נוכל לעמוד על ידיעתו, כי העליונים והתחתונים לא יוכלו להשיג סוד חקירתו ונלאו שאתו, ואם העליונים אשר אחורי הפרגוד עומדים לא ישיגוהו ולא ידעו מהו ומחקירתו נגרע חכמתם והודם אף שכני בתי חומר אשר בעפר יסודם, אבל כפי סוד הצורה אשר באדם יוכל להשיג ולחקור ולדעת כי משם והלאה הקול קורא בני איש עד מה כבודי תלאו לחקור ברעיוניכם כי הפרגוד אפרש עליכם ואל תעלו כי אין ה' בקרבכם, ומי יוכל להשיג ולחקור אחרי

הדברים הסתומים וסתרי התעלומים, והלא אחרי הכותל מי יוכל לדעת ולחקור כל שכן למעלה מלמעלת החכם ואחורי מסך כל הרקיעים ואחורי פרגוד הכסא המתנשא בעור תחש ונתקן להזכיר זכירתו בלחש, אבל מתוך דברי התורה הקדושה ומה שהורונו הקדמונים רז"ל הם הקדושים אשר בארץ ומשרתי עליון מתוך דבריהם יוכל האדם להשיג ולדעת ולחקור עד המקום אשר הכינו למושב לו, סוד סתרי הנעלם והפנימי אשר לא נתפס הוא האויר הזך הקדמון אשר הזכרנו בתחלה, אין לו ערך ודמיון ואין שום רעיון ומחשבה שתופס בו כלל כאשר הודענו בתחלה בסוד השערים הראשונים, אמנם כי משם והלאה הוא התחלת כל ההויות מסוד הנקודה הנעלמה האויר הנתפס והוא התחלת המשכת ענין סוד שם המיוחד הנעלה ומרומם על כל ברכה ותהלה, והוא סוד אות י' שהוא אויר סוד הנקודה הנעלמה התחלת כל ההתחלות, וגם אשר אמרו כי בראשית נמי מאמר הוא, על כל פנים הוא סוד הכוונה אשר התעוררנו בהיות למעלה מן האויר סוד נעלם ונסתר אשר התעוררנו בתחלה, אמנם כי סוד הנסתר הזה הוא, אם אין להרהר בסוד הנעלם האויר הזך שאינו נתפס כל שכן וכל שכן בדבר אחר שהוא נעלם ונסתר יותר, ואמנם כי מסוד ההתחלה הקדומה סוד הנקודה אשר הזכרנו שהוא התחלת כל ההתחלות להמשך מסודו כל ההויות וכל ההמשכות למטה בסוד המציאות, על כל פנים נמשך בסוד זה ההמשכה האמיתית היוצאת מאין והוא אות י סוד נקודה אחת כי סוד כל ההתחלות אינו אלא נקודה אחת, ועל כן אות י סוד נקודה אחת כאשר התעוררנו בתחלה, ואמנם כי סוד ענין זה הוא סוד ההמשכה האמיתית אשר התעוררנו בהיות אות י נקודה נעלמה סוד המחשבה הנסתרת, אמנם כי ענין סוד זו הנקודה המחשבית הוא כלל כל המציאות מעלה ומטה, ומה נחמד הענין להשכיל בסוד אות י התחלת כל הדברים ואין התחלה זולתי נקודה אחת כאשר התעוררנו כי אין שום בנין זולתי מתוך נקודה אחת וזהו אות י ועל כן תוכל להבין כי אין אות י נמצאת בסוד האותיות זולתי לסוף תשע אותיות והיא העשירית קדש כלל כולם וגם כי יש מפרשים האומרים ומתעוררים בסוד א שהיא מורה על סוד האין הנסתר והנעלם יש לומר כי כבר ידענו ומסורת הוא בידינו שבסוד האין האויר הזך והנעלם אין שום רעיון ומחשבה שיכיל בו ויהרהר בחקירתו ואין בו שום רושם כלל, ואיך יוכלו לומר כי רבוי רושם האות הזה ישנו בו להיות בסוד המעלה הזאת, כי האויר הנתפס כבר ידענו כי אינו זולתי נקודה אחת ואין פחות שום דבר מנקודה אחת כי סוד נקודה אחת היא האות שהיא הקטנה בכל האותיות, אמנם כי אות א הוא רושם גדול עד מאד ואינו נכון להיות בסוד האין, וכבר ראינו כי סוד התחלת כל ההתחלות אינו אלא אותה הנקודה, על כן אינו

נכון להיות האלף סוד האויר הזך, ועוד כי האותיות כולן יוצאות מסוד הנקודה הזאת ונמשכות ונתהוות בסוד הקול הדק הפנימי ומשם יצאו, ואמרו כי בשעה שיצאו הויות האותיות מסוד הקול הדק הפנימי לחים היו ונקרשו לאחר כך ונצטיירו כל האותיות בסוד שמים, ועל כן אמרו ז"ל לחים היו ונקרשו ביום השלישי, שהשמים בו נצטיירו כל ההויות ונמשכות בסוד הויתן ושם יצא לצורף כלי להיות הכלי רשום בכתב אמת, ואזי נגלה כל המציאות, ואמנם כי האות הראשון מורה ענין כל המציאות וסוד כל ההויות עד סוף המחשבה הקדושה, וזהו צורתו ועניינו בסוד האלף להיותו מראש המחשבה שהיא התחלת כל המציאות עד סוף המחשבה למטה:

א זהו כלל כל המציאות. ענין י למעלה שהוא סוד הנקודה העליונה המחשבית, וסוד עולם האמצעי למטה ממנו שהוא סוד שמים בצורת ו כי ו' אמצעית האלף הוא, והוא סוד שמים כלל חותמו של מקום, ואמנם כי למטה מסוד הקו האמצעי נאחז ונתהווה בסודו ונאחז מתוכו סוד ד הנאחז מתוכו ומשפיע לכל התחתונים בסוד ההשפעה הנשפעת היא מאמצעות האלף שהוא ו והואו שהוא אמצעות האלף נשפע מתוך הנקודה העליונה, והדלת נשפעת מעם הואו ואל תתמה בהיות הדלת סוד אות מהופך מאחורי הואו, והלא ידעת כי אדם וחוה דו פרצופין נבראו והנקבה היתה מאחוריו והוא כענין סוד אמרו אחור וקדם צרתני, והבן לאחר כך נטל אותה הב"ה מאחוריו ותקנה והביאה לאדם, ולאחר כן כאשר נתקן הכל תמצא יו"ד הכל כתקונו בתקון שלם כל אחד ואחד על מתכונתו, ודיי בזה. ונחזור על מה שהיינו בביארו בהיות י סוד נקודה אחת התחלת הכל והיא אות המציאות וממנה נתהוו כל ההויות כפי אשר התעוררנו, ואמנם כי הוא אות נשללת מהכל נקודה אחת יחידה להורות על סוד המציאות וייחוד הכל, ודי במה שהתעוררנו לכל משכיל אשר נחה עליו הרוח:

סוד המגדל העליון הפורח באויר:

כבר ידעת והתבוננת על ענין סוד המציאות כי הוא יתברך שמו המציא מציאותו מתוך נקודה אחת נעלמה ונסתרת כאשר התעוררנו, ואמנם כי ממנה נתהווה ונתפשט סוד ההיכל הפנימי לפנים בסוד אות ה' והוא סוד היכל הקדש, כי הנקודה העליונה היא נקראת קדש ואות ה' הוא נקדת היכל הקדש ואין פירוד כלל ביניהם, ואמנם כי סוד בסוד הצורה הנכונה מן האותיות הנקודה עומדת באמצע ההיכל, אמנם כי אות ה היא מוצא הרוח, והוא הקול העומד בלחש כאשר התעוררנו שהיא אות רוחני קול גדול ושם נתהוו כל ההויות ומשם יצאו למיניהם כי היא המלאה והיא סוד המעין הפנימי קול בלחש ועל סוד ענין זה אות ה רוח מרוח והקול לא נשמע בחוצה, והיא הבינה הסתומה האם

הרובצת על הבנים בענין מעלה אמיתית, ומה נפלא המאמר הגדול בהיות זה סוד עולם הנסתר וכל הויותיו הם נסתרים ונעלמים אשר הם החיות רצוא ושוב כאשר התעוררנו בפסוק אמרו והחיות רצוא ושוב כי הם רצוא ושוב כפי הענין אשר התעוררנו בספר הרמון, ואמנם כי אם תקח קערה של מים לעין השמש ותנענע אותה תמצא בכותל זוהר אספקלריאות שהן מאירות רצוא ושוב ואין מי שיוכל להתעכב אותן לפי מהירות לכתן אנה ואנה, וזהו בדוגמת רצוא ושוב, ועל כן כי סוד הענין אשר אמרנו, המגדל העליון הפורח באויר כי הוא המגדל הגבוה ופורח בסוד האויר אשר הזכרנו, ועל כן נתכנה בסוד אות אחת גבוה מכל האותיות ל סוד המגדל הפורח באויר, אשר עמודי העולם היו מבקשים למצוא בו שום מציאות ולא מצאו, ואמרו כי דואג ואחיתופל היו שואלים ארבע מאה בעיות במגדל הפורח באויר לפי סוד מעלות חכמתם ויבקשו ולא מצאו, ועל כן למד בינה אחד הוא אבל בסוד ה הוא הרוח עליון והוא סוד עיקר השם המיוחד רוח חיים ועיקרו ידוע בסוד ייחוד נאה ועליון, כי הוא סוד מוצא הרוח במהללו ועל כן בסודו הכל עומדים ונתהוים למטה בסוד ייחוד פנימי, וזהו כפי אשר התעוררנו כי כקול הזה קול דממה דקה אשר לא נשמע החוצה כפי עיקר החכמה, ואמנם כי אות ה הוא הרוחני מקור החיים כאשר התעוררנו בתחלה:

סוד הקו האמצעי:

אשר פרשנו ואמרנו בתחלה והוא סוד אות ו אשר בסודו נקשרים ונתהוים סוד הששׁ קצוות העליונות אשר התעוררנו בתחלה, אמנם כי הכל נאחזים ונקשרים בסודו ועניינו, והוא כלל כולם ובו נאחזים ונקשרים כל הששׁ קצוות, ואמנם כי ו הוא ייחוד מיוחד שנכלל בו הימין והשמאל והירכים, ואין נראה מכולם זולתי גוף אחד כלל כולם והבן כי משה ע"ה הוא סוד קו האמצעי ומפני אשר הוא כולל הימין והשמאל וכולל תומכי התורה כלל הנביאים כולם נאמר ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך, כדי להיותו נכלל ממנו ונסתם בתוכו וכתיב והקרבת את הלוים ולקחת את הלוים, והוא כלל כולם כלל כל הנביאים ובהיות הוא כלל כולם ונסתמים בתוכו נעשה הוא אחד בסוד ו אות נשלל מיוחד בייחודו ונעלה בסודו והוא סוד אחד כאשר אמרנו והתעוררנו בתחלה בסוד הקול הנשמע, ואמנם כי הוא סוד קשר אמיץ בעיקר סוד האמונה כפי אשר אמרנו והוא סוד אדם דמות כמראה אדם הרוכב על הכסא דכתיב ועל דמות הכסא כמראה אדם עליו מלמעלה, והבן ועל כן הוא סוד ייחוד אמיתי בעיקר ושורש המרכבה העליונה כאשר התעוררנו:

סוד סוף המחשבה העליונה:

כפי התפשטות והמשכת המחשבה בסוד המציאות, וסוף המחשבה היא אות ה' האחרונה אשר בסוד שם המיוחד, כי הוא דוגמת סוד האם הגדולה הרובצת על בניה, והיא עומדת על משמרתה סוד המנורה הטהורה להאיר אל עבר פניה, ואמנם כי שתי מנורות היו, המנורה העליונה וסוד המנורה התחתונה וזה מכוון אצל זה זו כדוגמא זו ועל היות סוף המחשבה דוגמת של מעלה נקראת רוח הקדש כי היא סוף המחשבה ה כאשר התעוררנו אות רוחני ממש, ואמנם כי סוד אות ה הוא המנהיג את הספינה לעולם וכשם שסוד האם הגדולה של מעלה עומדת על משמרתה כן האם הקטנה עומדת על משמרתה, וכל בניה נקבות עושות חיל כי היא אסתר בת אביחיל והיא סוד ה הקטנה, כי יש אות ה' הגדולה כגון הל-ה' והוא סוד ענין אמיתי בהיות ה ואותו מגדל הפורח באויר הכל אחד, ה הקטנה כגון ה בהבראם, ועל כן סוד העיקר האמיתי הרי לך ברמז דבר והנה הענין הנכון הוא ידוע ברמזים אלה אשר התעוררנו בסוד האותיות של שם המיוחד והענין נכון למשכילים:

סוד הייחוד בסתרי הגנזים:

כבר התעוררנו בענין סוד סתרי הייחוד בפרשיות קרית שמע, וגם אשר התעוררנו ואמרנו בתחלה בסוד הייחוד, אבל בענין הידיעה לדעת כי סוד המדרגות כולן וזו המדרגה נראית שאינה כמדרגה הזאת, על כל פנים יש לדעת היאך כל המדרגות ענין אחד וסבה אחת ואע"פ שיש לדעת אם הספירות הן נבראות ואם לאו, כי אם תאמר שהן נבראות היאך יש להאמין קיום אמונתנו בדבר נברא, ואם תאמר שאינן נבראות היאך אתה אומר שנדע או נשיג ונחקור אחר דבר שאינו נברא, והיאך נוכל לדעת שום ידיעה או שום השגה בעולם בדבר שאינו נברא, יש לדעת ולחקור כי הוא יתברך שמו אין בו שום צד מכל הדברים שיוכל הפה להשיב והמחשבה להשיג, ומפני כי אין בו שום צד מכל זה אין מי שיוכל להשיג בו או לדעת שום ידיעה בעולם, אבל מתוך הידיעה הנכונה ניכר סוד מעלתו יתברך שמו מתוך מדותיו, כי ידענו על כל פנים כי מרוב העלמתו בלא שום חקירה כלל המציא סוד מציאותו ממנו והמציא סוד אור זוהר אמיתי ממנו כפי סוד נקודה אחת והיא עלומה ונסתרת, אמנם כי אותה הנקודה נתפשטה ונמשכה ומאותו ההתפשטות נתהווה אור זוהר אספקלריא אחרת, ואותו פשיטות ההמשכה וההויה המתפשט נקרא בריאה, וזהו במעשה בראשית יהי כלומר יתפשט ההויה הראשונה, וחס ושלום שתהא בריאה חדשה כשאר הנבראים אלא אותו התפשטות והמשכת ההויה מהסבה הראשונה היא הבריאה ממש ולא בענין אחר, ומתוך כך יש לנו חלק באלהי ישראל וידענו והכרנו קצת אמיתת ייחודו הנאה והעליון יתברך שמו, ועל כן תוכל לדעת כי בכל מעשה בראשית

בכל יום ויום לא תמצא סוד ההויה אשר בו אלא בלשון יהי יהי, וכבר רמזנו כי סודו התפשטות הצורה מסוד המחשבה העליונה אשר היא הסבה הראשונה, ועל כן סוד ההויות כלן בין במעשה בראשית בין במעשה מרכבה, הכל הוא סוד ענין התפשטות המציאות, ודי לך ברמז דבר במה שרמזנו בזה. ונחזור למה שהיינו בביאורו בענין סוד הייחוד לדעת כי הכל אחד, וגם כי מזה הדרך תוכל להבין העיקר:

ועתה התבונן והבן העיקר האמיתי כי סוד הייחוד הזה יש לדעת ולחקור, ועתה שמע ודע לך, המחשבה היא עלומה ונסתרת ומרוב העלמתה אין מי שיוכל להשיג בה שום השגה בעולם ולא לדעת ממנה שום ידיעה, נתפשטה המחשבה ובאה עד המקום אשר הרוח יוצא ממנו ונתקשרה שם, ובהיותה מתפשטת עד המקום ההוא אזי האדם בא להתבונן שום הבנה, לא שידע ידיעה ברורה אלא יבוא האדם להתבונן שום רמז או שמץ קצת הבנה, ועל כן נקראת אותו ההתפשטות בינה:

עוד נמשך המעין ונתפשטה אותה המחשבה להגלות מתוך אותו המקום שנקרא בו בינה והוצרכה להוציא קול כלול בשלשה דברים מאש ומים ורוח ונעשה ממנו הקול הנשמע לחוץ כבר בא האדם לדעת ולהשגיח ולהתעורר במחשבתו על אותו הקול, ואע"פ שאין הדבר ידוע כי הקול כלל:

עוד נמשך המעין ונעשה אצל הקול דבור שהוא מתנועע באותו הקול להשלים הענין, וכאשר תסתכל בחכמה תמצא מראש המחשבה הקדומה עד סוף המחשבה שהוא הדבור כי הכל אחד ואין שם שום פירוד בעולם כי היא היא המחשבה אשר התעוררנו והיא היא ואין תמצא דבר אחר זולתי בהתפשטה והמשכה עד סוף המחשבה והכל אחד ודי לך ברמז זה לדעת כי הוא אחד בייחודו בלא שום פירוד כלל בעולם והכל נכון למבין וה' ירצנו ויורנו דרכיו הישרים:

והחכמה מאין תמצא ואיזה מקום בינה כבר אמרנו והתעוררנו בסוד החכמה האמיתית על ענין סתרי הגנוזים אשר בסוד אמיתת מציאותו יתברך שמו, אמנם כי כולם ברמז נכון למבין והוא סוד נכון למוצאי דעת, ועכשיו הנני נכנס בביאור אחר גדול ונכבד בסוד נעלם ומכוסה בסתר המרכבה, ואע"פ כי סתרי המרכבה אין לנו עסק בנסתרות, ואע"פ כי כמו שראיתי וכפי כוונתי התעוררתי במקום אחד בסתרי המרכבה, אבל עכשיו יש לי לפרש בהתערב סוד היסודות הראשונים שהם העליונים אבי אבות לכל התולדות, והם יסודות ארבעה אש ומים ורוח ועפר כי האבות הם הם המרכבה, ודוד המלך מתחבר עמהם, ואלו הן אבי אבות לכל התולדות למעלה ומטה וכל ההויות מתהוים מתוכם ונתלים משם:

יש לך לדעת כי האש והרוח והמים והעפר כולם מחוברים כאחד ונכללים זה בזה, וגם אמנם כי כבר אמרנו בהיות האש והמים במחלוקת זה עם זה, אבל הרוח הוא נכנס בין שני היסודות בין יסוד האש ובין יסוד המים כאמרו ורוח אלהים מרחפת על פני המים, כי תמצא לעולם סוד הרוח סובב והולך באמצע הרקיע ומאחז בשני היסודות והיסודות אוחז זה מצד העפר וזה מצד המים, והעפר למטה הוא מן המים כדי שיהיו המים מולידים לעפר ולהצמיחו, ועל זה נאחזים היסודות זה בזה ומתערבים ונכללים זה בזה כי תמצא יסוד האש שהוא חם ויבש, ויסוד הרוח הוא חם ולח, ויסוד המים הם קרים ולחים, ויסוד הארץ היא יבשה וקרה, ואמנם כי ארבע היסודות אלו בהתחברם כל הדברים וכל ההויות יוצאים מתוכם וכל יסוד נאחז בחברו ונתדבק בו, וכל יסוד ממציא מציאות חברו ומהמשכת מציאות הויתו נתהווה חברו, כי תמצא סוד האש מוציא רוח ויסוד הרוח מוציא מים ויסוד המים מוציא הארץ, וכל אחד נאחז בחברו ונכלל בו, ועל כן כל ההויות נתהוות בסוד ארבע היסודות כי היסדות ארבעתם עומדים על משמרתם כל אחד לעשות מעשהו בחבור כולם כי אין זה בלתי זה, ובהתאחז האש עם הרוח והרוח עם המים אז יתלכדו היסודות, והמים עם העפר אזי יוצא הענין לפועל וההויה עומד על מתכנתו ואין שום דבר יוצא ממנו לעולם, והיסודות שלשה הם העליונים והארץ כלי קבול הוא מהם כי ארבע היסודות נחלקים לארבע הפאות אשר לעמת המסגרת, האש גובר והולך לצד צפון בסוד תכונת החכמה והרוח עומד בתכונתו לצד מזרח, והמים עומדים על תכונתם לצד דרום, והעפר עומד לצד מערב, וכל אחד ואחד מתחלק בפנתו לצד הפאה אשר הוא עומד בה, כי בהיות האש לעולם לצד צפון שהוא טבע קר ולח, אותם בעלי החכמה בטבע האש מוליד טבע הזהב, ואמנם כסוד אמרו מצפון זהב יאתה וגו', כי סוד ארבע המתכות שהם זהב וכסף ונחשת וברזל אינם נתהוים זולתי מצד אלו היסודות ואלמלא שלשתם אלה היסודות העפר לא יוכל להוציא שום ענין אל הפועל כי הזהב נתהוה ונדבק בסוד האש ובצד צפון כי על כל פנים בהתקרב החום הטבעי בדבר קר מוליד הטבע ענייננו כי ירוק והוא סוד הזהב על ידי טבע האומנות באותו הצד ובענין אותו היסוד, הכסף נדבק בסוד המים ובצד דרום כי בהתקרב הרוח והשמש ביחד מוליד טבע לבן והוא סוד הכסף, הנחשת הוא אדום וזה מוליד טבע שניהם כי היודעים במלאכה על דרך טבעם מוליד הנחשת ועושים ממנו טבע זהב וכסף והוא באומנות השמש ברוח, ועל כל פנים כי ענין תולדת זהב וכסף ונחשת סבתם בענין גדול אמיתי והוא סוד עמוק, ובהתחלף היסודות ונכללים זה בזה תמצא גם לפעמים המים מולידים זהב והאש כסף, אמנם כי סבת הברזל בעפר בסוד מערב על כי סבתו גורם בהעזר השמש

ובהגרע מאורו יוליד העפר הברזל שהוא טבע יבש יותר מכולם מפני שהוא לצד מערב מתולדת העפר, כי העפר בהתקשרו עם שלש היסודות העליונים בהאריך אותו היסוד עליו אזי הוא מוליד דוגמת כל אחד ואחד מהם כי תמצא בהתקרב כח האש היסודי חום הטבעי שהוא לצד צפון עם העפר אשר הוא למטה העפר מוליד הזהב בהתקרבו אצלו ביחד, ובהתקרבם שלשתם שהוא ענין אחד אזי הזהב מוליד העפר, כי בהתקרב העפר בחום האש בצד צפון תולדת העפר הוא זהב, ומכאן תוכל להבין סוד שנים כרובים זהב והעפר כמו כן בהתקרבו אצל המים ומתקשר בתוכו בצד דרום בתוקף דרום והמים, כי המים קרים ולחים ודרום חם ויבש והעפר בהתקרבו עמהם שהוא קר ויבש מוליד הטבע כסף כי העפר מולידו בכח המים ובצד דרום, ועל כן תוכל לדעת כי העפר שהוא המקבל בהתקרבו אצל כל אחד ואחד מהיסודות האחרים, על כל פנים מוליד דוגמתו דוגמת כל אחד ואחד מהם, וכבר התעוררנו בסוד זה בספר שושן עדות, אמנם כי יסודות אלו הארבעה שהם אבי אבות כל התולדות, על כל פנים יש יסודות אחרים למטה העומדים תחתם והם היסודות התחתונים אשר הוית המשכתם הם בעולם הזה השפל, ואמנם כי הם דוגמת אותם המולידים, אמנם כי העפר הוא המוציא התולדות בדוגמתם למשפחתם לבית אבותם, ואמנם הארבע מתכות אשר הזכרנו והם העליונים המתהוים בסוד ארבע היסודות מולידים אותם בכח ארבעתם כי כל אחד מוליד דוגמתו לכל אחד מאלה הארבע מתכות התחתונים יוצא מכח המתכות העליונים שהם ארבע יסודות אשר הזכרנו, כי יש מתכת שיוצא דוגמת הזהב והוא הנקרא נחשת המוזהב מיטל של עפר, ועל כל פנים הוא דוגמת הזהב ואינו זהב, ובאותו הכח יוצא והוא דוגמתו, והכסף הוא המוליד העופרת שהיא לבן והוא יוצא בדוגמת הכסף והבן, ואמנם כמו שהזהב בצד צפון כאשר אמרנו ואותו המתכת יוצא לאותו הצד כך הכסף שהוא המוליד העופרת והוא לצד דרום מוליד אותו לאותו הצד, והנחשת כמו כן בכח העפר וסבת האש יוצא נחשת התחתון החזק המחובר כברזל והוא לצד מזרח והכל הוא בכח היסודות העליונים אשר הזכרנו מולידים דוגמתם למטה, והסוד הוא כאשר אמרנו וזהו ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים, והם ארבע מתכות של מטה שהם התחתונים, והאבנים היקרות הם מחוברים עם המתכות אשר הזכרנו, והאבנים היקרות הן שתים עשרה הנזכרות בתורה והן מחוברות באפוד והאבנים על שמות בני ישראל יוצאות בכח היסודות הראשונים פתוחי חותם איש על שמו והכל הוא מהמשכת אותם היסודות העליונים כי בכחם ובסבתם יוצאים איש על מחנהו ואיש על דגלו, והבן כי הוא עיקר גדול למעלה:

ארבע מראות מאורות:
מיני אור זוהר הן הנעלמות והסתומים הנתהוות מסוד אמיתת מציאותו הנעלם והנסתר כנוגה המסבב למראית העין בגלגל הזוהר הסתום ואינו נראה בנגלה ואותו הגלגל עומד בארבע תכונות נגהי אור מובהק בהיר מזהיר כזוהר הרקיע, כי גם אמנם ארבע מיני זוהר הם, אור הבהיר אור זוהר אור מובהק אור המקבל זוהר ולעולם אור מורגש מקבל מאור מושכל, כי תמצא ארבע מיני אש הן והן אותן שהראה הב"ה למשה, אש אדומה אש ירוקה אש לבנה אש שחורה, והן ארבע מיני אש שאמר הב"ה למשה בסיני והראה לו בסיני, והן ארבע מיני גוונין של אש כעין זה ארבע מאורות שאמרנו, ואמנם כי סוד ארבע המאורות הן אותן ארבע המאורות הצובאות, ואמנם כי אור הסתום והנעלם אשר אמרנו הוא המגלגל אור זוהר אמיתי בהתגלגל אור העין הסתום והוא אור הנחבא שאינו נגלה ואינו נראה בשום צד בעולם זולתי בסתום, ועל זה אור הסתום הנעלם נאמר הראני נא את כבודך, ואמנם כי זה האור מוציא ארבע המאורות אשר הזכרנו אור הבהיר אור זוהר אור מובהק אור המקבל זוהר, והם המאורות המזהרים, ואמנם כי אור הבהיר הוא אספקלריא המאירה והמחזירה אור זוהר אספקלריא שהוא מתלקט אורו בתוכו ואינו ניכר זולתי בהגלותו אצל האור המאיר, אור מובהק הוא אספקלריא המאירה שגוון כל המאורות נכרין בו והוא זוהר כל האספקלריאות בגווניו, אור המקבל זוהר הוא אספקלריא שאינה מאירה ומקבל שאר כל המאורות כעששית המקבל זוהר השמש וניכר בתוכו כך זה אור המקבל זוהר, ועל כל פנים אור זה שואב בתוכו כל שאר הגוונין ומראה אותם בתוכו, כי בהתקרב אצלו שאר הגוונין ומזהירין בו הוא שואב אותם בתוכו ומלקט אותם וניכרין בו רושם כל אחד ואחד, ואמנם כי האור הזה הוא נגלה יותר מפני שאינו מאיר כי תמצא אור זוהר המאיר אינו נתפס בשום צד לעין כאשר הוא עין השמש כי מפני אור זהרו אין העין יכולה לשלוט, אבל אור שאינו מאיר הוא הנתפס ונתגלה ויכול העין לשלוט בו וכל המסתכל בגוון זה יוכל להכיר שאר הגוונין שהם נעלמים ונסתמים העומדים עליו, והתבונן כי אע"פ ששאר הגוונין העליונים יוכל להכיר בתוך זה אינם נראים לעולם מובהקים ונזהרים מפני שנראים מתוך אור מורגש, והנביאים ושאר המשכילים אינם רואים זולתי מתוך זה זוהר אספקלריא שאינה מאירה אינם רואים אלא מתוך זוהר אספקלריא המאירה, וכאשר תסתכל במעלות תמצא הכל אחד, ועיין בנר ותמצא האור המורגש השחור למטה והאור הבהיר למעלה, והכל הוא סוד אחד ואור אחד שאין בו פירוד בשום צד, וכבר התעוררנו זה והבן זה:

שער עשרה שמות שאינם נמחקין

והם יסודי העלמות במחלקותם וסודותם כפי סוד הדרך האמיתי, ואמנם כי דרך המעלות כבר התעוררנו בהם להורות כי המדרגות הללו הן הן סודו של הב"ה והמה כלולות בו והוא בהם ואין שם שום פירוד לעולם כשלהבת הקשורה בגחלת, וכבר התעוררנו בסוד ענין זה במחלקות המעלות, ועכשיו הנני נכנס בביאורם בע"ה:

השם הראשון אהיה הוא סוד השם המיוחד והוא השם האחדות המיוחד בכלל שמותיו, אמנם כי סוד האויר הזך שאינו נתפס כבר התעוררנו כי אין לו שם ידוע ולא גבול מוגבל ולא שום דבר שיוכל האדם לתפוס בו, ואמנם כי ההויה הראשונה הנתהווה מסודו הוא כלל כל האחדות בסוד הנקודה המחשבית אשר אין מי שיודע שום דבר בסודה עד שנתמשך המעין להבנות, ובכן סוד השם המיוחד שלו הוא אהיה כלומר עדיין אהיה ואמשיך סוד ההויה בסוד מציאותי, כלומר אהיה ואבנה מציאותי ואמשיך המשכת ההויה להמצא, ואמנם כי זהו סוד השם הראשון שנאמר לו למשה בסנה בסוד התחלת נבואתו של משה ע"ה, ואמנם כי לפיכך נתהווה ההמשכה הראשונה בסוד שם זה, ומיד מפני כי משה עדיין לא חלה עליו המשכת הנבואה לא נחה דעתו עד שנתגלה אליו סוד ההויה וסוד השם המיוחד יהוה ואמנם כי זהו ששאל ואמר והן לא יאמינו לי השם המיוחד בהויתיו עד שמשך דבריו והודיעוהו סוד יהוה:

ונחזור למה שהיינו בביאורו, יש אומרים כי סוד שם זה נאמר בדבר הסתום והנעלם ומורה על דבר שאינו נגלה בשום צד וזהו אהיה, ואמנם כי סוד השם הזה הוא השם הראשון בסוד שמותיו של הב"ה, וגם אמנם כי סוד שמותיו של מקום ב"ה אותם המיוחדים הם עשרה שמות, והם עשרה שאינם נמחקים, ואע"פ כי הרבה שמות יש לו להב"ה ואמנם כי סוד שמותיו אמרו ז"ל שבעים שמות יש לו להב"ה ושבעים שמות יש לה לכנסת ישראל, וכולם ידועים בדברי רז"ל ומפוזרים בתורה בנביאים ובכתובים, ועכשיו העשרה שמות המיוחדים בסוד מעלתם והם הם שמותיו המיוחדים בסוד מעלתם יותר משאר כל השמות הנקרא בהם הב"ה, ועל כן אלו הם השמות שאינם נמחקים ואע"פ ששאר השמות כולם כנויים, ואמנם כי סוד השם הראשון נסתר ונעלה בלי שום נגלה, ועל כן הוא סוד אהיה, הוא שם עומד בהויתו בסוד עומק נסתר עד בוא סוד החכמה אשר משם התפשטות הכל, ועל כן אמר לאחר כן אשר אהיה, המזומן להגלות כאשר פירשנו:

סוד השם השני והוא יה, זהו עיקר גדול בהיות החכמה התחלת השם היוצא מסוד האויר הזך והוא הוא המזומן להגלות בסוד אשר אהיה, ואמרו אהיה הוא שם שלא נודע ולא

נגלה, אשר אהיה, ואמנם כי סוד החכמה היא הכוללת שתי האותיות יו"ד ה"א, ועל כל פנים כי זהו התפשטות השם המיוחד והוא סוד השם התחלת המציאות, כי על כל פנים סוד יה הוא חצי השם, ועם כל זה הוא שלימות הכל בהיותו כלל כל המציאות כלל כל ההויות, כי לעולם תופסת האותיות האחרות מן השם, השם הוא הכלל הגדול האמיתי בסוד השם המיוחד, כי בהתפשט המשכת שם זה אזי נתוספו אותיות אחרות ונתהוים בסוד אלו כפי עיקר המציאות:

סוד השם השלישי הנקרא אלוה, יש לך לדעת כי בהיות השם המיוחד יה שהוא הכלול באויר הנתפס בסוד החכמה בהיותו נתפס בבינה, על כל פנים הבינה כוללת שם אחד והוא שמו יתברך ובו נכללות שתי אותיות היוצאת משם שהן ו"ה ונכללות שתי אותיות לו בסוד א"ל ונעשה מהכל שם אלוה, ועל כל פנים כי סוד הנשמה נתכנית בשם זה כאמרו מנשמת אלוה כי היא כח סוד הנשמה אע"פ שהנהר היוצא מעדן משם פורחות הנשמות, על כל פנים אין העיקר והשורש אלא מלמעלה, ואמנם כי השם המיוחד בבינה הוא אלהים חיים כי הוא אלהים חיים ומלך עולם כי הוא המלך העליון רם על כל רמים וזהו אלהים חיים כאשר אמרנו:

סוד השם הרביעי הוא סוד השם המיוחד בסוד ארבע האותיות שהוא התפשטות השלם בסוד השם המיוחד הנגלה מתוך הנסתר והוא סוד יהוה שהוא השם המיוחד יתד שהכל תלוי בו והוא כלל הכל כי הוא אוחז מעלה ומטה, ובו סוד כל ההויות בסוד מציאותו יתברך שמו והוא תשלום כל ההויות בסודו ועניינו והוא השם המורה בייחודו יתברך שמו יותר מכל שאר השמות כפי אשר אמרנו בסוד אותיותיו:

סוד השם החמישי הוא השם הנקרא אל, וגם כי שם זה הוא נקרא בכל מדה ומדה ובכל מדרגה ומדרגה, ואמנם כי בכל מקום סוד שם אל נכלל בין לימין בין לשמאל, ואמנם כי אפי' לשמאל באמרו אל זועם בכל יום, וכן לימין כאשר תמצא האל הגדול והוא סוד הימין כאשר הודענו בתחלה, ושם זה לצדיקים ולרשעים כאמרו ארך אפים ואפי' לרשעים:

סוד השם הששי הוא נקרא אלהים, והוא סוד מדת הדין בכל מקום, וכבר רמזנו בסודו ועניינו כי הוא מדת הדין בכל מקום והוא צד שמאל גבורת ה', הוא וכבר רמזנו בו ודי:

סוד השם השביעי הוא הנקרא אלהי ישראל, והוא שם מיוחד מעוטר ומוכתר בשם זה בסוד ענין גדול נכון המובן בסוד ימין ושמאל, ואמנם כי אע"פ שהנביאים נבאו יש מפרשים ואומרים בסוד זה שם אחר, אבל אמרו בסוד אמרו אשר נקרא שם, שם ה' צבאות אלהי ישראל, ה' צבאות מאן איהו צדיקו של עולם שכל צבאות קדש משם יוצאים

אלהי ישראל תרין סמכין דביתא קיימא עלייהו, וזהו נכון למוצאי דעת, וגם אשר ראיתי מפרשים האומרים בסוד זה שמות אחרים מוכנים במדרגות, אבל זה הענין הוא סוד רז"ל, ודי בזה הרמז למבין:

סוד השם השמיני הוא הנקרא צבאות על כי הוא כולל כל צבאות מעלה ומטה בסוד השם כי הוא אות בצבא שלו, כי תמצא השמש הוא כולל כל הכוכבים המאירים ושאינם מאירים כי כל צבאות הכוכבים כולם נכללים בסוד השמש, והוא אות בכל צבא שלו, והשם הוא צבא אות הוא בצבא שלו בסוד ברית הקדש, ושם זה מיוחד הוא אצלו וזה שדרש ר' עקיבא ה' צבאות שמו אות הוא בצבא שלו, והוא עיקר גדול וסוד יתד התקועה בכל צבאות מעלה ומטה, ועל כן הכל וצריך לרוממהו כי ה' צבאות שמו:

סוד השם התשיעי אדני על כי הוא אדון כל הארץ וכל האדנות שלו הוא, וזהו סוד אמרו הנה ארון הברית אדון כל הארץ ואמנם כי כבר התעוררנו על שם זה בהיות סוד העולם של מטה אדון כל הארץ, וכבר אמרו ז"ל בענין אמרו ועתה אלהינו שמע אל תפלת עבדך ואל תחנוניו והאר פניך על מקדשך השמם למען אדני, והם ז"ל התעוררו בגמרא ברכות ואמרו למען אברהם שקראך אדני, וכבר ידעת ענין אברהם וסוד האדון, ואמרו במדרש משל למלך שהיה לו מטרוניתא ופלטרין שלה נפלו, לימים בא שושבינה דמטרוניתא אמר למלך אדוני בנה פלטרין אלו שנפלו בשביל מטרוניתא שלא תשב לחוץ, תגלה חוץ ממקומה וזהו והאר פניך על מקדשך השמם למען אדני, וזהו וישב משה אל אדני ויאמר אדני למה הרעות, ואמרו בו משה דאיהו מארי דביתא אמר כן מה דאי איפשר לאחרא, ועל כן שם זה עלה בשם אדנות:

סוד השם העשירי והוא שם שדי, ואמנם כי תשעה שמותיהם בהיות התשעה עיקר, וגם אמנם כי סוד האויר הזך שאינו ותפס הוא אינו נכלל בהם ואע"פ שאמרו הוא, והתבונן כי שם זה שדי יש מפרשים שהם אומרים על שהיא שודד והוא סוד מדת הדין, על כל פנים כבר אמרו שדי שאמר לעולם די, והוא סוד אמרו ואל שדי יתן לכם רחמים, וכן אני אל שדי פרה ורבה, אמנם כי קרוב אליך הדבר בהיות הענין בסוד מדת הדין של מטה והוא הקשור באות ברית קדש, ואמנם כי בזה הוא תלוי הפריה וריביה כאמרו אני אל שדי פרה ורבה, ולא נאמר דבר זה לאברהם זולתי בהמלו בשר ערלתו, ובכן בא אליו המאמר ההוא ואמר לו אני אל שדי פרה ורבה, והנה על כל פנים אין פרי זולתי הברית, ואין פרי זולתי בנקבה והכל נקשר זה בזה ואין ביניהם פירוד לעולם, ועל כן אין להפרידם, והנה יש לך לדעת להתבונן על השם אשר אמרנו צבאות כי הוא האות והברית, אות בכל צבא שלו, ומשם יוצאים כל צבא רום מעלה ומטה כענין השמש שהוא אות בכל

צבא הכוכבים האחרים, על כי אין כוכב מאיר ככוכב השמש, והוא דגול מכל הרבבות שלו, על כן אל שדי בחבור הירח בשמש לעשות פרי למינו, והוא סוד אמרו אני אל שדי פרה ורבה ואל שדי יתן לכם רחמים כי אזי כל טוב נמצא בעולם, והחסד והרחמים נמשכים מעם מעלה והעולמות כולם מתברכים והברכות משפיעים לכל, עד כאן סוד עשרה שמות המיוחדים בסודותם:

שאל השואל, כבר התעוררת ואמרת בסוד הייחוד ואמרת בסוד ה' אלהינו ה' והתעוררת סוד ייחודו יתברך שמו בענין שלשה שמות הללו, וכן סוד קדושתו בסוד שלש קדושות, קדוש קדוש קדוש, אם כן טוב ונאה היתה ראויה סוד המעלה וסוד הידיעה להיות מורה ייחודו בדבר נשלל, יחידי ולומר ה' אחד לבד כענין סוד אמרו יהי ה' אחד וזה טוב ונאה, וכן קדוש ה' צבאות ולמה כל זה הדבר שלשה פעמים, הלא זה דבר שהדעות נבוכות, וגם כי האמת אינה נעדרת מהדברים אשר התעוררת עדיין הלב אינו מתישב ואינו יכול להשתכח והאדם המבין ירא וזוחל פן יחטא בלשונו, ועל כן ישמור לפיו מחסום, ועוד כמו שאתה אומר אם תברר דבריך לומר שהוא כן למה הספירות עשרה ואינם שלשה כפי סוד הייחוד שהוא בשלשה, על כל הדברים האלה הרעיונים נבוכים והלבבות אינם ביישובן, וצריך עיון ותשובה על כל פנים כי הספירות ראוי להן להיות שלש למה עשר ולא תשע ולא אחת עשרה ולא שלש, עד כאן שאלת השואל:

תשובה השם עמך גבור החיל בהיותך שואל תוקף השאלה הזאת ועוצם ענין אשר הוא נכון למשכיל, וגם אמנם כי הנני עוזר אותך בסוד הענין הזה, כי גם אמנם איש אין בארץ ישראל ששאל שאלה הזאת, וגם הוא לא הגיד וגם אנכי לא שמעתי בלתי היום, כי כאשר אמרת שצריך האדם לשמור פיו ולשונו ורעיוניו מלהרהר פן יהרוס בניינו וענין רעיוניו יבהלוהו, ועל כן אמר חכם הרזים ע"ה אל תתן את פיך לחטיא את בשרך, ועתה הנני משיבך אמרים והבן לך, תדע לך כי סוד העניינים האלה אשר שאלת הם דברים עמוקים כאשר אמרנו והודענו, אמנם כי יש לחזור על קצת העניינים אשר התעוררנו בתחלה:

סוד הייחוד אשר אמרנו בהיות סוד המציאות אחד והמשכת אמיתתו יתברך שמו הוא אחד בלי שום דבר דברים, וכבר אמרנו כי מהתחלת סוד הנקודה העליונה המחשבית עד סוף המחשבה שהוא אחד והיא היא המחשבה הקדומה, אמנם כי בסוד עומק השאלה הזאת אשר שאלת יש לדעת כי ה' אלהינו ה' סוד שלשה דברים והאיך הם אחד, כבר אמרנו בסוד קול היוצא מן השופר הכלול מסוד שלשה דברים אש ורוח ומים ומתחברים כאחד ונעשה מהם קול, וזהו ראיה בהיות השלשה דברים סוד אחד, אמנם כי שאלתך מפני מה צורך שלשה דברים ולא אחד להיות הוא יתברך שמו אחד

בלא שום רבוי, יש לך לדעת כי סוד השלשה דברים שאתה שואל ואמרנו התעוררנו בסודו הוא אחד ואינו שלשה עניינים זולתי מצד עצמינו, כי תמצא שהוא יתברך שמו ברא שלשה עולמות שעלו במחשבה, ואע"פ כי הרבה עולמות הם שברא והם אחרים גנוזים, אבל אלו השלשה הם עולם העליון ועולם האמצעי ועולם התחתון, אמנם כי העולמות מתקשרים זה בזה וזה בזה והוא יתברך שמו המשיך אמיתת מציאותו בהם, וסוד המחשבה ההיא מציאות אחד והיה אחד, וכפי ירידת העולמות וגרעון מעלתם זה מזה הכי מתפשט אור זוהר אמיתת מציאותו, ואע"פ שהוא אור אחד בכל העולמות וסוד מציאות אחד, אמנם בהעדר מעלת בנין זה העולם מעולם של מעלה ממנו הכי נעדר האור הבהיר המתפשט מהמשכת אמיתת המחשבה העליונה, והראיה בזה כי תמצא אור הנר בהיות בו תקון הפתילה גסה ונתקנת האור הוא גדול ורב ומאיר עד מאד בהדלקת אור מתנוצץ, וכשתעביר זאת הפתילה ותשים פתילה קטנה ודקה אחרת במקומה הרי כי האור ההוא מועט ואין מאיר כאור הראשון וגם כי הוא האור הראשון, זולתי במצוא האור ההוא עולם קטן כלומר פתילה קטנה ודקה יותר מן הראשונה ואין שם עולם להתפשט ולהמשיך, ועל כן נראה שיש בו שנוי בשום שנוי כלל בעולם מהאור הראשון, זולתי לפי מציאות הוית העולם ההוא ובגרם מעלות ירידת העולמות תמצא גרעון האור ההוא, ועם כל זה הוא האור הראשון המתפשט בכולם, ולפיכך יש שמות באור משונים זו מזו, והכל אחד ואין לך בכאן שום חשד כי הכל אחד, ועל כן תמצא בסוד קדוש קדוש קדוש שאמר יונתן בן עוזיאל ותרגם הכי קדיש בשמי מרומא בית שכינתיה קדיש על ארעא עובד גבורתיה קדיש לעלם ולעלמי עלמיא כי המשכת הקדושה הוא בכל העולמות לפי ירידתם ומעלתם, ואמנם כי הקדושה אחת ועל דרך זה אין לתמוה ואין הרעיונים נבוכים בכך, ועל אשר אמרת שהספירות למה הן עשר ולא שלש ולא יותר כפי אשר התעוררת כבר הודענו בעניינים, אמנם כי כולן נכללות בסוד שלש להיות הייחוד מיוחד, ועל כן אמרו ז"ל בעשרה מאמרות נברא העולם ובשלשה כללן והן חכמה ובינה ודעת להיות סוד המציאות אחד חכמה בשלש בינה, בשלש דעת בשלש, הרי לך תשע, ואחד המתפשט בכולם הרי עשרה, כי סוד האחד עליון על כולם והמאיר בכולם, ועל כן כל אחת מאלו שלש כלולה בשלש להיות הכל בסוד אחד, והבן ואין להאריך בזה כי הדבר מתוקן ונכון למוצאי דעת:

ואמנם כי סוד חכמה ובינה ודעת הם כלל כל הספירות, כלל כל הייחוד בסוד אמיתתו, והם סוד השם יהו שם המיוחד שהוא אחד, ואמנם כי חכמה ותבונה ודעת הוא כמו כן סוד האלהות וסוד המציאות, וכבר אמרו בספרא דרב המנונה סבא, ה' אלהינו ה'

סוד השלש מדרגות הללו שהן סוד חכמה ובינה ודעת, כי השם הראשון הוא בחכמה שהוא התחלת כל המציאות מתחלה ועד סוף והוא סוד השם הראשון, אלהינו בבינה, כי שם סוד אלהותו יתברך כליל ומעוטר ומוכתר ומשם יוצאות כל ההויות למיניהם, ועל כן המדרגה הזאת סוד אלהינו, יהוה סוד הדעת כלל סוד ההתפשטות וההמשכת האמיתות בסודו להתישב המציאות בסוד המדרגות הללו, כי הדעת כלל כל שבע קצוות למטה, ועל כן השם האחרון הוא סבת הדעת בכל המדרגות של מטה, ואמנם כי סוד האחדות וסוד ההויה האמיתית בשלש מדרגות הללו נמצאת, ועל כן הספירות הן עשר בסוד מציאותו יתברך, ואמנם עשר הן שש קצוות המתיחדים באחדותם בסוד תקון אדם, העלמתו הוא המקיים הכל והמעמיד אותו, והוא כלל הכל והבן ואין להאריך יותר. והשלש מדרגות העליונות הן סוד החכמה והבינה המתהוים על הראש בסוד תקונו, וסוד הנעלם והנסתר ברוב העלמתו הוא המקיים הכל והמעמיד אותו, והוא כלל הכל והבן ואין להאריך יותר:

ברוך ה' לעולם אמן ואמן:

תם ונשלם שבח לאל בורא עולם: